

Genesis

Tu nagparsuwa ne APU ki ngámin

1 ¹Kitu inanggayát na, ay pinarsuwa ne Dios ya lángit se iya kalawagán. ²Ay tu kalawagán kitun, ay áwan na nga singasingan, se áwan na nga maya-mayán. Nagibat tala tu pane ngúdu natu pabeg danum nga magsag-saggiyár. Ay ya Ispiritu ne Dios, ay magalilekus kitu paningúdu natu danum. ³Ay nán ne Dios, “Magwada ka mán,” nán na. Ay tútu atán ya wada ngin. ⁴Ay napiya tutu wala ya wada ki nagsisíngan ne Dios! Ay se na pagsanutan ya wada se iya gibat. ⁵Ay nengagánan na ya wada ka Algaw, ay nengagánan na pe ya gibat ka Gabi. Ay se yala nga naggídám, ay se yala nga pagmakát. Ay ittu tun tu nunna nga algaw.

⁶Ay se yala nán manin ne Dios, “Atán din ya pagbátán naya angap ki ngúdu se iya danum kiya taggad,” nán na. ⁷Ay nàwa nga kurug. Ay díkod, nàwa ne Dios ya ngúdu nga ittu ya nagbátán naya angap se ya danum ked taggad di. ⁸Ay nengágan ne Dios ya ngúdu ka lángit. Ay tútu naggídám se yala nga pagmakát manin. Ittu tun tu mekàduwa ngalgaw.

⁹Ay se yala nán ne Dios manin, “Maalmung nga mapabeg din kampela ngin nin ya danum, ta senu lumtuwád kuma ya giyán na áwan danum,” nán na. Ay nàwa nga kurug. ¹⁰Ay nengágan ne Dios ya giyán na áwan danum ka Lusà. Ay tu naalmung nga danum ma napabeg ay nengágan na ka Bebay. Ay napiya tutu wala idi ki nagsisíngan ne Dios. ¹¹Ay se yala nga nán ne Dios, “Patubuwam mán na lusà daya ngámin baláki nga kad-kaddat se daya mul-múla nga magbukal se daya kay-káyu wa magbúnga se magbukal pe,” nán na. Ay nàwa nga kurug. ¹²Tummúbu ki lusà daya ngámin bal-baláki daya mul-múla. Atán ngámin baláki daya magbukal la mul-múla se daya kay-káyu wa magbúnga ka nagbukal. Ay napiya tutu wala idi ki nagsisíngan ne Dios. ¹³Ay se yala manin naggídám ay se yala manin pe ya pagmakát. Ay ittu tun tu mekàlu wa algaw.

¹⁴Ay nán manin ne Dios, “Lumtuwád din ngámin daya makidde ka wada ka lángit, ta senu atán pangilasínán kiya algaw se kiya gabi. Ay senu atán pe ya pangemaddán kadaya nagbal-baláki nga mà-màwa se kadaya al-algaw se daya dagudagun. ¹⁵Ay ittu pe dayán daya nawada

ka lángit nga mangwada kiya kalawagán,” nán ne Dios. Ay ittu kurug tu nàwa. ¹⁶Napaltuwád ne Dios ya duwa nga dadakkal la makawada. Tu ab-abay ay ittu ya mangwada ki algaw, ay tu isa, ay ittu ya mangwada ki gabi. Ay atán pe daya bittuwan. ¹⁷Nippáy ne Dios dedi ka lángit, senu wadaán da ya kalawagán. ¹⁸Ay senu mangwada da ki algaw se ki gabi, ay aggída pe ya mamagsibna kiya gibat se iya wada. Ay napiya tutu wala idi ki nagsisíngan ne Dios. ¹⁹Ay se yala naggídám manin se yala pagmakát manin. Ittu idi ya mekappát ta algaw.

²⁰Ay se yala manin nán ne Dios, “Lumtuwád din kiya danum daya nagpapangan na sibbiyág, ay lumtuwád din pe daya ngámin bal-baláki nga an-an-anù nga magkay-káyab ka ngúdu.” ²¹Ay díkod napaltuwád ne Dios daya dadakkal la alolag ki bebay, se daya adu wa nagbal-baláki nga sissida, se daya adu nga magbiyág ki danum, ay se daya nagbal-baláki nga an-an-anù. Ay napiya tutu wala dedi ki nagsisíngan ne Dios. ²²Ay se yala nga binindisyonán ne Dios da nga nán na, “Gumánab kayu ta senu umadu kayu tutu wala nga magyán ki bebay. Ay dakayu wa an-anù, gumánab kayu pe kídí kalawagán,” nán ne Dios. ²³Ay se yala naggídám se yala manin pagmakát. Ittu tun tu mekalimma nga algaw.

²⁴Ay se yala nga nán ne Dios manin, “Paltuwádam mán na lusà ngámin daya bal-baláki nga alolag. Mangiltuwád ka kadaya maáyam ma ummán kadaya báka se daya duddúma. Iltuwád mu pe daya ngámin bal-baláki nga alsádu wa alolag, se daya ul-ulullag ga kumar-káray!” nán ne Dios. Ay ittu mà tu nàwa. ²⁵Napaltuwád ne Dios ngámin na baláki daya alsádu wa ul-ulolag se daya ngámin baláki áyam, ummán kadaya báka se daya duddúma, ay oray pe daya ngámin bal-baláki daya magkar-káray ki lusà. Ay napiya tutu wala dedi ki nagsisíngan ne Dios.

²⁶Ay se yala nán ne Dios manin, “Kuwaan tada ya tolay ka ummán kadátada. Aggída ya pangiturayan tada kadaya ngámin sissida, se kadaya ngámin an-anù, ay se kadaya ngámin na ul-ulolag, alsádu se ámu. Aggída ya mangituráy kadaya ngámingámin na kumar-káray ked útun lusà,” nán ne Dios. ²⁷Ay díkod kinuwa ne Dios ya tolay ka ummán kaggína. Nagpáda da se iya tolay. Kinuwa nada ka laláki se babay. ²⁸Ay se yala nga binindisyonán ne Dios da nga nán na kaggída, “Gumánab kayu, ta senu umadu kayu tutu wala. Gumánab kayu kiya ngámin na kalawagán, ay se iturayán nu pe. Iturayán nu daya sissida se daya an-anù se daya ngámin na sibbiyág ga atán kid útun lusà,” nán ne Dios. ²⁹Ay nán ne Dios manin, “Ye sinnan nu! Iddè kadakayu daya ngámin na mul-múla nga magbukal la tumúbu kiya lusà. Ay oray pe daya kay-káyay wa magbúnga se magbukal, ay idde kuda kadakayu pe. Tu dayán daya mabalin nu wa kanan ka pagbiyág nu. ³⁰Ay daya kad-kaddat se daya kay-káyay, ay tu dayán daya mabalin kanan daya ngámin na ul-ulolag se daya an-anù se daya ngámin na sibbiyág nga kumar-káray kid útun lusà,” nán ne Dios.

Ay ittu mà kurug ya nàwa. ³¹Ay kurug mà a napiya tutu wala ngámin daya kinuwa ne Dios ki nagsisingan na. Ay naggídám manin ay se yala manin pagmakát. Ittu idi ya mekannam ma algaw.

2 ¹Ay díkod, nabalin nin ya namarsuwa ne Dios kiya lángit se ya kalawagán se daya ngámin na atán kadayán. ²Ay kitu unag annam ngalgaw, ay nabalin ngámin ne Dios daya ubra na, ay se la nagimáng kitu mekapittu nga algaw. ³Díkod binindisyonán ne Dios ya mekapittu wa algaw, se na ipadúma kadaya ngámin na algaw, ay se pinagbalin na pe ka napatag ga algaw. Ata ittu tu naggimáng na kadatu ngámin na ubra na nga nagparsuwa. ⁴Ay tu dayán lugud daya kinuw-kuwa ne Dios kaggína nga nagparsuwa kadaya lángit se iya kalawagán.

Tu kamulán ka Eden

Kitu dam-dámu ne APU Dios nga namarsuwa kiya lángit se kídí kalawagán, ⁵ay áwan pikam ma mul-múla kadaya tanatanáp, se áwan pikam pe tumúbu wa kad-kaddat, áta akkan pikam ma pinagudán ne APU Dios, ay se áwan pikam pe ya magtálun. ⁶Ngamay atán nala ya danum ma maggayát ka taggad nga gumbuwa,^a nga ittu tu mangbasa kitu ngámin na lusà. ⁷Ay lusà tu kinuwa ne Apu Dios ka tolay, ay se na ngala nga inangtán tu igung na ka ángat ta mamagbiyág, ay díkod nagángat pe yin tu tolay nga sibbiyág pe yin. ⁸Ay uwad kamulán na kinuwa ne APU Dios ka giyán na nepangágan na ka Eden. Atán kitu pane lattakán. Ay kattoni tu nangipayán na kitu tolay ya kinuwa na. ⁹Ay pinatúbu ne APU Dios ki lusà ngámin datu kay-káyu wa napiya sisinnán, ay se namit pe nga búnga. Ay kitu túlad natu kamulán, ay uwad tu káyu wa nu mangán ta kitu búnga na, ay akkan ta mataatay yin. Ay uwad pe kitúni tu káyu wa nu mangán ta kitu búnga na, ay mammuwán ta ya napiya se ya nadakè.

¹⁰Ay kattoni Eden, ay atán wángag nga magpagayát kattoni. Ay nepaasà idi kitu kamulán, ta ittu tu mangbasa kitu kamulán. Ay kitu panillod natu kamulán, ay nasiparà a napagkappát tin tu wángag. ¹¹Tu nunna nga pasáni, ay nagngágan ka Pison. Ittu tu manalen kitu lebut natu giyán na nagngágan ka Havila. Uwad balitù kitúni. ¹²Ay datu balitù kitúni nga giyán, ay pabeg ga napiya. Ay atán da pe datu napatag ga batu wa nagngágan ka bedeliyo se itu batu wa nagngágan ka oniko. ¹³Ay tu mekaduwa nga pasáni natu wángag, ay nepangágan da ka Gihon. Ittu idi ya manalen kitu lebut natu giyán na nagngágan ka Cus. ¹⁴Ay ya ngágan natu mekalu, ay Tigris. Manalen ka pane lattakán ka Asiria. Ay tu mekappát ta pasáni natu wángag, ay nengágan ka Eufrates.

¹⁵Ay kitu kamulán ka Eden ya nangipannán ne APU Dios kitu tolay ya kinuwa na. Aggína ya nippáy ne Apu Dios nga magubra se magtagasingan

^a 2:6 Nán da duddúma nga asoy yala na danum nga atán ki taggad idi.

kitu kamulán. ¹⁶Ay se yala nga binílin ne APU Dios tu tolay nga nán na, “Mabalin mu ya mangalà ka búnga daya oray iinna nga káyu kídí kamulán ka kanan mu. ¹⁷Tittu ya búnga naya káyu wa pakammuwán ta kiya napiya se nadakè ya kannawan mu. Akkan ka mangán kiyán, áta nu mangán ka kiya búnga na, ay kurug ga matay ka kiya oras sa angngán mu,” nán na.

¹⁸Ay se yala nán ne APU Dios ki lammat na, “Akkan napiya nu sissa ya laláki. Pangwa ku ka ummán kaggína nga mabalin makaseng kaggína,” nán na. ¹⁹Ay datu ngámin alolag se an-anù a pinarsuwaán ne Apu Dios kiya lusà, ay nippannán nada ngámin kitu giyán tu tolay, ta sinnan na nu nágan daya ipangágan na kaggída. Ay nu nágan tu nepangágan na kaggída, ay ittu tunin tu ngag-ngágan da. ²⁰Ay tútu nginagánan natu tolay ngámin datu áyam se datu an-anù se datu alsádu wa ulolag. May tu Adan (tu yán tu ngágan natu tolay) ay áwan na nga nasingan a ummán kaggína nga makaseng kaggína. ²¹Ay díkod ya kinuwa ne APU Dios, ay pinatalà na tu Adan. Ay nilà tutu wala kurug tu Adan. Ay se yala nga inalà ne Dios tu isa nga tàgáng tu Adan, ay se nala manin pinolit tu baggi na.

²²Ay ya kinuwa ne APU Dios kitu tàgáng nga inalà na kitu laláki, ay kinuwa na ka tolay pe nga babay. Ay se na ngala nippan kitu laláki. ²³Ay tútu nán tu laláki,

“Tu idi yin gáyám. Ittu idi ya kapádà tutu wala. Ay nagpáda pe ya baggi mi nga duwa. Ay gapu ta iyà kam ma laláki ya naggayatán na, ay ipangágan ku ka babay,” nán na.

²⁴Ay gapu ta ummán kiyán ya nàwa, ay túya masápul la panáwan naya laláki ya ama se ina na, ay se la mawe mepagsissa kiya atáwa na, ta senu magbalin da nga duwa ka sissa. ²⁵Ay tu laláki se itu atáwa na, ay soba da ngamay akkan da wayya nga mìpat.

Tu akkan nangikurug na tolay

3 ¹Ay kadaya ngámin na alsádu wa ulolag ga pinarsuwa ne APU Dios, ay tu idaw ya kasiríbán na mangasaba. Ay isa nga algaw, nán na kitu babay, “Kurug ga nán ne Dios kadakayu nga akkan kayu mangán kiya búnga daya kay-káyu kiya kamulán?” nán na. ²May nán natu babay kitu idaw, “Mabalin mi kanan kanu daya búnga daya kay-káyu kiya kamulán ³ngamay akkan ya búnga naya káyu nga atán kiya túlad naya kamulán. Ay akkan mi kanu pe ya túbítan. Ay nu mangán kami onu túbítan mi, ay matay kami kanu,” nán natu babay. ⁴Ay se yala manin nán natu idaw kitu babay, “Akkan kayu mà kurug ga matay a! ⁵Nán ne Dios kiyán áta ammu na nga kiya angngán nu kiya búnga na, ay árig malùtán daya lam-lammat nu. Ay ammu nu win ya napiya se iya nadakè, ay ummán kayu pe yin kaggína,” nán na. ⁶Ay díkod kane masingan natu

babay nga nakal-kalùmímit tu búnga natu káyú, ay nán na nga napiya kanan. Ay nammuwán na pe nga makapasírib, áta malásin na ya napiya se iya nadakè nu mangán kitu búnga na. Ay díkod nangalà kitu búnga na, ay se na kanan. Ay se na niddán pe tu atáwa na nga atán pe yin kitu giyán na. Ay díkod, nangán pe. ⁷Ay ittu pe yin tu pagkilát da ngala nga ummán ka nalútán tu mata da nga duwa. Ay nammuwán da pe yin na soba da gáyám. Ay díkod, nagásip da kadatu dadakkal la adon nga ittu tu pinagken da.

⁸Ay kitu gid-gidám min, ay nagina da nge Apu Dios sa atán kitu kamulán na magdàdàdà. Ay tútu nagsirù da ke APU Dios kadatu kay-káyú kitu kamulán. ⁹Ay díkod kirrawán ne Apu Dios tu laláki nga nán na kaggína, “Wà naya giyán mu?” nán na. ¹⁰Ay, “Nagsirù à kidde!” nán na. “Ta nagina taka nga magdàdàdà kiya kamulán, ay mìpat tà magpassingan kikaw, áta soba ngà,” nán tu Adan. ¹¹Ay tútu nán ne Apu Dios, “Inna ya magkuna kikaw nga soba ka? Nangán kayu ta, kitu búnga natu káyú wa akkan ku wa pakkán kadakayu?” nán na. ¹²Ay summungbát tu laláki nga nán na, “Ay tu babay ya niddem ma kabul-bulun ku ya nangidde kiyà, ay kinnán ku pe,” nán na. ¹³Ay se yala nán ne APU Dios kitu babay, “Taanna, tura mu wa kinuwa yán ta?” nán na. “Ay tu idaw mà! Kinasaba nà, ay nangán nà a kurug,” nán natu babay.

Tu nangngikagi ne APU Dios kitu kapanísán datu toláy

- ¹⁴Ay díkod nán ne APU Dios kitu idaw,
 “Gapu ta kinuwa mu idi,
 ay mapánis ka. Kakal-kalakkán ka kadaya ngámin ulolag ga áyam se kadaya ngámin na alsádu.
 Ata manggayát kídí, ay ya sinay mu ya panalen mu;
 Ay melubulubu ki lusà daya kanan mu panda kiya agbiyág mu.”
- ¹⁵Manggayát kídí ay pagkalingáan takayu se iya babay. Ay ummán pe kadaya annánà nu wa duwa. Palpálan na ya an-anà na ya úlum, ay tugkawwan mu ya túmang na,” nán na.
- ¹⁶Ay nán ne Apu Dios kitu babay,
 “Gapu kiya kinuwám, ay paaduwan ku daya rígát mu kiya kabùsit mu, ay se pagbalinan ku ka natakit ya aggan-anà mu. Ay oray nu mapakuna, ay masápul mu pikam mala ya amminya naya atáwam, ay se iturayán naka pe.”
- ¹⁷Ay nán ne APU Dios kitu Adan,
 “Gapu ta nekurug mu ya atáwam, ay se ka nga nangán pe kitu búnga natu káyú wa akkan ku pakkán kadakayu, ay pagdakean ku ya lusà. Manggayát kídí panda kiya agbiyág mu, ay magrig-rígát ka pikam ma magkuwa kiya lusà se mu la nga mapowad ya kanan mu. ¹⁸Ay tumúbu pe daya kaddat ta narasi se nabúdu. Ay oray nu mapakuna,

ay daya imúlam ya paggalakkán mu ka kanan mu. ¹⁹Magpakarígát ka pikam ma magkuwa se mu la nga mapowad ya kanan mu.

Ummán kiyán nin ya agbiyág nu panda kiya katay nu nga ittu yanin ya aggulli nu kiya lusà a naggayatán nu. Ata nàwa kayu ka lusà. Ay díkod lusà pe ya tungpál nu kammin,” nán ne Apu Dios.

²⁰Ay nengagánan tu Adan ka Eva tu atáwa na. (Ya sarut nayán na ngágan, ay biyág). Ata aggína ya bílang ina daya ngámin na tolay oray ka wàna. ²¹Ay pinangwa ne APU Dios de Adan na magatáwa ka kawas da nga lálát nga ittu tu pinagbádu da ngin.

Tu nammatálaw ne APU Dios kadatu tolay kitu kamulán

²²Ay se yala nga nán ne APU Dios, “Kídi yin, ay nagbalin daya tolay ka ummán kadàtada, ta ammu da ngin ya napiya se nadakè. Nadà-dakè nu rán dala nga mangán pe kitu búnga natu káyu wa mamagbiyág ka áwan panda, áta akkan da ngin mataatay,” nán na. ²³Ay tútu pinatálaw ne APU Dios da kitu kamulán ka Eden, se na pinapan ne Adan na magkuwa kiya lusà nga ittu ya naggayatán na kampela ngin nin. ²⁴Pinatálaw nada, ay se yala nangippáy ka isa kadaya kangatuwán na ilángit kitu pane lattakán natu kamulán. Ay uwad pe ya nippáy na nga miwas-wasáwas nga maggilagiláb ba apuy nga sinan ispáda nga ittu tu magbantáy kitu káyu wa mamagbiyág ka áwan panda.

Tu nammatay tu Cain kitu Abel

4 ¹Ay díkod din nagallay de Adan se Eva nga magatáwa. Nabùsit se nagan-anà e Eva ka isa nga laláki. Ay nengágan na ka Cain. Ay nán na, “Nagan-anà à ka laláki gapu kiya nesisseng ne Apu kiyà,” nán na. ²Ay se yala nagan-anà manin ka isa nga laláki. Ay nepangágan na ka Abel. Ay díkod atán na wagi tu Cain nin. Kane umabay da nga duwa, ay tu Abel tu maragtarakan kadatu karneru da. Ay tu Cain tu magtal-tálun. ³Ay kane din na mabà-bayág, ay nangidátun tu Cain ke APU kitu ápit na kitu tálun na. ⁴Ay ummán pe kitu Abel. Nagparti kadatu nunna nga annánà datu tarakan na nga karneru. Ay piníli na datu kapíyán na lápi, ay ittu datun datu nedátun na ke APU Dios. Ay naganggam me APU Dios kitu nedátun tu Abel. ⁵Ngamay akkan na nga pinagan-anu tu nedátun tu Cain. Ay tútu nalúsaw pà nang tu Cain. Melalásin nala kitu singan na. ⁶Ay tútu kinuna ne APU kitu Cain, “Tura ka nga malúsaw ta? Ay se tura ka pe nalom-lomád? ⁷Wayya taka la nga di pàgan nu ya napiya ya kinuwám! Ay nu akkan napiya daya kuk-kuwaan mu, ay tagay ka tutu wala makabásul lin, ay meparò ka magbásul lin nu kuwa. Ngamay masápul la pàkadan mu yán,” nán na.

⁸Ay tu Cain, ay inayabán na tu Abel la wagi na nga mawe kitu tal-tálun. Ay kane atán da ngin kitu tal-tálun, ay inámang tu Cain tu Abel, ay napatay

na. ⁹Ay tútu nán ne APU kitu Cain, “Ka wàna giyán ne Abel nga wagi mu?” nán na. Ay nán tu Cain na sumungbát, “Mai! Wayya ngala nga iyà ya magtagtagasingan kaggína!” nán na. ¹⁰Ay tútu, “Nágan naya kinuwám kitu wagim ta?” nán ne APU. “Ya dága na ki lusà ya mangipakammu kiya kinuwám kaggína. Ummán ka makap-apáuy nga makiseng kiyà nga bumálat,” nán na. ¹¹“Ay gapu kiyán na kinuwám, ay áwan mu málaálà ki lusà nga ittu ya nanglassap kitu dága natu wagi mu nga pinatay mu. ¹²Ay oray nu magkuwa ka, ay áwan mu wayya nga maaf-ápít. Ay magal-aliwagwag ka pe yin na áwan pagag-agyanán,” nán ne APU Dios kitu Cain. ¹³Ay nán tu Cain ke APU, “Akkan ku meturad idi ya pannakapánis ku gapu kitu nàwà, áta nadammat pà nang. ¹⁴Pagtaláwan nà kídi ya lusà, ay meadayyu wà pe yin kikaw. Magal-aliwagwag gà in, ay áwan ku pe pagyanán. Ay patayan dà daya makasingan kiyà,” nán na. ¹⁵Ay tútu nán ne Apu Dios kaggína, “Akkan. Ta nu atán mamatay kikaw, ay mamin-pittu ya dammat naya kapánis na,” nán na. Ay díkod, uwad nippáy ne Apu Dios nga tagematun na kitu Cain, ta senu akkan patayan daya makasingan kaggína. ¹⁶Ay díkod nagtálaw tu Cain ki àráng ne Apu Dios se yala nagyán ka Nod^b nga pane lattakán ka Eden.

Datu pútupútut tu Cain

¹⁷Ay nangatáwa tu Cain kitúni, ay se da nagan-anà ka isa nga laláki. Ay nepangágan da ka Enoc. Nangwa pe tu Cain ka íli kitúni, se nepangágan na pe ka Enoc. ¹⁸Tu Enoc, ay pútut na tu Irad, ay tu Irad, ay pútut na tu Mehujael. Tu Mehujael, ay pútut na tu Metusael. Ay ya pútut tu Metusael ay tu Lamec. ¹⁹Ay tu Lamec nangatáwa ka duwa. Tu Ada se tu Zilla. ²⁰Tu Ada ay neanà na tu Jabal. Ay idi ya Jabal, aggína ya makin-pútut kadatu maragtarakan kadaya báka. Ay baw-bawi pe yala tu nag-agyanán da. ²¹Ay tu Jabal ay atán wagi na nga Jubal. Aggína tu bátug apuapu datu marammalíng se datu maggitarra. ²²Ngamay tu Zilla, ay nagan-anà pe ka laláki, ay nepangágan na ka Tubal-Cain. Aggína tu nunna nga maragbattál kadaya aruminta nga balayyáng se bága. Ay uwad pe ya wagi tu Tubal-Cain na babay, ay nepangágan da ka Naama.

²³Ay isa nga algaw, nán tu Lamec kadatu attáwa na,

“Ginán dà, dakayu Ada se Zilla. Dakayu wa duwa nga attáwà, ginán nu ya kagiyan ku: Uwad pinatay ku nga laláki ta tinalíngu nà. Sinúlung nà yán na bag-bagu. ²⁴Ay nu mamin-pittu ya bálat kiya pumatay ke Cain, ay mamin-pittu púlu se pittu ya bálat kiya pumatay kiyà.”

Tu Set se tu Enos

²⁵Ay nagan-anà manin pe de Adan se tu Eva. Nagan-anà da ka laláki, ay nepangágan da ka Set (ay ya sarut nayán, ay nidde). Ata nán tu Eva

^b 4:16 Ya sarut naya Nod, ay giyán nga nagdàdàán.

nga niddán ne Apu Dios manin ka isa nga an-anà a kasukát tu Abel ta pinatay lugud tu Cain. ²⁶Nangatáwa tu Set, ay se nagan-anà da pe ka isa nga laláki. Ay nepangágan da ka Enos. Ay kitun na al-algaw pe yin tu inanggayát datu tolay ya magday-dáyaw ke Dios.

Datu pútupútut tu Adan panda kitu Noa

5 ¹⁻²Ay kitu inamarsuwa ne Dios ki tolay, ay kinuwa na ka ummán kaggína. Laláki se babay datu tolay ya kinuwa na. Binindisiyonán nada ay se nengagánan nada ka Toley kitu namarsuwa na kaggída. Ay tu idi ya lista datu gagagaka natu Adan.

³Ay kitu magatut se tallu púlu dagun tu Adan nin, ay nakapútut ka isa nga laláki nga kamur-murangán na kam. Nepangágan na ka Set.

⁴Nanggayát kitu nekeanà natu Set, ay walu gatut ta dagun pikam tu inagbiyág natu Adan. Uwad da pikam duddúma nga pútut na. ⁵Ay díkod, ya dágup natu dagun natu Adan, ay siyám gatut se tallu púlu se la nga natay.

⁶Ay kane magatut se limma dagun tu Set tin, ay neanà tu pútut na nga Enos. ⁷Nanggayát kitu nekeanà natu Enos, nagbiyág tu Set ka walu gatut se pittu dagun. Uwad pikam pe datu duddúma nga pútut na. ⁸Ay díkod, ya dágup natu dagun natu Set, ay siyám gatut se sangapúlu se duwa dagun se yala nga natay.

⁹Ay kane siyám púlu dagun tu Enos sin, ay neanà tu an-anà na nga Kenan. ¹⁰Ay nanggayát kitu nekeanà tu Kenan, ay nagbiyág pikam tu Enos ka walu gatut se sangapúlu se limma dagun. Ay uwad da pikam sabáli nga pútut na. ¹¹Ay díkod, ya dágup natu dagun natu Enos, ay siyám gatut se limma se la nga natay.

¹²Ay kane pittu púlu dagun tu Kenan nin, ay neanà tu Mahalalel nga pútut na. ¹³Ay nanggayát kitu nekeanà tu Mahalalel, ay nagbiyág pikam tu Kenan ka walu gatut se appát púlu dagun. Uwad da pikam pe sabáli nga annánà na. ¹⁴Ay díkod, ya dágup tu dagun na inagbiyág tu Kenan, ay siyám gatut se sangapúlu se la nga natay.

¹⁵Ay kane annam púlu se limma dagun tu Mahalalel lin, ay neanà tu Jared nga pútut na. ¹⁶Nanggayát kitu nekeanà natu Jared, ay nagbiyág pikam tu Mahalalel ka walu gatut se tallu púlu dagun. Ay uwad da pikam pe sabáli nga pútut na. ¹⁷Ay díkod, ya dágup natu dagun tu Mahalalel, ay walu gatut se siyám púlu se limma se la nga natay.

¹⁸Ay kane magatut se annam púlu se duwa dagun tu Jared din, ay neanà tu Enoc nga pútut na. ¹⁹Nanggayát kitu nekeanà tu Enoc, ay nagbiyág pikam tu Jared ka walu gatut dagun. Ay uwad da pikam pe sabáli nga pútut na. ²⁰Ay díkod, ya dágup tu dagun tu Jared ay siyám gatut se annam púlu se duwa dagun, ay se yala nga natay.

²¹Ay kane annam púlu se limma dagun tu Enoc kin, ay neanà tu Metusela nga pútut na. ²²Nanggayát kitu nekeanà tu Metusela, ay

nagbiyág pikam tu Enoc kídi kalawagán ka tallu gatut ta dagun. Uwad da pikam pe sabáli nga pútut na. Ay kadatun na dagudagun, ay nebul-bulun peyapeyang ke Dios. ²³Ay díkod, ya dágup datu dagudagun na kaatán tu Enoc kídi kalawagán ay tallu gatut se annam púlu se limma dagun. ²⁴Ay se yala nga umawan, áta inalà ne Dios ka lángit nga sibbiyág.

²⁵Ay kane magatut se walu púlu se pittu dagun tu Metusela ngin, ay neanà tu Lamec nga pútut na. ²⁶Nanggayát kitu nekeanà tu Lamec, ay nagbiyág pikam tu Metusela ka pittu gatut se walu púlu se duwa nga dagun. Ay uwad da pikam pe sabáli nga pútut na. ²⁷Ay díkod, ya dágup natu dagun tu Metusela ay siyám gatut se annam púlu se siyám, ay se la nga natay.

²⁸Ay kane magatut se walu púlu se duwa dagun tu Lamec kin, ay nakapútut ka isa nga laláki. ²⁹Ay nepangágan na ka Noa.^c Ata nán na, “Idi nga an-anà, ay ittu ya mangidde kadåtada ka pakemangngán tada kiya nasulit nga ubra tada kídi ya lusà a ginedán ne APU,” nán na. ³⁰Nanggayát kitu nekeanà tu Noa, ay nagbiyág pikam tu Lamec ka limma gatut se siyám púlu se limma nga dagun. Ay uwad pikam pe datu duddúma nga pútut na. ³¹Ay díkod, ya dágup natu dagun tu Lamec ay pittu gatut se pittu púlu se pittu dagun, ay se la nga natay.

³²Ay kane limma gatut dagun tu Noa ngin, ay nagpútut ka tallu nga lalláki: de Sem, tu Ham, se tu Jafet.

Tu kinadakè tutu wala datu tolay

6 ¹Ay kane umadu datu tolay kídi ya kalawagán, ay ummadu pe datu babbay. ²Ay datu pasúrut ne Dios, ay nasingan da nga napiya datu babbay.^d Ay díkod inatawán da datu piyán da kampela ngin nin. ³Ay tútu nán ne APU, “Ya Ispiritù, ay akkan mabalin na magyán peyapeyang kadaya tolay. Ata tolay da ngala. Pumanda ya agbiyág da ki unag magatut se duwa púlu dagun nala,” nán na. ⁴Ay kitun kam ma al-algaw, ay uwad pe yin datu nagdin-dinnámag ga rungat, ay se dadakkal tutu wala pe nga tolay, nga ittu datu nagtálaw nga pasúrut ne Dios. Ay inatawán da datu babbay kídi kalawagán, ay nagannánà da. Ay ittu datu nagdin-dinnámag pe nga mengal kitun.

⁵Ay kane umadu win datu tolay kid kalawagán ni, ay adu tutu wala datu nadakè a kuk-kuwaan da pe. Ngámin na lam-lammat da, ay pabeg nadakè peyapeyang. Ay kane masingan ne APU Dios idi, ay ⁶nakappoli kitu namarsuwa na ki tolay. Nagpannakit pà nang tu uray na. ⁷Ay tútu nán ne APU, “Rapúnan ku dedi ya tolay nga pinarsuwà. Ay oray pe daya ngámin na ulolag, se daya ngámin na kumar-káray ki lusà, ay se

^c 5:29 Ya sarut naya Noa ay pakemangngán. ^d 6:2 Dedi nga babbay ay annánà datu akkan pasúrut ne Dios da.

daya ngámin na an-anù. Nakappoli yà a namarsuwa kaggída,” nán na.
⁸Ngamay pinatag ne APU tu Noa nga pútut tu Lamec.

Tu pinàwa ne APU Dios kitu Noa

⁹Tu Noa ay namáru nga tolay. Awan na nga kuk-kuwaan na nadakè. Sur-surútan na peyang daya piyán ne Dios.

Tu idi ya gin-ginnápuwán na. Tallu datu pútut na nga pabeg lalláki:
¹⁰tu Sem, se tu Ham, se tu Jafet.

¹¹Ay nagbalin ka nadakè tutu wala ki àráng ne Dios ya kuk-kuwaan datu tolay kídí kalawagán. Pabeg nadakè ya mà-màwa ki ngámin giyán kídí ya kalawagán. ¹²Ummán kiyán tu nasingan ne Dios sa kinadakè datu tolay kitun. Dummakè da ngin, ta kuwaan da ngin datu akkan rumbang.

¹³Ay díkod nán ne Dios kitu Noa, “Palánu ku win nga rapúnan daya tolay, áta pabeg nadakè tutu wala daya mà-màwa ngin kídí kalawagán gapu kaggída. Ay dadàlan ku ngámin pe yin daya atán kídí ya kalawagán,” nán na. ¹⁴“Mangwa ka lugud ka abay pà nang nga biray mu, ay ya kaligdaán na káyu ya usaram. Lunítam ka níkat ya panin unag na, se ya panin lasi na. Ay se mu wala nga kuw-kuwartuwan. ¹⁵Ay ya kadakkal na ya kuwaam, ay magatut se tallu púlu se walu mitru ya pásit na, duwa púlu se tallu mitru ya súba na, ay se sangapúlu se limma mitru ya kalingúdu na. ¹⁶Kuwaam ka tallu sarundù ya datág na. Akkam litupan ya pane ngúdu wa dingding na. Mangibansi ka ka bittì a bátug lamdáwan na kiya gudduwa mitru panda kiya útun na. Ay ya gagyángan na, ay ippáy mu kiya bíkat na. ¹⁷Kuwaam yán, áta pagdallisan ku, ta senu matay ngámin daya sibbibiyág kídí kalawagán. ¹⁸Ngamay nu ikaw, ay magkari yà kikaw. Ay magunag kayu ngámin kiya abay pà nang nga biray nga kuwaan mu, dakayu nga magatáwa se daya pútut mu se daya attáwa da pe. ¹⁹Ay mangalà ka ka agtangapagatawán kadaya ngámin baláki daya sibbibiyág, ay se mu la ibulun kikaw ta senu metangabiyág da kikaw. ²⁰Ki káda baláki daya an-anù, ay mangalà ka ka tangapagatawán. Ay ummán pe kadaya ulolag se kadaya kumar-káray ki lusà. Mangalà ka ka agtangapagatawán ki kada baláki da. ²¹Ay mangitúgut ka pe kadaya ngámin baláki nga akakkanan se mu iarimán. Ittu dayán daya kanan nu se daya ulolag ga alà mu.” ²²Ay díkod kinuwa ne Noa ngámin datu nebílin ne Dios nga kuwaan na.

Tu nagdallis na

7 ¹Ay se yala nán ne APU kitu Noa, “Magunag kayu win se daya akkobung mu kiya biray. Biyágan taka, áta sissa ka nga nasingan ku wa kurug ga namáru kadaya ngámin tolay kadedi nga al-algaw. ²Alà mu pe yin datu agtangapagatawán kadatu ngámin ulolag ga pálà ku kikaw. Ngamay kadaya mabalin pagbasu wa áyam, ay mangalà ka ka agpipittu

wa pagattawán. ³Ay ummán pe kadaya an-anù a mabalin pagbasu, mangalà ka pe ka agpipittu nga pagattawán, ta senu gumánab da manin kiya kalawagán.^e ⁴Ata kalpasán naya pittu walgaw, ay pagudanan ku ka appát púlu wa algaw se appát púlu wa gabi. Rapúnan ku ngámin daya pinarsuwà a sibibiyág kid kalawagán,” nán na. ⁵Ay díkod kinuwa tu Noa datu ngámin na nebílin ne APU kaggína.

⁶Annam gatut tu dagun tu Noa kitu nilalbet natu dallis kídi kalawagán, ⁷ay kitun pe tu nagunag de Noa ngin na magatáwa, se datu annánà da, se datu attáwa da kitu kinuwa na nga biray, ta senu melísi da kitu dallis. ⁸Ay ngámin datu nagbal-baláki nga ulolag ga pálà ne Apu Dios kitu Noa, datu mabalin pagbasu se akkan, ay naglalbet da pe yin kitu biray. Ummán pe kadatu an-anù se datu ulolag ga kumar-káray ki útun lusà. ⁹Agtangapagatawán da nga inumbet, se da nagunag pe yin na kabulun tu Noa. Ta ittu tu bílin ne Dios kaggína. Ngamay datu mabalin na nga pagbasu wa ulolag se an-anù, ay agpipittu wa pagattawán da. ¹⁰Ay kane malpás ya pittu wa algaw, ay ittu tu inanggayát na nga magdallis.

¹¹Ay kitu annam gatut ta dagun tu Noa ngin, kitu mekasangapúlu se pittu walgaw kitu mekáduwa búlán, ay ittu tu inanggayát tutu wala natu udán. Ay ginumbuwa pe ya danum ki taggad. ¹²Appát púlu ngalgaw se appát púlu gabi tu naggudán na. ¹³Kitu nanggayát natu udán, ay atán pe yin de Noa nga tangabalay kitu unag natu biray da. Atán ngámin nin pe datu magwawági. Tu Sem, se tu Ham, se tu Jafet se datu attáwa da. ¹⁴⁻¹⁵Nagunag ngámin pe yin datu ngámin baláki ulolag nga alsádu, se ngámin baláki daya naámu, se ngámin baláki daya magkar-káray ya ulolag, se ngámin baláki daya an-anù, se daya nagpayà a ibulun na kaggína. Agtangapagatawán da nga inumbet. ¹⁶Nagunag da ngámin nin ta ittu tu nán ne Dios kitu Noa. Ay se negitap ne APU pe yin tu gagyangán tu biray.

¹⁷Ummabay yala nga ummabay tu danum panda kitu appát púlu wa algaw. Ay tu abay ya biray, ay maglalattát pe yin. ¹⁸⁻¹⁹Ay ummabay tutu wala pà nang tu danum panda kitu nekalnap datu ngámin na alingúdu wa ban-bantay. Nalnap tutu wala ngámingámin ya kalawagán. Ngamay itu abay biray, ay maglalattát tala. ²⁰Datu alingúdu wa bantay, ay nalnap da pikam ka moli pittu mitru ya kadallam da. ²¹Ay díkod narápun ngámingámin datu sibibiyág kídi kalawagán kitu danum. Natay ngámin datu tolay, se datu ngámin ulolag ga alsádu se naámu, se datu ngámin na an-anù, se datu mamalábal nga ul-ulullag. ²²Oray nágan na kadatu sibibiyág kid útun lusà, ay nalimat da ngámin. ²³Ummán kiyán tu nangrápun na kadatu ngámingámin na sibibiyág kid kalawagán, tolay,

^e 7:3 Akkan agtangapagatawán nala ya alà na ta pagbasu na daya duddúma.

ulolag, daya kumar-káray ya ul-ulullag, se da an-anù. Tittu de Noa se datu kabbulun na kitu abay ya biray na datu nabiyág. ²⁴Limma búlán tu dallis.

Tu naggassi natu dallis

8 ¹Ngamay e Dios, ay siddadamdam kitu Noa se datu akkobung na, se datu ngámin na ulolag ga atán kitu abay nga biray. Ay díkod pinagbáli ne Apu Dios, tútu nanggayát pe yin na magassi tu danum. ²Ata nakusap pin tu naggat tutu wala nga udán, ay se nakusap pe yin tu gumbuwà a danum ma maggayát ki taggad. ³Ay umassiassi la nga umassiassi yin tu danum. Ay díkod kane mabalin tu magatut se limma púlu walgaw, bittì tu danum min. ⁴Ay kitu mekasangapúlu se pittu kitu mekapittu wa búlán, ay nesar-át tu abay nga biray kitu bantay Ararat. ⁵Bumittì la nga bumittì tu danum. Ay kitu nunna nga algaw natu mekasangapúlu búlán nin, ay masissingan nin datu útun datu ban-bantay.

⁶Ay kane malpás manin tu appát púlu walgaw, ay linùtán tu Noa tu lamdáwan natu abay nga biray. ⁷Ay se yala nga nangipakáyab ka gayáng. Ngamay nagkay-káyab bala tu gayáng panda kitu nekassiyánan tu danum. ⁸Ay se yala manin nangipakáyab ka kalapáti.^f Ta paninnán na nu nassiyán tutu wala tu danum min. ⁹Ngamay tu kalapáti, ay áwan na pagdapúnán, ay tútu nagulli kammin kitu abay biray. Ata danum pikam ngámin tu kalawagán. Díkod pinagdápun ne Noa tu kalapáti kitu íma na se na alà kammin. ¹⁰Ay díkod nagiddag pikam ka pittu walgaw, se nala nepakáyab manin tu kalapáti. ¹¹Ay kitu gídám natun na algaw, ay nagulli kammin tu kalapáti nga sittatangál kitu namáta nga adon káyu wa olíbo. Díkod nammuwán tu Noa ngin na nassiyánan tu danum min. ¹²Nagiddag manin ka pittu walgaw se yala nangipakáyab ka kalapáti manin, ngamay akkan nin na nagulli tu kalapáti.

¹³Ay kitu nunna nga algaw kitu munna nga búlán natu mekannam gatut se isa nga dagun natu Noa ngin, ay ittu tu nekassiyánan tutu wala tu danum min. Linùtán tu Noa tu lamdáwan tu biray, ay nasingan na nga nasiyánan tu danum min. ¹⁴Ay kitu mekàduwa púlu se pittu wa algaw natu mekàduwa búlán natun kam ma dagun, ay tútu nanggayát magmaga tu lusà in.

¹⁵Ay tútu nán ne Dios sin kitu Noa, ¹⁶“Lumawán kayu win se daya pútupútut mu se daya mannúgáng mu. ¹⁷Ay ilawán mu pe yin ngámingámin daya ulolag, se daya ul-ulullag ga magkar-káray nga nekíwid mu se daya an-anù se daya ngámingámin na nekíwid mu, ta

^f 8:8 Awan na nga kagiyan nu piga algaw tu napalábas panda kitu nangipakáyab na kitu gayáng, may nán da duddúma nga pittu ngalgaw.

senu gumánab da manin kídi ya kalawagán, ay se umadu da tutu wala manin,” nán ne Dios. ¹⁸Ay tútu lummawán kurug tu Noa, se tu atáwa na, se datu annánà na, se datu mannúgáng na. ¹⁹Ay nelawán na pe yin datu ul-ulolag, se datu an-anù, se datu ulullag ga magkar-káray ya inalà na kitu biray. Nagpapáris da nga naglalawán kitu biray.

Tu nagdátun tu Noa ke APU Dios

²⁰Ay se yala nangwa tu Noa ka annidúgán na ka pagbasu, ay se yala nagbasu ke Apu. Nangalà kadatu para basu wa áyam se datu an-anù. Ay ittu datun datu nebasu na ke Apu. ²¹Ay kane maláb ne APU tu nabangug ga aláb datu pinagbasu tu Noa, ay nán na kaggína kampela ngin nin, “Akkan ku win na dadàlan daya magbiyág kid útun lusà gapu kadaya nadakè a kuk-kuwaan daya tolay, ta gangay da kammala ngin nin oray kitu dam-dámu. Ay akkan ku pe dadàlan daya oray nágan na nga sibbiyág kid kalawagán. Akkan ku kuwaan nin tu kinuwa ku. ²²Kiya kaatán nedi ya kalawagán

ay atán ya panagmul-múla,
atán ya aggagáni,
atán ya panaggannag na
ay atán ya aggigáw na.
Atán pe ya gabi se ya algaw.
Akkan makusap dayán.”

Tu turátu de APU Dios se tu Noa

9 ¹Ay binindisyonán ne Dios tu Noa se datu pútupútut na, ay se na nán kaggída, “Gumánab kayu, ta senu adu tutu wala manin daya tolay kid kalawagán. ²Ay magansing ngámin daya ulolag kadakayu, se daya ngámin na an-anù. Oray pe ngámin daya magkar-káray ki útun lusà, se ngámin daya lamas. Iturayán nuda. ³Idde ku da ngámin kadakayu. Daya ulolag ga sibbiyág kid kalawagán, ay iddè dayán ka kanan nu, nga ummán kadaya mul-múla nga pakkán ku kadakayu. ⁴Ngamay akkan kayu mangán ka karni nga siddadága, áta ya dága, ay túyán ya gapu naya biyág na. ⁵Ay túya nu dága ya nippà, ay dága pe kasukát na. Ay nu atán tolay ya pumatay ka páda na nga tolay, ay masápul naya bálát. Ay páda na pe nu ulolag ya pumatay ka tolay. Masápul atán bálát naya biyág tolay. ⁶Masápul la matay pe ya tolay nga pumatay ki kasittolay na. Ata kinuwà ya tolay ka ummán ki singan ku. ⁷Ngamay dakayu, ay gumánab kayu se umadu kayu tutu wala kídi ya kalawagán.”

⁸Ay se yala nán manin ne Dios kitu Noa se datu pútupútut na, ⁹“Damdamman nu idi! Magkari yà kadakayu, ay se oray pe kadaya gakagaka nu se ¹⁰kadaya ngámin na sibbiyág ga nekíwid mu, daya ul-ulolag, se an-anù, se kadaya ngámingámin na sibbiyág kid kalawagán.

¹¹ Tu idi ya karì kadakayu: Manggayát kídì, ay akkan ku win na dadàlan ka danum daya ngámin na sibbibiyág kid kalawagán. Awan pe yin ya dallis ka panda, nga mangrápun kadaya sibbibiyág kídì ya kalawagán,” nán na.

¹² Ay se manin nán ne Dios, “Tu idi ya pakasinnán nu wa atán ya nekarì kadakayu se kadaya ngámin na gakagaka nu se daya ngámin na sibbiyág: ¹³ Pamunglunan ku kiya angap nga ittu ya tagematun nga atán ya karì kadakayu ngámin na sibbibiyág kid kalawagán. ¹⁴ Ay nu paangpán ku, ay se yala nga mamunglun, ¹⁵ ay madamdám ku ya nekarì kadakayu se kadaya ngámin na sibbibiyág nga akkan ku wa pagdallisan nin ka pangrápun ku kadaya sibbibiyág. ¹⁶ Ay nu mamunglun, ay masingan ku, ay díkod madamdám ku ya nekarì ka áwan panda kadaya ngámin na sibbibiyág kid kalawagán.”

¹⁷ Ay nán manin ne Dios kitu Noa, “Tu yán ya mangipassingan nga atán ya nekarì kadakayu ngámin na sibbibiyág kid kalawagán,” nán na.

De Noa nga maggaáma

¹⁸ Ay datu annánà tu Noa nga uwad kitu abay pà nang nga biray, ay tu Sem, tu Ham se tu Jafet. Tu Ham tu ama tu Canaan.[§] ¹⁹ Ay datun na tallu wa annánà tu Noa, ya naggay-gayatán daya ngámin toláy kid kalawagán.

²⁰ Maragtálun tu Noa. Ay aggína tu nunna nga nagmúla ka úbás ²¹ nga ittu tu binási na. Isa ngalgaw, ay ninglaw tutu wala tu Noa. Ay nagwaren nala kitu báwi na nga sissusoba. ²² Ay tu Ham nga ama tu Canaan, ay nasingan na tu Noa nga ama na nga sissusoba. Ay kinagi na kadatu duwa nga wawwági na nga atán kitu lasi. ²³ Ay díkod nangalà tu Sem se tu Jafet ka ulat. Se da nagpungtuwán na binilád se da inultán tu ama da. Ay akkan da nasingan tu ama da nga sissusoba, ta nagingínud da nga nawe kitu giyán na. ²⁴ Ay kane memawátan tu Noa kitu inglaw na, ay nammuwán na tu kinuwa tu Ham nga udiyán na an-anà na. ²⁵ Ay tútu nalúsaw nga nán na, “Mapak-pakallà ala daya gakagaka ne Canaan. Magbalin da ka kababaán na asassu daya gakagaka daya wawwági na,” nán na.

²⁶ Ay nán na pe, “Ay daya gakagaka ne Sem, ay bindisiyonán ne APU nga Dios ku da. Ay daya gakagaka ne Canaan ay magasassu da ngala kaggída. ²⁷ Ay paabayyan ne Dios ya lusà ne Jafet, ay se magbubúlun daya gakagaka na se daya gakagaka ne Sem. Ay daya gakagaka ne Canaan daya asassu da,” nán na.

²⁸ Nanggayát kitu nekasíyanan tu dallis, ay nagbiyág pikam tu Noa ka tallu gatut se limma púlu dagun. ²⁹ Siyám gatut se limma púlu dagun tu Noa se yala nga natay.

§ 9:18 Atán da pikam tallu nga lalláki nga pútupútut tu Ham, nga nán na ka 10:6.

Datu gakagaka datu pútupútut tu Noa

10 ¹Tu dedi daya pútupútut tu Sem, tu Ham se tu Jafet nga pútupútut tu Noa. Nagpútut da ka lalláki kalpasán tu dallis.

²Datu pútut tu Jafet nga lalláki ay datu: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesec, se tu Tiras. ³Datu pútut tu Gomer nga lalláki ay datu: Askenaz, Rifat, se tu Togarma. ⁴Ay datu pútut tu Javan nga lalláki ay datu: Elisa, Tarsis, Cyprus se tu Rodes. ⁵Ay aggída tu naggay-gayatán datu tolay ya naggunà ki adanni ki bebay. Ay tu dayán datu gakagaka tu Jafet nga lalláki. Ay uwad íli kampela naya isaisa kaggída ngin. Ay sabáli kampela ngin nin pe ya aggúni naya agtangámalan kaggída. Ay sabáli kampela ya nasiyon naya isaisa kaggída ngin.

⁶Ay datu pútut tu Ham nga lalláki, ay datu Cus, Egipto, Put se tu Canaan. ⁷Ay datu pútut tu Cus nga lalláki, ay datu Seba, tu Havila, tu Sabta, tu Raama se tu Sabteca. Ay datu pútupútut tu Raama nga lalláki ay datu Seba se tu Dedan. ⁸Ay uwad pútut tu Cus nga nagnágagan ka Nimrod. Ay aggína tu nun-unna nga katurayán kídí kalawagán. ⁹Ay nalaing pe nga mangnégay ki agsisíngan ne Dios. Ay díkod aggína ya agpadígán da kadaya ummán kaggína. Ay nán da mepanggap kaggída, “Ay nalaing nga mangnégay ki agsisíngan ne Dios nga ummán kitu Nimrod,” nán da. ¹⁰Tu nunna nga nagturayán na nga il-íli ay ka Babel, ka Ereka, se ka íli Akkad. Ngámin dedi nga il-ileli, ay atán da ka probinsiya Sinar.^h ¹¹Ay nanggayát kadedi nga il-íli, ay nawe manin ka Asiria, ay se na pinagbalín ka il-ileli daya giy-giyán na Nineve, Rehobot-ir, Cala ¹²se tu giyán Resen, nga atán kitu nagbátán Nineve se Cala. Nagbalin ka abay pà nang nga íli tu Resen.

¹³Ay tu Egipto, ay nagpútut pe. Datu pútupútut na ay datu Lydia, tu Anam, tu Lehab, tu Naftu, ¹⁴tu Patros, tu Caslu, se tu Caftor (aggína tu naggagayatán datu iFilistia).

¹⁵Ay tu Canaan, ay uwad da pútupútut na pe. Tu manákam ma pútut na ay tu Sidon, ay se la tu Het, ¹⁶tu Jebuseo, se tu Amorreo, tu Girgaseo, ¹⁷tu Heveo, tu Arkeo, tu Sineo, ¹⁸tu Arvadeo, tu Zemareo, se tu Hemateo. Ay se la nga nasip-siparà datu pútupútut Cananeo.ⁱ ¹⁹Ay ya íli datu Cananeo ay manggayát ka Sidon nga adanni ka Gerar, panda ka íli Gaza nga adanni ka íli Sodom se ka il-ileli Gomorra, se Adma, se Zeboiim panda ka íli Lasa. ²⁰Ay tu dayán daya gakagaka tu Ham nga lalláki nga ittu datu naggay-gayatán datu nagbal-baláki nga tangámalan na nagbal-baláki aggúni da se nagsab-sabáli nga íli se nasiyon.

²¹Ay tu Sem ay uwad da pe pútupútut na. Aggína tu manákam ma wagi tu Jafet, ay se aggína ya apuapu datu gakagaka tu Eber. ²²Datu

^h **10:10** Nán daya duddúma nga Babilonia kam idi. ⁱ **10:18** Ngámin daya ngag-ngágagan nga nakag-kagi yin, ay ittu pe daya ngag-ngágagan daya gakagaka da.

pútupútut tu Sem ma lalláki ay tu Elam, tu Assur, tu Arpaksad, tu Lud, se tu Aram. ²³Ay datu pútupútut tu Aram nga lalláki ay tu Uz, tu Hul, tu Geter, se tu Mesec. ²⁴Ay tu Arpaksad tu ama tu Sela. Ay tu Sela tu ama tu Eber. ²⁵Ay tu Eber, ay uwad da duwa nga pútut na nga lalláki. Tu Peleg ya isa. (Ya sarut naya ngágan na ay mauwár ya kalawagán). Ya ngágan tu wagi na, ay tu Joktan. ²⁶Ay tu Joktan tu ama datu Almodad, tu Selef, tu Hazarmavet, tu Jera, ²⁷tu Hadoram, tu Uzal, tu Dikla, ²⁸tu Obal, tu Abimael, tu Seba, ²⁹tu Ofir, tu Havila, se tu Jobab. Tu dayán datu ngámin annánà tu Joktan nga lalláki. ³⁰Ay ya sákup naya nag-agyanán da nga íli ay panda ka Mesa dumatang ka padne Sefar kitu ban-bantay ka padne lattakán. ³¹Tu dayán datu pútupútut tu Sem nga lalláki nga ittu datu naggay-gayatán datu magtatangámalan na tolay se nagbal-baláki nga aggúni nga nag-agyán ka nagbal-baláki nga il-ileli se nas-nasiyon.

³²Ay tu dayán datu naggay-gayatán datu ngámingámin na pútupútut datu annánà tu Noa se datu nas-nasiyon da nga ittu datu naggay-gayatán datu nagbal-baláki nga nas-nasiyon kídi kalawagán kalpasán natu dallis.

Tu torre ka Babel

11 ¹Kitun, ay sissa tu aggúni datu ngámin tolay kid kalawagán ni, se sissa ya kabalitán na. ²Ay kane mawe da ka padne lattakán, ay nasingan da tu tanáp ka Sinar,^j ay naggunà da kitúni yin. ³⁻⁴Ay se da nán kitu isaisa kaggída, “Mangwa tada kídi ka íli tada. Ay mangwa tada pe ka alingúdu pà nang nga torre ya magiddadatang ka lán git, ta senu medin-dinnámag tada kadaya tolay. Akkan tada pe masip-siparà kiya kalawagán,” nán da. Ay tútu nán da kitu isaisa kaggída, “Ara nu, mangwa tada ka ladrilyu,^k ay kuwaan tada ka nakulnit tutu wala. Ay díkod nangwa da kurug ka ladrilyu nga ittu tu pinangdarupírip da. Ay ispaltu tu bátug pinagsumintu da.”

⁵Ay kane madama da ngin na mangwa kitu íli se tu torre da, ay inumbet te APU, ta sinnan na tu kuk-kuwaan da. ⁶Ay kane masingan ne APU tu kuk-kuwaan da, ay nán na, “Kurug ga sissa daya tolay. Tu yán ya anggayát da nga mangwa kiya piyán da kampela ngin nin. Ay màwa da tutu wala ngámin na asikkuwaan da, áta sissa mà ya aggúni da, ay magkiinnawátan da ngámin,” nán na. ⁷“Ay mawe tada pagbal-balakiyan ya aggúni da, ta senu akkan da magkiinnawátan,” nán na. ⁸Ay díkod gapu kiya akkan da agkikinnawátan, ay nasip-siparà da pe yin ki ngámin giyán kídi kalawagán. Ay tútu akkan da nabalín tu kuk-kuwaan da nga íli. ⁹Ay tútu nepangágan da ka Babel^l tun na giyán, áta pinagbal-baláki

^j 11:2 Nán daya duddúma nga Babilonia kam idi. ^k 11:3 Ya ladrilyu ay ummán ka halu blak may lusà a nalibugán ga ninánà a dagámi se la naupuwán. ^l 11:9 Ya sarut naya Babel ay nagbal-baláki.

ne Dios tu aggúni datu tolay kídi kalawagán. Ay tu pe tun tu namagsip-siparà ne APU kaggída ki ngámin giyán kídi kalawagán.

Datu gakagaka tu Sem

¹⁰ Ay tu dedi datu pútupútut tu Sem. Kitu magatut dagun tu Sem, ay neanà tu Arpaksad nga pútut na nga laláki. Kustu duwa dagun kalpasán tu dallis. ¹¹ Ay atán pe datu duddúma nga pútupútut na. Ay kane meanà tu Arpaksad, ay nagbiyág pikam tu Sem ka limma gatut dagun. ¹² Ay kane tallu púlu se limma dagun tu Arpaksad, ay neanà tu Sela nga pútut na. ¹³ Ay adu pikam pe datu pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Sela, ay nagbiyág pikam tu Arpaksad ka appát gatut se tallu dagun.

¹⁴ Ay kane tallu púlu dagun tu Sela, ay neanà tu Eber nga pútut na. ¹⁵ Adu pikam datu pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Eber, ay nagbiyág pikam tu Sela ka appát gatut se tallu dagun.

¹⁶ Ay kane tallu púlu se appát dagun tu Eber, ay neanà tu Peleg nga pútut na. ¹⁷ Ay atán pikam pe datu duddúma pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Peleg, ay nagbiyág pikam tu Eber ka appát gatut se tallu púlu dagun.

¹⁸ Ay kane tallu púlu dagun tu Peleg gin, neanà tu Reu nga pútut na. ¹⁹ Ay uwad da pikam sabáli nga pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Reu, ay nagbiyág pikam tu Peleg ka duwa gatut se siyám dagun.

²⁰ Ay kane tallu púlu se duwa dagun tu Reu, ay neanà tu Serug ga pútut na. ²¹ Ay uwad da pikam pe sabáli nga pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Serug, ay nagbiyág pikam tu Reu ka duwa gatut se pittu dagun.

²² Ay kane tallu púlu dagun tu Serug gin, ay neanà tu Nahor nga pútut na. ²³ Ay uwad da pikam sabáli nga pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Nahor, ay nagbiyág pikam tu Serug ka duwa gatut dagun.

²⁴ Ay kane duwa púlu se siyám dagun tu Nahor rin, ay neanà tu Tera nga pútut na. ²⁵ Ay uwad da pikam pe sabáli pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Tera, ay nagbiyág pikam tu Nahor ka magatut se sangapúlu se siyám dagun.

²⁶ Ay kane pittu púlu dagun tu Tera ngin, ay nanggayát nagpútut. Nakapútut ka tallu nga lalláki. Tu Abram, tu Nahor, se tu Haran.

²⁷ Tu dedi lugud datu pútupútut tu Tera: Tu Abram, tu Nahor, se tu Haran. Tu Haran tu ama tu Lot. ²⁸ May nunna natay tu Haran may tu ama na nga Tera. Natay ka íli Ur ka Caldea nga neanaán na pe. ²⁹ Ay tu Abram se tu Nahor, ay nangatáwa da pe yin. Tu ngágan natu atáwa natu Abram ay Sarai. Ay Milca tu ngágan tu atáwa natu Nahor. Pútut kam pe tu Haran tu Milca se tu Isca.

³⁰ Ay tu Sarai nga atáwa tu Abram, ay akkan makapagan-anà. Díkod áwan na an-anà. ³¹ Ay inalà na tu Tera de Abram nga pútut na, se tu

Lot nga apúku na ke Haran, se tu Sarai nga manúgáng na nga atáwa tu Abram, ay se da nagtálaw ngámin ka Ur ka Caldea, ta mawe da kuma ka Canaan. Ngamay kane dumatang da ka íli Haran, ay nagyán da kitúni. ³²Ay natay tu Tera kannán Haran kane duwa gatut se limma dagun na ngin.

Tu nangngayáb ne APU Dios kitu Abram

12 ¹Ay nán ne APU kitu Abram, “Panáwam ya íli mu se daya pan-pane mu, ay se ya balay tu ama mu. Ta mawe ka kiya giyán na ipassingan ku kikaw. ²Ay se ku wala nga pagbalinan ka adu tutu wala daya gakagaka mu, ay magbalin da ka abay nga nasiyon. Iyà ya sumeng kikaw, ay se ku la nga pagbalinan ka nadáyaw pà nang ya ngágan mu. Ay senu ikaw ya sumeng kadaya duddúma pe.

³Ay namáru wà kadaya namáru kikaw. May gedán ku daya magged kikaw. Gapu kikaw, ay pàgan ku daya ngámin tolay kid kalawagán.” ⁴Ay tútu nawe tu Abram nga ummán kitu kinagi ne APU kaggína. Inalà na pe tu Lot. Pittu púlu se limma dagun na ngin kane magtálaw ka Haran. ⁵Nawe da se tu Sarai nga atáwa na, se tu Lot nga amanakan na. Ay inalà da ngámin pe datu kuw-kuwa da nga inùnúdán da. Ay inalà da pe datu asassu da nga nálà da Haran. Ay se da nagrubbuwát nga mawe ka Canaan. Ay kane makadatang da kattoni Canaan, ⁶ay liniwánan da. Nangaw-át da pikam ka panda Sekem. Atán pikam datu iCanaan kitúni Canaan kitun. Nawe da kitu giyán tu abay káyu ka More. Ay nagyán da kitúni ka nakaru. ⁷Ay se yala nagpassingan ne APU kitu Abram nga nán na, “Iddè idi nga lusà kadaya gakagaka mu,” nán na. Ay tútu nangwa tu Abram ka annidúgán na ka pagbasu na ke APU nga nagpassingan kaggína. ⁸Akkan nabayág, ay nagtálaw manin de Abram. Nameyag da manin kadatu ban-bantay ya atán kitu padne lattakán ka Betel. Ay nangwa ka báwi na kitúni kitu nagbátán Betel se Ai. Kitu padne sirbútán natu báwi na, ay ittu tu giyán na Betel, ay padne lattakán kitu báwi na tu íli Ai. Ay nangwa kitúni ka agbasuwán na pe ke Apu. Ay ittu tuni pe ya agkararágan na ke Apu Dios. ⁹Ay nawe manin tu Abram. Namarè nga nameyag ka Negeb.^m

Tu kowad de Abram se Sarai ka Egipto

¹⁰Kitun kam pe nga tiyampu, ay magulát da kattoni Canaan. Ay díkod nanagut tu Abram se nawe ka Egipto, ta mag-agyán pikam kitúni ta napgus tu ulát. ¹¹Ay kane tagay da lumnà in kitu íli Egipto, ay nán tu Abram kitu Sarai nga atáwa na, “Ammù nga napiya ka. ¹²Ay nu masingan daka daya iEgipto ay nán da nga, ‘Tu idi 'kaw ya atáwa na,’ nán da, ay se

^m 12:9 Ya sarut naya Negeb ay nakarsi nga lusà.

dà patayan. Ngamay akkan daka patayan. ¹³Ay túya nán mu nga wagi taka, ta senu namáru da kiyà, ay akkan dà patayan gapu kikaw,” nán tu Abram. ¹⁴Ay kane lumnà tu Abram kitu íli Egipto, ay nasingan datu iEgipto nga napiya tutu wala kurug tu atáwa na. ¹⁵Ay kane masingan datu upisiyál natu ári, ay kinagi da kaggína nu wà ummán tu kinapiya na. Ay tútu pinálà natu ári tu Sarai, se da nippan kitu palásiyu natu ári. ¹⁶Ay gapu kaggína, ay namáru tu ári kitu Abram. Niddán na ka karneru na, báka na, kabalyu na, kámel na se puunán se toru nga asnu, ay se niddán na pe ka asassu na nga lalláki se babbay.

¹⁷Ngamay pinagtakit tutu wala ne APU tu ári, se datu akkobung na gapu kitu Sarai. ¹⁸Ay tútu pinàrawán tu ári tu Abram, ay se na nán kaggína, “Taanna, tura ummán kiyán ya kinuwám kiya ta? Tura mu netuláyaw kiyà nga magatáwa kayu! ¹⁹Tura mu nán nga magwagi kayu? Ay túya inalà ku nga atawán kuma! Ye idi yin ya atáwam. Alà mun ta magtálaw kayun,” nán tu ári. ²⁰Ay se na la binílin datu tolay na ka panggap kitu Abram. Ay díkod pinarbuwát dada nga magatáwa. Ay inalà tu Abram ngámin pe datu kuw-kuwa na.

Tu nagtuway de Abram se Lot

13 ¹Ay díkod nagtálaw de Abram nga magatáwa ka Egipto. Nanúdu da kammin ka Negeb se tu Lot. Inalà na ngámin pe datu kuw-kuwa na. ²Ay nabànáng tutu wala tu Abram. Adu datu báka na, se adu pe tu pirà na se tu balitù na. ³Ay nagtálaw da manin ka Negeb se da namarè nga nawe ka Betel, kitu giyán na nagbàtán Betel se Ai, tu nangwaán na kam ka baw-bawi na kitun. ⁴Ay kitúni kam pe tu nunna nga nangwaán na ka agbasuwán na nga nagday-dayáwan na ke Apu. Ay dinay-dáyaw na manin ne Apu kitúni.

⁵Tu Lot ta amanakan tu Abram nga nekiwid na, ay adu pe yin datu áyam na nga báka se karneru. Ay atán kampela pe yin datu pamilya na se datu asassu na. ⁶Ay gapu ta umadu tutu wala datu áyam da nga duwa, ay akkan maaná yin tu lusà a pagpastuwán da. Ay díkod akkan da pe makapagbulun nin. ⁷Magsasáwad din datu para pastor tu Abram se datu para pastor tu Lot. Kitun na tiyampu, ay mag-agyán kitúni pe datu iCanaan se datu iPerezo.

⁸Ay díkod, nán tu Abram kitu Lot, “Masápul la makusap ya akas-asasáwad daya para pastor mu se dayán kiyà. Lùsawan ku nga magsáwad ta pe, áta magama ta mà,” nán na. ⁹“Sinnam kod ya kalawág naya lusà. Masápul la magsibna ta ngin. Nu mawe ka kiya pane diwanán, ay mawe yà kiya pane kasígid. Ay nu mawe ka kiya pane kasígid, ay mawe yà kiya pane diwanán,” nán natu Abram.

¹⁰Ay díkod neapaapág tu Lot tu mata na, ay nasingan natu tanáp kitu Jordan nga mameyag ka Zoar nga nadam-ag se madanumán pà nang, nga

ummán ka kamulán ne APU. Ummán pe kitu lusà ka Egipto, kitu akkan pikam dinadál ne APU ya Sodom se Gomorra. ¹¹Ay díkod ittu tu piníli tu Lot, tu tanáp kitu Jordan, ay se la nameyag ka padne lattakán. Díkod ittu tun nagsibna da. ¹²Tu Abram, ay nagyán ka Canaan may tu Lot, ay nawe nagyán kitu íli kitu tanáp. Nekalit na pe tu báwi na kitu adanni ka Sodom. ¹³Datu tolay ka Sodom, ay napalotán tu agbas-básul da ke APU.

Tu nagyán tu Abram ka Mamre

¹⁴Ay kane sumibna tu Lot tin, ay nán ne Apu Dios kitu Abram, “Tapaapág mu ya matám kiya magpingipíngit, Abram, ¹⁵áta ngámin yán na lusà a masingam, ay ipakin-kuwà kikaw ka áwan panda se kadaya ngámin na gakagaka mu. ¹⁶Ay paaduwan ku tutu wala daya gakagaka mu. Ay ummán kiya kaadu naya tápù ya kaadu da, áta áwan makabílang kaggída,” nán na. ¹⁷“Ara, dàdáan mu win ya lusà, ta idde ku mà in kikaw,” nán ne Apu Dios. ¹⁸Ay nealit manin tu Abram tu báwi na, ay se nagyán kitu kakayuwán ka Mamre nga adanni ka Hebron. Ay se yala nangwa manin ka annidúgán na ka pagbasu na ke APU.

Tu nangalà kammin tu Abram kitu Lot

14 ¹Kitu kinaári tu Amrafel ka Sinar, tu ári Arioc tu ári ka Elasar. Tu ári ka Elam, ay tu ári Kedorlaomer. Ay tu ári Tidal, tu ári ka Goiim. ²Ay ngámin dayán na à-ári, ay naggagdù da nga nakigubát kadatu naggagdù pe nga à-ári nga ittu datu: ári Bera nga ári ka Sodom, tu ári Birsa nga ári ka Gomorra, tu ári Sinab nga ári ka Adma, tu ári Semeber nga ári ka Zeboiim, ay se itu ári ka Bela (Zoar kam yán). ³Dedi nga à-ári, ay pinaggaámung da ngámin datu suldádu da kitu natanáp pa íli nga Siddim (kídi yin ay ittu ya bebay nga napet tu danum na). ⁴Netur-turayán tu ári Kedorlaomer da kitun ki únus sangapúlu se duwa dagun. Ngamay kitu mekasangapúlu se tallu dagun, ay lumában da ngin kaggína. ⁵⁻⁶Ay kitu mekasangapúlu se appát dagun, ay ginubát natu ári Kedorlaomer se datu kabbulun na nga à-ári datu mag-Refaim ka Asterot Karnaim, se datu mag-Zuzim ka Ham se datu mag-Emim ka Save-kiriataim, se datu Horeo ka bantay Seir panda ka El Paran nga atán kitu nagpandanán tu ir-ir-er. Ay inábà natu ári Kedorlaomer da ngámin. ⁷Ay se da nagpatoli ka Enmispat (Kades kam yán). Ay ginubát da pe datu gakagaka natu Amalek se datu Amorreo nga mag-agyán ka Hazazon-tamar. Ay inábà dada pe.

⁸Ay kitúni, ay summabat ta makigubát kaggída datu tangabubúlung na à-ári ka Sodom, ka Gomorra, ka Adma, ka Zeboiim, se ka Bela (Zoar kam yán). Naggugubát da kitu tanáp natu íli Siddim se ⁹tu ári Kedorlaomer nga ári ka Elam se ári Tidal nga ári ka Goiim, se ári Amrafel nga ári ka Sinar, se ári Arioc nga ári ka Elasar. Dedi nga appát datu nakigubát kadatu

limma. ¹⁰Ay kitu tanáp natu íli Siddim, ay uwad da abbut nga napnu ka naringkat ta ummán ki ispaltu. Ay kane magtatálaw datu à-ári ka Sodom se Gomorra se datu suldádu da, ay nepisuán datu duddúma kaggída kadatun na abbut. Ay datu duddúma, ay nagtatálaw da kadatu ban-bantay.

¹¹Ay díkod datu kalínga da, ay inalàán da datu kuw-kuwa datu iSodom se iGomorra se datu akakkanan da. Ay se da nagtatálaw. ¹²Ay inalà da pe tu Lot nga amanakan tu Abram kitu wagi na nga laláki. Ata mag-agyán pe ka Sodom. Inalàán da pe datu kuw-kuwa na. Ay seda nagtálaw.

¹³Ay uwad isa nga nakatálaw. Ay aggína tu nawe nangikagi kitu Abram nga Hebreo nga magag-agyán kitu adanni kitu kakayuwán tu Mamre nga Amorreo nga wagi de Escol se Aner. Kagdù tu Abram dedi. ¹⁴Ay kane magina tu Abram nga tiniliw da tu amanakan na, ay nawe nada impal panda ka íli Dan. Kabulun na datu asassu na nga neanà in ka balay na, nga tinùgúdán na nga makigubát. Tallu gatut se sangapúlu se walu da ngámin. ¹⁵Pinagkaduwa na datu tolay na se datu asassu na, ay se da ngínayaw datu kalínga da kane gabi. Nagtuway da nga nangpal kadatu kalínga da. Pinalsu dada, ay tútu nagtatálaw da. Nasimát dada ka Hoba pane dáya ka Damasco. Ay inábà dada kattoni. ¹⁶Ay díkod nilbet tu Abram kammin datu kuw-kuwa datu iSodom, ay se nálà na kammin pe tu amanakan na nga Lot se datu kuw-kuwa na. Ay nálà na kammin pe datu ngámin tolay ya natiliw, meráman datu babbay.

Tu nangikarárag tu Melkisedec kitu Abram

¹⁷Ay kane maábà tu Abram tu ári Kedorlaomer se datu duddúma nga ári nga kabulun na, ay sinabat natu baru wa ári ka Sodom kitu tanáp tu Save (ya sarut na, ay tanáp tu ári). ¹⁸Ay tu Melkisedec nga ári ka Salem, ay nangilbet ka sinápay se básí (nga nàwa ki digu úbás). Aggína pe tu pádi ne Dios sa kangatuwán. ¹⁹Ay se na nekarárag tu Abram nga nán na, “Abram, kalakkán naka nge Dios nga kangatuwán, nga ittu ya namarsuwa ki lángit se kalawagán; ²⁰Ay maday-dáyaw we Dios nga Kangatuwán nga ittu ya sinummeng kikaw wa nangábà kadatu kalíngam,” nán na.

Ay nidde tu Abram ke Melkisedec tu pagkapúlu datu ngámin na nálà na nga kuw-kuwa. ²¹Ay tu ári ka Sodom, ay nán na kitu Abram, “Iddem kiyà kammin daya tolay ku, ngamay alà mu ngámin daya kuw-kuwa,” nán na. ²²Ngamay nán tu Abram kaggína, “Sinipataán ku ke APU Dios nga Kangatuwán nga namarsuwa ki lángit se kalawagán, ²³nga akkan nà mangalà oray binola ngala onu isa nga sandal lala, ay oray nágan na nga kuw-kuwám, ta senu akkan mu makuna nu kuwa nga, ‘Bumánáng a nge Abram ta gapu kiyà,’ nán mu. ²⁴Awan ku nga alà. Tittu daya kinnán daya babbágù i, se ya kípát daya tolay nga kummíwid kiyà, de Aner, Escol se Mamre. Iddem ya kípát da,” nán tu Abram.

Tu kari ne APU Dios kitu Abram

15 ¹Ay kalpasán dayán na mà-màwa, ay nagpatagenap nge APU kitu Abram, ay nán na kaggína, “Akkan ka magansing Abram, ta igdù taka peyang. Ay se abay pà nang pe ya pagsubálit ku kikaw,” nán na. ²⁻³Ay nán tu Abram, “Apu Dios, ná gan na pe ya sur-surbi daya iddanám kiyà, ay áwan ku mà a pútut oray isa. Ay ya ammù a mangtáwid kadaya kuw-kuwa ku, ay e Eleazar ra iDamasco nga asassu ku, áta akkan nà niddán ka an-anà,” nán tu Abram. ⁴May nán ne APU kaggína, “Akkan! Ata atán ya pútut mu kampela ngin nin na ittu ya mangtáwid kadaya ngámin na kuw-kuwám,” nán na. ⁵Ay tútu nippan ne Apu Dios nge Abram ka lasi, ay se na nán, “Maglángad ka Abram ta bilá ngan mu daya bittuwan nu mabílang muda. Ummán kiya kaadu dayán ya kaadu daya gakagaka mu,” nán na. ⁶Ay kinurug tu Abram me APU. Ay nebílang ne APU nga namáru tu Abram gapu kitu inanggurug na.

⁷Ay se nán manin kitu Abram, “Iyà ya APU nga namatálaw kikaw ka Ur ka Caldea, ta ipakin-kuwà kikaw idi nga lusà,” nán na. ⁸Ngamay nán tu Abram, “APU Dios, paanna ya akammù nga kurug mepakin-kuwa kiyà idi ya lusà?” nán na. ⁹Ay tútu nán ne APU Dios kaggína, “Mangilbet ka ka isa nga bumal-balásang nga báka nga tallu dagun na ngin, isa nga bumal-balásang nga kalding se isa toru nga karneru nga agtálu dagun da, se isa nga ladá gan se isa nga ubun kalapáti,” nán na. ¹⁰Díkod nilbet tu Abram ngámin dayán, ay se nada sinilatán na pinagkaduwa ngámin, se nada binilád da pinagtuway. Ngamay datu an-anù, ay akkan na sinilat da. ¹¹Ay nu atán datu karabú ngan na melug mangán kadatu nasilat ta animál, ay sabú gan tu Abram da.

¹²Ay kane tagay masirbut tu mata ngin, ay nilà tutu wala tu Abram. Ay se la nga naggibat tutu wala nga nakapap-panansing tu giyán na. ¹³Ay se la nga nán ne APU kaggína, “Ammuwán mu tutu wala idi, nga daya gakagaka mu, ay magyán da ka íli nga akkan da nga kurug íli. Ngamay agtangeli da ngala kiyán na íli. Magasassu da se mapal-pallà da kiyán na íli ki unag appát gatut dagun. ¹⁴Ngamay panísan ku daya tolay nga mangasassu kaggída. Ay se la nga magtálaw daya gakagaka mu nga adu daya kuw-kuwa da ngin. ¹⁵Ay nu ikaw, ay akkan màwa dayán kikaw. Maglálakay ka pikam pà nang nga simpipiya ya uray, se kala matay. ¹⁶Ay daya gakagaka mu, ay magulli da kanedi, ngamay manggayát kadaya mekappát pagwawagiyán nala.” Ata ya kinadakè daya Amorreo, nga ittu daya mag-agyán pikam kídi, ay akkan pikam pumanda.”

¹⁷Ay kane masirbut tu mata ngin, se naggibat tutu wala pe yin, ay pagkilát na ngala ya ummán ka dubúan nga apuy. Ay se yala nga uwad

ⁿ 15:16 Nán daya duddúma nga bátug appát gatut dagun idi.

apuy nga ummán ki maggatagatang nga páur ra nanalen kitu túlad datu sinì-silát na nga animál. ¹⁸Ay kitun kam nga algaw, ay nagkari ye APU kitu Abram nga nán na, “Iddè idi nga lusà kadaya gakagaka mu. Maggayát kitu wángag ka Egipto panda kiya wángag Eufrates nga ittu ya kabayyán na wángag. ¹⁹Daya lusà daya Kineo se daya Kenezeo, daya Kadmoneo, ²⁰daya Heteo, daya Perezeo, daya Refaim, ²¹daya Amorreo, daya Cananeo, daya Gergeseo, se daya Jebuseo, ay iddè kadaya gakagaka mu,” nán na.

Tu nekeanà tu Ismael

16 ¹Ay tu Sarai, ay akkan na middán ka an-anà tu Abram nga atáwa na. Ay uwad asassu na nga babay nga iEgipto nga nagnágagan ka Hagar. ²Isa ngalgaw, ay nán tu Sarai kitu Abram, “Gapu ta akkan nà a pagan-anaan ne APU, ay paanna nu mawem allayan ne Hagar ra asassu ku ta. Get aggína ya pakalakkán ku ka an-anà ku,” nán na. Ay díkod kinurug tu Abram tu kinagi tu Sarai. ³Ay díkod kane mekasangapúlu dagun tu Abram min ka Canaan, nilbet tu Sarai kaggína tu Hagar nga iEgipto nga asassu na ta allayan na. ⁴Ay inlay kurug tu Abram tu Hagar, ay tútu nabùsit. Ay kane nammuwán na nga nabùsit, ay irupat na tu Sarai nga apu na gapu ta akkan magan-anà.

⁵Ay gapu ta irupat tu Hagar tu Sarai kane mabùsit, ay nán natu Sarai kitu Abram, “Básul mu idi nga angngirupat na kiyà. Tura nà mán kammin na irupat te Hagar kane mabùsit, ay iyà ya nangipalúbus sa allayam. E Apu Dios sala ya makammu kikaw,” nán na.

⁶Ngamay nán tu Abram kitu Sarai, “Ikaw mà ya apu na. Ay kuwaam mu wala kaggína ya piyám kampela ngin nin,” nán na. Ay díkod nagraw-rawtán natu Sarai tu Hagar. Ay tútu nagtálaw.

⁷Ay nasmà naya anghel ne APU tu Hagar kitu adanni kitu gabbuwà kitu ir-ir-er, tu gabbuwà a atán kitu mameyag ka Sur. ⁸Ay nán tu anghel kaggína, “Wà naya kapannám, Hagar nga asassu ne Sarai, ay se kawà naya naggayatám?” nán na. Ay “Magtálaw wà kitu apu ku wa Sarai,” nán tu Hagar.

⁹Ngamay nán natu anghel ne APU kaggína, “Magulli ka kitu apu mu, ay peturayán ka ngala pe kaggína,” nán na. ¹⁰Ay nán pikam tu anghel, “Paaduwán ne APU tutu wala pe daya gakagaka mu. Awan makabílang kaggída. ¹¹Nabùsit ka. Ay laláki ya an-anà mu. Ya ipangágan mu kaggína, ay Ismael. (Ya sarut nayán ay Manggína nge Dios). Ata nagína ne APU Dios ngámin daya pannakit mu wa nàlamám. ¹²Ay ya an-anà mu, ay nasúkir ra ummán kiya alsádu wa asnu. Kagúra na daya ngámin tolay. Ay túya kagúra da ngámin pe. Adayyuwán na daya ngámin pan-pane na ta kagúra nada,” nán natu anghel.

¹³Naggayát kitun, ay nengágan tu Hagar nge APU ka, “El-roi.” Ay ya sarut nayán ay “Ikaw ya Dios sa naningan kiyà” áta nán na nga,

“Nasingan ku we Dios, may sibbibiyág gà pikam,” nán na. ¹⁴Díkod nepangágan da tu bubun ka “Beer-lahai-roi.” Ya sarut nayán ay “Ya bubun naya Sibbiyág ga Naningan Kiyà.” Tun na bubun, ay atán kitu nagbàtán naya Kades se Bered.

¹⁵Ay díkod nagan-anà tu Hagar ka laláki. Tu idi yin tu an-anà da se tu Abram. Ay nengágan tu Abram ka Ismael. ¹⁶Kane ianà tu Hagar tu Ismael, ay walu púlu se annam dagun tu Abram min.

Ya pakasinnán kitu nagkari ne APU Dios kitu Abram

17 ¹Ay kane siyám púlu se siyám dagun tu Abram min, ay nagpassingan manin ne APU kaggína. Ay nán na kaggína, “Iyà e Dios sa Mannakabalin. Ikurug nà, ay se akkan ka nga mangwa ka oray nágan na nga nadakè. ²Ay ikarì manin kikaw nga paaduwan ku tutu wala daya gakagaka mu,” nán na. ³Ay tútu nagukkab tu Abram. Ay netul-túluy ne Apu Dios ya nakiamomán kaggína. ⁴Ay nán na, “Iyà ay atán ikarì kikaw. Ay kurug idi ya nán ku wa pagbalinan ku daya gakagaka mu ka adu tutu wala nga umfli. ⁵Ay ya isa pe, ya ngágan mu, ay akkan nin na Abram nu di Abraham min. (Ya sarut nayán ay ‘Ama daya adu wa nas-nasiyon’). Ittu yán nin ya ngágan mu, áta pagbalinan taka lugud ka apuapu daya adu tutu wala nga nas-nasiyon. ⁶Paganában ku tutu wala daya gakagaka mu. Daya nas-nasiyon, ay maggayát da ngámin kikaw. Ay se adu kadaya gakagaka mu daya magbalin ka ári. ⁷Magkari yà kikaw se kadaya gakagaka mu se kadaya gakagaka da ka áwan panda. Ya kari kadakayu ay idi: Iyà ya Dios nu, ikaw se daya ngámin gakagaka mu. ⁸Ay se ku idde kikaw se kadaya gakagaka mu ya ngámin Canaan nga pagkaw-kawiliyán nu pikam kídi. Ipakin kuwà dayán kaggída ka áwan panda ngin. Ay iyà ya Dios da,” nán ne Dios.

⁹Ay se la nán manin ne Apu Dios kitu Abraham, “Ngamay nu ikaw, ay akkan mu kaligpanán ya pagtaturatuwán tada nga ipàwà kikaw se kadaya ngámin gakagaka mu se kadaya gakagaka da. ¹⁰Tu idi ya ipàwà kikaw se kadaya gakagaka mu, nga akkan nu kal-kaligpanán: Ngámin daya lalláki kadakayu, ay masápul la makúgit da. ¹¹Masápul nga makúgit kayu ta ittu ya pakasinnán nga atán nagtuturatuwán tada. ¹²⁻¹³Ngámíngámin daya lalláki nga atán ki biyáng mu, ay masápul makúgit da nu walu ngalgaw da ngin manggayát ki keanà da. Ay masápul la kuwaan ngámin da pútupútut mu idi se daya asassu mu, neanà da ki balay mu se akkan. Oray nu ginátang mu da ki agtangeli, ay masápul makúgit da ngámin. Ay díkod ya nagkariyán tada, ay atán peyapeyang ya pakasinnán nu ki baggi nu ki áwan panda. ¹⁴Ay ngámin daya maddi magkúgit, ay akkan da mebíláng ka tolay ku, áta akkan da kinurug ya nagkariyán mi.”

¹⁵Ay se la nán ne Dios kitu Abraham, “Ay nu e Sarai nga atáwam, ay ingágan mu win ka Sara. Akkan Sarai ya ngágan na ngin.

¹⁶Paganggamman ku, ay se pagan-anaan ku ka isa nga laláki. Ay aggína pe ya magbalin ka bátug ina ngámin daya nagbal-baláki nga tul-tolay. Daya magári kadaya nas-nasiyon, ay maggayát kadaya an-annánà na,” nán na. ¹⁷Ay se la nagukkab tu Abraham se nakagalà nga nán na kaggína kampela ngin nin, “Makapagan-anà kami nád pikam? Ay magatut dagun ku win, ay siyám púlu dagun Sara ngin,” nán na. ¹⁸Ay se la nán Abraham ke Dios, “Ay nu mabiyág kuma nge Ismael ki agtagasíngam, Apu, ay aggína ngin ya kàwaán daya kar-kari mu” nán na. ¹⁹Ay nán ne Dios, “Akkán ummán kiyán ya nán ku. E Sara mismu nga atáwam ay mabùsit. Magan-anà ka isa nga laláki. Ay ingágan mu ka Isaac. Ay aggína ya pagkariyán ku. Magkari yà kaggína para kadaya gakagaka na ka áwan panda. ²⁰Ay nu e Ismael, ay maawátan ku ya piyán mu. Ay bindisiyonan ku pe. Paaduan ku tutu wala pe daya gakagaka na. Sangapúlu se duwa kadaya gakagaka na ya magbalin ka prinsipe. Pagbalinan ku ka adu nga tangámalán. ²¹Ngamay e Isaac nga pútut mu ke Sara ya pagkariyán ku. Meanà nu isa nga dagun ki am-amung nedi,” nán na.

²²Ay kane mabalin makibàbànan ne Dios kitu Abraham, ay ummawan nin. ²³Ay díkod kitun kam ma algaw, ay inalà tu Abraham tu Ismael se ngámin datu asassu wa lalláki nga neanà kitu balay na se datu ginátang na nga asassu pe, ay se nada kinúgit ngámin nga ummán kitu pàwa ne Dios kaggína. ²⁴Tu Abraham, ay siyám púlu se siyám dagun na ngin kitu nagkúgit na. ²⁵Ay tu Ismael nga an-anà na, ay sangapúlu se tallu dagun na kane magkúgit. ²⁶⁻²⁷Kitun kam ma algaw tu nagkúgit tu Abraham se tu Ismael nga magama, se datu ngámin lalláki nga neanà ki balay na, se datu asassu na nga ginátang na kada agtangeli.

Nekari ne APU Dios nga magan-anà nge Sara ka laláki

18 ¹Kitu aggag-agyán pikam tu Abraham kitu kakayuwán ka Mamre, ay nagpassingan ne APU kaggína. Atán magtutúgaw kitun kitu gagyangan natu báwi na kitu kapasúngat pà nang tu algaw kitun. ²Ay kane maglanga, ay pagkilát na ngala daya tallu wa lalláki^o nga magsisíká d kitu ad-adanni kitu giyán na. Ay tútu nagkirut ta nawe nanabat kaggída, ay nagukkab kitu lusà kitu àráng da. ³Ay nán na kaggída, “Magsíbal kayu pikam kídí, Apu. Ta senu masirbiyán takayu pikam, nu paganggamman nu ya agsurbi kadakayu. ⁴Magimáng kayu pikam ki layyung ned káyú wi, ta mawe yà a mangalà ka danum ma pamgù kadaya síkil nu, ta senu malnawán kayu. ⁵Ay magsagána ngà pikam ka kanan tada, senu atán pamílag nu wa manalen. Ay se kayu wala mawe nu mabalin kayu mangán. Atán kayu mà in ked balay yi, ay díkod masápul la magserbi yà kadakayu,” nán tu Abraham. Ay díkod, “Ara lugud a nu ittu ya piyám,” nán da.

^o 18:2 Nán da nga tu isa kadatu tallu ay nge APU. Ay datu duwa ay anghel da.

⁶Ay díkod nagkaru wa nawe tu Abraham kitu báwi da se na nán kitu Sara, “Mangwa ka ka sinápáy ya kanan dedi ya tallu tolay. Tu kapiyaán na arína ya usaram,” nán na. ⁷Ay se la manin nanugkam tu Abraham ka isa kadatu báka na. Piníli na tu napiya nga urbun pikam. Ay se na nidde kadatu asassu na. Ay kinaru da nga pinarti se da linútu pe yin. ⁸Ay kane makalútu da ngin, ay nagduy-ág da ngin. Ay uwad pe gátas se itu pinakulnit ta gátas. Ay díkod nangán datu tallu kitu layyung káyu, ay atán pe tu Abraham kitu giyán da, kaggída nga mangán.

⁹Ay nán datu tallu kitu Abraham, “Wàna giyán ne Sara nga atáwam?” nán da. Ay “Atán kiya báwi,” nán tu Abraham.

¹⁰Ay nán natu isa kadatu tallu, “Umbet tà manin kídi nu isa nga dagun ki am-amung nedi. Magan-anà e Sara ka isa nga laláki,” nán na. Ay kitu inangngagi na, ay uwad tu Sara kitu gagyangán natu báwi da nga padne likud kitu tolay. ¹¹Ay tu Abraham se tu Sara ay lalakay se bàbakat da ngin, ay díkod akkan magan-anà tu Sara ngin. ¹²Ay tútu nakagalà kampela ngin nin tu Sara nga nán na, “Ay se yà nád maganásan manin meallay kane magbàbakat tà pà nang ngin se maglalakay pà nang pe yin ya atáwà?” nán na. ¹³Ay tútu nán ne APU kitu Abraham, “Tura nakagalà e Sara? ‘Kurug nád da magan-anà à kídi ya bàbakat tà in,’ tura na nán? ¹⁴Atán kadi ya nasulit kiyà nga APU?” “Ay kiya umbet ta dagun ki am-amung nedi, ay kurug ga umbet tà manin, nga ummán kitu kinagì kikaw. Ay atán ya an-anà ne Sara nga laláki kiyán nin,” nán na.

¹⁵May tu Sara ay netuláyaw na tu nakagalà na, áta magansing. Ngamay nán ne APU, “Kurug mà a nga nakagalà ka,” nán na.

Tu nangngagi ne APU kitu pannakadadál tu Sodom

¹⁶Ay se yala nga nagrubbuwát datu tallu. Ay binulun ne Abraham da panda kitu giyán na am-amawán da tu Sodom ka amarbuwát na kaggída. ¹⁷Ay nán ne APU, “Akkan ku nád ipakammu ke Abraham ya asikkuwaan ku? ¹⁸Ay e Abraham mà ya paggayatán daya adu tutu wala nga umíli nga magbalin ka abay nga nasiyon, ay gapu kaggína ay maganggam da ngámin pe. ¹⁹Aggína ya piníli a makapútut ka adu, senu tугúdan nada ngámin se daya akkobung na nga sumúrut kiyà nga APU ki angwa da kadaya napiya se daya kustu. Ta senu magun-ud da tu nekari ku ke Abraham,” nán na.

²⁰Ay díkod nepakammu ne APU kitu Abraham nga nán na, “Nasamnga ya pipílit kiyà panggap kadaya iSodom se iGomorra, ta napalotán ya kinadakè da se agbas-básul da. ²¹Ay masápul la mawe yà managut ta sinnan nu kurug dedi ya nammuwán ku onu akkan,” nán na.

²²Ay díkod datu duwa nga laláki, ay nawe da ka Sodom min. Ngamay tu Abraham, ay atán pikam magsisikád kitu àrang ne APU.

²³Ay ummadanni tu Abraham ke APU, ay se na nán, “Wayya mu la nga

itangapatay daya namáru wa tolay kadaya nadakè? ²⁴Ay kas pangarígan nu atán limma púlu wa namáru wa tolay kiya íli, ay dadàlan mu kammala ya íli? Wayya mu la di ditaan nala gapu kadaya limma púlu nga atán kitúni! ²⁵Akkan á rumbang nga kuwaan mu yán! Nu itangapatay mu daya namáru kadaya nadakè! Wayya la nga nagpáda ya angwám kadaya namáru se daya nadakè? Ikaw mà ya sissa nga mabalin mangguwes kadaya ngámin tolay kid kalawagán! Ay áwan na di kurug kiya angguwes mu!” nán tu Abraham.

²⁶Ay tútu nán ne APU, “Ay nu atán masmà ku wa limma púlu wa namáru ka Sodom, ay akkan ku dadàlan ya íli gapu wala kaggída,” nán na.

²⁷Ay nán manin tu Abraham, “Oray ammù na lusà à ala se abu, ay paturínán ku wala ya makibàbànan kikaw, Apu,” nán na. ²⁸“Ay mapaanna nu akkan limma púlu, may atán appát púlu se limma nga namáru? Dadàlan mu ya íli gapu ta kúráng ka limma ngin?” nán na.

Ay “Akkan ku dadàlan á nu atán masmà ku nga appát púlu se limma nga namáru,” nán ne APU.

²⁹Ay nán manin tu Abraham kaggína, “Ay kas pangarígan na ap-appát púlu da?”

“Akkan ku pe á nga dadàlan gapu kadayán na appát púlu wa namáru,” nán ne APU.

³⁰Ay nán tu Abraham manin, “Akkan nà kuma nga lùsawan, Apu, ta atán kammala ya kagiyan ku. Ay nu kas pangarígan na tal-tallu púlu da nga namáru?”

Ay nán manin pe ne APU, “Akkan ku pe nga dadàlan da á nu atán tallu púlu,” nán na.

³¹Ay se yala nán manin tu Abraham, “Inagturad ku kurug ya magúni ki ummán kídí kikaw APU. Ngamay mapaanna nu dudduwa púlu da?” nán na.

Ay “Akkan ku pe nga dadàlan á gapu kadayán na duwa púlu,” nán ne APU.

³²Ay nán pikam mala natu Abraham ke APU, “Akkan nà din lùsawan ta tu idi yin ya muddi nga kagiyan ku. Ay nu rán nala nga atán sangapúlu wa namáru?” nán na.

Ay nán manin pe ne APU, “Ay akkan ku pe a nga dadàlan gapu kadaya sangapúlu nga namáru,” nán na. ³³Ay kane din mabalin makibàbànan ne APU Dios kitu Abraham, ay nagtálaw win. Ay nawe pe yin tu Abraham.

Tu palotán na agbas-básul datu iSodom

19 ¹Ay datu duwa nga anghel, ay inumbet da ka Sodom kitu gabi. Tu Lot, ay uwad kitu dadnuwárgan tu íli nga magtutúgaw. Ay kane masingan tu Lot da, ay nawe na sinabat da, se nagukkab kitu lusà

a nagdáyaw kaggída. ²Ay se na nán kaggída, “Apu, magsíbal kayu pikam agpà ki balay, se kayu la sumápa nga mawe nu kaláwa, senu mausesuwán ku pikam da síkil nu,” nán na. Ngamay nán da, “Akkan. Magyán kami la kiya amuwág naya íli,” nán da.

³Ngamay pinílit nada. Díkod nawe da kitu balay na. Ay tútu pinamotun nada ka panggídám da. Ay nangwa pe ka sinápay ya áwan pamalbád. Ay se da nangán.

⁴Ay kitu tagay da matúdug gin, ay naglalbet datu ngámin lalláki kitu íli Sodom. Linimut da ngámin tu balay tu Lot. Atán ngámin nanákam se nabbing nga lalláki. ⁵Ay se da nesáraw kitu Lot, “Wà giyán datu lalláki nga inumbet kanedi kídí nga gabi? Palawanan muda kidde, ta senu allayan mida,” nán da.

⁶Ay díkod lummawán tu Lot, ta we na amomanán datu lalláki. May negitap na kammin tu balay da. ⁷Ay nán na, “Wawwági, pangaási nu agpà ta akkan nu kuwaan ya nadakè. ⁸Atán duwa nga babbalásang ku kiddi nga áwan pikam neallay kaggída nga laláki. Palawanan kuda ta kuwaan nu wala ya piyán nu kaggída. May pangaási nu ta akkan nu anuanwan dedi nga lalláki ta sangáli ku dedi. Ay yà ya makakaammu nu atán màwa kaggída nga nadakè,” nán na.

⁹Ngamay nán datu lalláki, “Gayán! Agtangeli ka kanedi, ay tura la ikaw ya agginkakagi kadakami nu nágan naya kuwaan mi ta. Nadà-dakè lugud la ngin ya kuwaan mi kikaw may ya kuwaan mi kaggída,” nán da. Ay se da la nga maggugúru nga mangisùlin kitu gitap, ay malipit pe tu Lot tin. ¹⁰Ngamay datu duwa nga sangáli tu Lot, ay ginamnid da kitu unag, ay se da nga pinasuwalán tu gitap. ¹¹Ay se da pinagkúláp ngámin datu lalláki nga maggugúru nga mangisùlin kitu gitap. Ngámin da, lallálakay se nabbing. Ay díkod akkan da masmà in tu gagyangán.

Tu nagtálaw natu Lot ka Sodom

¹²Ay nán datu duwa nga lalláki kitu Lot, “Atán da kabbulun mu kiddi, ummán kadaya manúgáng mu onu annánà mu se daya duddúma nga induan nu? Itálaw nuda kanedi ya íli ¹³ta dadàlan mi idi yin na íli. Ta palotán pànanang ngin ya kinadakè daya kuk-kuwaan dedi nga tolay yin. Ay túya nebon nakami ye APU nga manadál kiya íli,” nán da.

¹⁴Ay tútu nawe tu Lot kitu giyán datu tali manugángan na ngin na lalláki se na nán kaggída, “Bumángun kayu ta magtálaw tada kídí ya giyán, ta dadàlan ne APU win idi ya íli,” nán na. May dálin da nu pangisoru tu Lot tu nán na.

¹⁵Ay kane danni láwa ngin, ay binur-burung datu anghel tu Lot. “Bumángun ka ngin! Alà mu ya atáwam se daya duwa nga babbalásang mu, ta senu akkan kayu metangatay kadaya umíli ta panísan ne Dios da,” nán da. ¹⁶Ngamay min-induwán mán kammin tu Lot. Ay tútu rinùrut da

de Lot ta magatáwa se datu duwa babbalásang da. Ta kinalakkán ne APU da. Ay tútu nippan dada kitu lasi natu íli. ¹⁷Ay kane mippan dada kitu lasi natu íli, ay nán da kaggída, “Magtálaw kayu senu akkan kayu matay. Akkan kayu maglingay. Akkan kayu magsin-sínang oray ka wàna kiya tanáp. Mawe kayu kadaya ban-bantay ta senu akkan kayu matay,” nán da.

¹⁸⁻¹⁹May nán tu Lot kaggída, “Akan, Apu. Nu mawe kami kadaya ban-bantay, get madànganán nakami pikam ya annadál ne Apu, ay matay kami. Gapu ta nepasingan nu win ya kinamáru nu kiyà in kiya angngilísi nu kiyà kiya pakatayán ku, ay palubúsán nà ala nga mawe ²⁰kiya íli kitúni. Adanni kam yán na pagtaláwan mi. Bitti nga íli may áwan ku kaan-anuwán kannán,” nán na.

²¹Ay nán tu isa kaggída kitu Lot, “Ara, ay atán pikam napiya nga kuwaan ku para kikaw. Akkan ku wa dadàlan ya nán nu wa íli. ²²Magkaru kayu lugud da mawe kannán nin ta áwan ku nga màwa panda ki akkan nu idaddatang kiyán na íli,” nán na. Ay túya tun na íli, ay nengágan ka Zoar (bitti ya sarut na).

Tu nanadál ne APU kadatu Sodom se Gomorra

²³Ay linumtà tu mata ngin kane dumatang de Lot kitu íli Zoar. ²⁴Ay se yala pinagdittág ne APU ya apuy se maggatagatang nga asufre ka Sodom se Gomorra. ²⁵Ay dinadál na datu il-íli kitúni se datu tan-tanáp pa giyán. Ay nagkakátay ngámin pe datu tolay kattoni, se ngámin na sibbiyág se ngámin mul-múla se kad-kaddat. ²⁶Ngamay tu atáwa tu Lot, ay naglinggaw mán kammin kaggída nga magtálaw, ay díkod nagbalin ka sibbukal la asin.

²⁷Ay kane pag-pagmakát, ay nawe tu Abraham kitu giyán na nagamomanán da se APU. ²⁸Ay se na amawán ya Sodom se Gomorra se ngámin datu il-ileli kitu tanáp. Ay tútu nasingan na tutu wala ngin na magat-atù tutu wala pà nang datu il-ileli. ²⁹Ay ummán kiyán tu nàwa kane dadàlan ne Dios datu il-ileli kitu tanáp. Akkan kam kinaligpanán ne Dios tu Abraham ta pinatálaw na tu Lot pikam se na ngala nga dinadál datu il-ileli meráman tu naganán tu Lot.

Tu naggayatán datu Moabita se Amonita

³⁰Ay kane din kuwa, ay nagtálaw tu Lot ka Zoar. Nanùdu da nga nawe kadatu ban-bantay. Aggída se datu duwa nga babbalásang na. Magansing da nga magyán ka Zoar. Ay díkod nag-agyán da ngala ngin kitu isa nga abay nga liyáng. ³¹Isa ngalgaw, nán tu manákam ma babbalásang kitu udiyán na, “Làlakay ama ngin, ay áwan nala oray isa nga laláki nga mangatáwa kadàta. ³²Pinglawan ta nge ama se ta la nga allayan, ta senu atán an-anà ta ke ama,” nán na. ³³Ay tútu kane gabi, ay pinemum da tu

ama da ka bási panda kitu nekinglaw na. Ay se la neallay tu manákam kaggína. Ay akkan na am-ammu nu inna tu neallay kaggína se tu nagtálaw na.

³⁴Ay kane kaláwa, ay nán natu manákam kitu udiyán, “Uy, kitu gabi ay iyà tu neallay ke ama. Pinglawan ta manin nu gabi, ay se mu allayan. Ta senu atán an-anà ta ke ama,” nán na. ³⁵Ay díkod pinenum da manin tu ama da kitun na gabi panda kitu nekinglaw na. Ay se yala neallay tu udiyán kaggína. Ay áwan na am-ammu kitu neallay kaggína se tu nagtálaw na. ³⁶Ay díkod, datu duwa nga babbalásang tu Lot, ay nabùsit da. ³⁷Ay kane magan-anà da ngin, ay laláki tu an-anà tu manákam. Ay nepangágan na ka Moab. Aggína ya apuapu datu Moabita kadedi ya al-algaw. ³⁸Ay tu udiyán, ay nagan-anà pe ka isa nga laláki. Ay nepangágan na ka Ben-ammi. Ay aggína ya apuapu ngámin daya Amonita kadedi ya al-algaw.

De Abraham se Abimelec

20 ¹Ay naggayát kitúni Mamre, ay nawe manin tu Abraham kitu sakúpan Negeb. Nagyán kitu giyán na atán kitu nagbátán Kades se Sur. Ay se nagyán ka nakaru wala ka Gerar. ²Ay tu Abraham ay kagiyan na manin kadatu tolay kitúni Gerar nga wagi na tu Sara nga atáwa na. Ay díkod tu Abimelec nga ári ka Gerar, ay pinálà na tu Sara kitu palásiyu na. ³Ngamay, kane gabi ay nagpatagenap pe Dios kitu Abimelec. Ay nán na kaggína, “Matay ka, gapu kiya babay nga pinálà mu, áta atán atáwa na ngin,” nán na.

⁴Ay tu Abimelec ay akkan na pikam inlay tu Sara. Ay tútu nán na, “Apu, patayam agpà ya tolay ya áwan na kinuwa nga nadakè? ⁵Nán na mà kampela ngin nin nga magwagi da. Ay nán pe tu babay nga magwagi da kurug. Ay túya kinuwà idi, áta akkan ku kurug ammu ya kurug na. Ya kustu mà ala ya piyán ku wa kuwaan,” nán na.

⁶Ay tútu nán ne Dios kaggína kitu tagenap na, “Kurug. Ammù nga kinuwám idi ta kurug ga akkan mu ammu. Ay túya nelísi taka kiya pakabasúlán mu kuma kiyà. Túya akkan ku nepalúbus nga kuwaan mu ya piyán mu kaggína. ⁷Ipatullim lugud din ya babay, ta ya atáwa na, ay profetà.^p Ikarárag naka ta senu akkan ka matay. Ngamay nu akkam ipatulli, ay kurug ga matay ka, ikaw se daya ngámin tolay mu.”

⁸Ay díkod sumápa nga ginumniya tu Abimelec, ay se na kirrawán ngámin datu asassu na. Ay se na kinagi kaggída tu ngámin na nàwa. Ay nagansing tutu wala ngámin datu asassu na. ⁹Ay se la pinàrawán natu Abimelec tu Abraham. Ay nán na kaggína, “Taanna, tura ummán kídi ya kinuwám kadakami ta? Nágan na agpà ya nagbasúlán ku kikaw ta,

^p **20:7** Ya profeta ay ittu ya agkakagiyan ne Apu Dios kadaya pekagi na kadaya tolay.

tura nakami tag-tagge pagbasúlan, se daya itur-turayán ku? Turám agpà kinuwa kiyà yán ta?” nán na. ¹⁰Ay nán pikam tu Abimelec kitu Abraham, “Nágan tu lam-lammat mu ta, tura mu kinuwa yán?”

¹¹Ay nán natu Abraham, “Kinuwà tun, áta dálin ku nu áwan tutu wala ya magansing ke Dios kanedi nga giyán. Ay get nu patayan dà gapu kiya atáwà, nán natu uray ku. ¹²Ay se ya isa pe, ay kurug mà a magwagi kami. Magwagi kami ka ama ngala. Sabáli ya ina na kampela ngin nin. May nagatáwa kami. ¹³Ngamay kane papannan nakami ye Apu Dios nga pag-agyanan ka nagbal-baláki nga íli maggayát ka balay tu ama ku, ay nán ku kaggína, “Tu idi ya kuwaam ka angngipassingan mu kiya kinamárum kiyà. Kadaya ngámin il-ileli nga kapannán ta, nán mu wa wagi nà gane’ nán ku,” nán na.

¹⁴Ay tútu niddán natu Abimelec tu Abraham ka karneru se báka, ay se niddán na pe ka asassu na nga babbay se lalláki. Ay se na ipatulli kaggína kammin tu Sara nga atáwa na. ¹⁵Ay se nán tu Abimelec kitu Abraham, “Lusà ku ngámin idi nga masingan mu. Magyán ka ngala kiya piyám pagyanán,” nán na. ¹⁶Ay nán na pe kitu Sara, “Niddán ku ya wagi mu ka maríbu wa pinaláta nga pirà. Túyán ya bátug pangappiya ku, ta senu mammuwán daya ngámin na kabbulun nu nga áwan mu kinuwa nga nadakè. Ay ammuwán da ngámin pe nga nagkakappiya tada ngámin nin,” nán na.

¹⁷Ay tútu nagkarárag tu Abraham ke Dios. Ay díkod impoli ne Dios tu Abimelec se tu atáwa na se datu asassu na nga babbay, ta senu makapagan-anà da kammin. ¹⁸Ata akkan kuma pagan-anaan ne Dios ngámin da babbay nga akkobung tu Abimelec nu akkan na nepatulli tu Sara nga atáwa tu Abraham.

Tu nekeanà tu Isaac

21 ¹Ay e APU, ay nepassingan na kurug ya kinamáru na kitu Sara, ay se tinungpál na tu nekari na. ²Ata oray nu lalakay yin tu Abraham se bàbakat tu Sara ngin, ay kurug ga nabùsit se nagan-anà ka isa nga laláki kitu oras sa kinagi ne Apu Dios kitu Abraham. ³Ay Isaac^r ya nepangágan natu Abraham kitu an-anà da. ⁴Ay kane walu ngalgaw natu an-anà, ay kinúgit natu Abraham, áta ittu lugud tun tu bílin ne Dios kaggína. ⁵Kitu nekeanà natu Isaac, ay magatut tu dagun natu Abraham min. ⁶Ay nán tu Sara, “Niddán nà e Apu Dios ka pagangammán ku. Ay oray nu inna nga makadámag nga nabùsit tà, ay mepaganggam da pe kiyà. ⁷Ata inna pe ya mangipapáti nga magan-anà à kammala ta! Ngamay oray lalakay ye Abraham min, ay tura ngà kurug ga nakapagan-anà pikam,” nán na.

^r 21:2 Nekari ne Apu Dios ka 17:21 nga magan-anà nge Sara nu malpás ya isa nga dagun, ay ittu idi yin ya kàwa natun. ^r 21:3 Ya sarut na ya Isaac ay “nakagalà.”

⁸Ay ummabay tu Isaac kin. Ay díkod pinísu da pe yin. Ay kitu namísu da kaggína, ay namadumag nagsay-am tu Abraham.

Tu nammatálaw da kade Hagar nga magina

⁹Ay kitu isa ngalgaw, ay nasingan tu Sara tu pútut tu Abraham kitu Hagar nga iEgipto nga ag-agbán na nge Isaac nga an-anà na. ¹⁰Ay tútu nán tu Sara kitu Abraham, “Pataláwam ya asassu kiyán se iya an-anà na. Ta akkan mabalin na mepangtáwid kadaya kuw-kuwám ya an-anà na ke Isaac nga an-anà ku,” nán na. ¹¹Magpannakit pà nang tu Abraham ta pútut na mà lugud pe tu Ismael.

¹²Ngamay nán ne Dios kitu Abraham, “Akkan ka magpannakit gapu kiya an-anà se ya ina na nga asassum. Nu nágan naya piyán ne Sara, ay ittu ya kuwaan mu, ta ngámin daya gakagaka mu ay e Isaac ya paggayatán da. ¹³Ay iya an-anà naya asassu mu wa babay, ay pagbalinan ku ka adu tutu wala daya gakagaka na nga magbalin da ka isa nga nasiyon pe. Kuwaan ku yán gapu ta pútut mu lugud pe,” nán na.

¹⁴Ay díkod kane kaláwa, ay gummabi nga bumángun tu Abraham. Nangalà ka sinápay se danum se na idde kitu Hagar. Ay se na pe nepàbay tu an-anà se nada papannan nin. Nawe da nga magina se da nga nagal-aliwagwag kitu ir-ir-er ka Beerseba. ¹⁵Ay kane mammin tu danum da, ay nelídum na tu an-anà kitu isa nga kaykayu. ¹⁶Ay se yala nawe nagtutúgaw kitu ad-adayyu. Annung na dalotán ka bú tug tu kadayyu na. Ta nán na kitu uray na, “Akkan ku piyán sinnan ya pannakatay naya an-anà ku,” nán na. Kaggína nga magtutúgaw, ay sumángit tu an-anà.^s

¹⁷Ay nagina ne Dios tu an-anà. Ay díkod uwad anghel ne Dios nga atán ka lángit nga kinumraw kitu Hagar. Ay nán na, “Nágan naya pakariribuán mu, Hagar? Akkan ka malídug. Ata nagina ne Dios ya sangit naya an-anà. ¹⁸Ara, mawem arikúpan se anannayan ya an-anà. Ta daya pútupútut na, ay pagbalinan kuda ka isa nga abay nga nasiyon,” nán na.

¹⁹Ay se la nepassingan ne Dios kaggína tu bubun. Nawe kitu bubun se na pannuwan ka danum tu agdanumán na nga lálát. Ay se na pe penuman tu an-anà. ²⁰Ay tinag-tagasinnán ne Dios tu an-anà. Ummabay kitu ir-ir-er ka Paran. Ay lummaing pe nga magusár ki bú tug. ²¹Ay se la pinagsápul tu ina na ka Egipto ka atáwa na.

Tu nagturuátu de Abraham se Abimelec

²²Ay kitun kam ma al-algaw, ay nawe tu ári Abimelec se tu Ficol nga ap-apu datu suldádu natu ári kitu giyán Abraham. Ay nán da kaggína, “Ammu mi nga bul-bulunan naka peyapeyang nge Dios ki oray inna ya

^s 21:16 Nán daya duddúma nga sumángit pe tu ina na.

kuwaam. ²³Ay ikari mu mán tutu wala kiyà ki àràng ne Dios, nga akkan nà kas-kasbaan se daya pútupútut ku se daya gakagaka ku. Namáru wà kikaw, ay ummán ka din pe kiyà. Ay akkan mu din pe pagdudoray ya íli nga nagkawiliyám,” nán na.

²⁴Ay tútu nán natu Abraham kaggína, “Ò, isipatà nga kuwaan yán,” nán na.

²⁵Ay tútu neríri pe natu Abraham kitu Abimelec tu isa nga bubun na nga simpal datu asassu tu Abimelec. ²⁶May nán tu Abimelec, “Akkan ku am-ammu nu iinna ya nangwa kiyán. Apakaginà ala yán kídí kammin kane kagiyam kiyà. Awan mu mà kinagi kiyà kitun,” nán na. ²⁷Ay díkod nangidde tu Abraham kitu Abimelec ka kar-karneru se bak-báka, ay se da nagturátu wa duwa. ²⁸Nangisibna tu Abraham ka pittu nga babbay ya urbun karneru kadatu karneru na.

²⁹Ay tútu nán natu Abimelec kitu Abraham, “Nágan naya piyám kagiyam kiyán? Turám nesibna ya pittu wa urbun karneru nga pabeg babbay?” nán na.

³⁰Ay nán tu Abraham kitu Abimelec, “Alà mu dedi nga babbay nga urbun karneru, ta ittu daya pakammuwán nga iyà ya nagkorob kitu bubun,” nán na.

³¹Ay díkod tun na giyán, ay nengágan da ka Beerseba,^t ta kitúni ya nagsipataán da nga duwa.

³²Ay kane mabalin da magkinnari ka Beerseba, ay nagulli da pe yin ka Filistia de Abimelec se tu Ficol nga ap-apu datu suldádu natu ári. ³³Ay tu Abraham, ay nangimúla ka isa nga káyu wa tamáris ka Beerseba. Ay nagday-dáyaw kitúni ke APU nga atán peyapeyang. ³⁴Ay nabà-bayág pikam tu Abraham nga nepagíli ka íli Filistia.

Tu agpebasu ne APU Dios ke Abraham ke Isaac

22 ¹Akkan nabayág, ay inumbet tu agtisting ne Dios kitu Abraham. Ay kinumraw kaggína nga nán na, “Abraham!” nán na. Ay, “Inna tun, Apu?” nán tu Abraham. ²Ay tútu nán ne Apu Dios kaggína, “Alà mu we Isaac, nga sissa nga an-anà mu nga pà-pàgam. Ay se ka mawe ka Moria, ay se mu la sidúgan na idátun kiyà kiya bantay nga itùgud ku kikaw,” nán na.

³Ay díkod kane kaláwa, ay gummabi tu Abraham ma ginumniya. Nanaltág ka káyu wa pagupu na kitu anngibasú na kitu an-anà na. Ay se yala nga nagtakay kitu asnu na, ay se yala nagrabbuwát ta kabulun na tu Isaac se datu duwa nga asassu na. Ay se da mawe yin kitu giyán na kinagi ne Apu Dios. ⁴Ay kane mekàlu walgaw da ngin kitu dálen, ay se yala nga nalágib tu Abraham tu giyán na nán ne Apu Dios. ⁵Ay nán

^t 21:31 Ya sarut naya Beerseba ay giyán na nagsipataán, onu pittu nga bubun.

tu Abraham kadatu asassu na, “Magyán kayu wala kídi, ay sinnan nu ya asnu ta mawe kami se iya an-anà ku kannán na magdáyaw ke Apu Dios, ay se kami yala nga umbet kammin nu mabalin kami,” nán na.

⁶Ay díkod inalà tu Abraham tu káyu se na ipabugtung kitu Isaac. Inalà na pe tu palsing da, se itu ippapatay na nga lansíta. Ay se da nawe nga duwa. ⁷Ngamay nán tu Isaac kitu Abraham ma ama na, “Ama!” nán na. Ay “Inna tun, ugu?” nán tu Abraham. Ay, “Atán palsing ta se káyu ta, ngamay wà giyán naya urbun karneru wa pagbasu ta?” nán tu Isaac.

⁸Ngamay, “E Dios kampela ngin nin ya makakaammu kiyán,” nán tu Abraham. Ay netul-túluy da tu agdal-dalen da.

⁹Ay dummatang da kitu giyán na kinagi ne Dios. Ay díkod nangwa tu Abraham kitu annídúgán na ka pagbasu na. Ay nippáy na pe yin tu káyu. Ay se na nga pingílan tu Isaac se na nga ippáy kitu útun datu káyu wa nippáy na kitu útun natu agbasuwán na kinuwa na. ¹⁰Ay se na la alà tu lansíta na ngin ta patayan na kuma tu an-anà na ngin. ¹¹Ngamay uwad anghel ne APU nga kinumraw kaggína ka lángit nga nán na, “Abraham! Abraham!” nán na. Ay, “Inna tun, Apu?” nán na.

¹²Ay nán natu anghel, “Di mu! Akkam an-anuwan ya an-anà mu. Ammù in na kurug ga e Dios ya kur-kurugan mu, áta oray ya sissa nga an-anà mu, ay akkam itagàna kaggína,” nán na.

¹³Ay se yala neapág tu Abraham tu mata na, ay nasingan na tu isa nga toru karneru wa nasipután tu sàgud na kitu karimannán. Ay ittu tu inalà na ka sinidug na nga pinagbasu na ke Apu Dios nga nepatáli na kitu an-anà na. ¹⁴Ay tútu nepangágan tu Abraham tun na giyán ka “E APU ya mangidde”. Ay oray kadedi yin na al-algaw nán da tolay ya “Mangidde ye APU kiya bantay na.”

¹⁵Ay kinumraw manin tu anghel ne Dios kitu Abraham ¹⁶nga nán na, “Nán ne APU ‘Magsipata ngà kampela ngin nin gapu kiyán na kinuwám, nga akkan mu netagàna kiyà ya sissa nga an-anà mu. ¹⁷Ay ya kuwaan ku, ay paganggamman taka pà-pà nang. Paaduan ku tutu wala daya gakagaka mu, ta senu ummán kiya kaadu daya bittuwan ya katabbun da, onu ummán kiya kaadu daya ginat kiya kapanágan ya kaadu da. Ay sengán kuda pe, ta senu abákan da daya kalínga da, ay aggída ngin ya mangituráy kadaya il-íli da. ¹⁸Ay gapu kaggída, ay mapaanggam ngámin daya umíli kid kalawagán. Kuwaan ku yán, áta nekurug nà,’ nán ne Apu Dios,” nán natu anghel. ¹⁹Ay díkod nagulli de Abraham min kitu giyán datu asassu na nga pinanáwan da. Ay nawe da ngámin nin ka Beerseba. Ay nagyán da kitúni yin.

Datu gakagaka tu Nahor

²⁰Akkan nabayág nanggayát kitun, uwad nangagi kitu Abraham nga adu annánà tu Milca se tu Nahor ra wagi na nga laláki. ²¹Tu dedi datu

pútut na nga lalláki: Tu manákam ay tu Uz, se la tu Buz, se la tu Kemuel nga ama tu Aram, ²²se la tu Kesed, tu Hazo, tu Pildas, tu Jidlaf, se tu Betuel. ²³Tu Betuel tu ama tu Rebecca. Dayán na walú, ay aggída datu annána tu Milca se tu Nahor nga wagi tu Abraham. ²⁴Ay tu Reuma nga nekàduwa tu Nahor, ay atán appát annána na nga pabeg lalláki. Tu Teba, tu Gaham, tu Tahas, se tu Maaca.

Tu nekatay tu Sara

23 ¹Tu Sara ay magatut se duwa púlu se pittu dagun na se la natay. ²Natay ka Kiriatarba (Hebron kam yán), ka íli Canaan. Ay díkod nagmanakit tu Abraham. ³Kitu aggiinnatay da, ay nagtálaw tu Abraham kitu giyán tu innát, ay se na nán kadatu Heteo, ⁴“Agtangeli yà kadakayu, ay se mepag-agyán nà ala kadakayu kanedi. Ay túya masápul ku ya pangitamnán ku ki minatay ku. Túya gumátang ngà kuma ka lusà nu,” nán na.

⁵Ay tútu nán datu Heteo kitu Abraham, ⁶“Apu, ginán dakami. Ikaw ay ibílang mi ka nga naturáy nga nadiosán. Túya kagiyán mi kikaw nga itaman mu wala ya minatay mu kiya kapíyán na agtamnán mi. Awan ya mangitagàna kadakami kadaya agtamnán mi kikaw ka pangitamnán mu ki minatay mu,” nán da.

⁷Ay tútu nagukkab tu Abraham kitu àràng ngámin datu Heteo nga ittu datu umíli kitúni. ⁸⁻⁹Ay se na nán kaggída, “Ay nu ipalúbus nu lugud da itaman ku ya minatay ku kanedi, ay piyán ku kuma tu liyáng ka Macpela nga atán kitu lusà ne Efron. Atán kitu tapungtu natu lusà. Amomanán nu mán ta iláku na kuma kiyà. Gatángan ku kaggína ki kustu nga banor na. Dakayu ya bátug sistígù kiya anggátang ku kaggína kiyán na pangitamnán ku ki minatay ku,” nán na.

¹⁰Ay kitun kam nga oras ay atán tu Efron na mepagtutúgaw kadatu páda na nga Heteo. Ay tútu sinungbátan tu Efron tu Abraham. Ay maggigina ngámin datu Heteo nga atán kitúni, datu inumbet kampela ngin kitúni íli. ¹¹Ay nán tu Efron, “Akkan, Apu. Akkan ku iláku kikaw. Kurug idi nga nán ku. Iddè ala kikaw ya lusà ku se itu liyáng kitúni. Kiya aggigina ngámin dedi nga tolá yí, kagiyán ku nga idde ku wala kikaw tu lusà ku. Itaman mu la ya minatay mu kitúni,” nán na kitu Abraham. ¹²Ay tútu nagukkab tu Abraham ki àràng ngámin datu umíli. ¹³Ay se na nán kitu Efron, “Ay ginán nà pe, gane,” nán na. “Bayádan ku kikaw ya lusà. Alà mu kuma agpà ya pagbáyad ku ki lusà mu, ta senu metaman ku ya minatay ku kitúni,” nán tu Abraham. Ay giginán datu umíli nga uwad kitúni tun na kinagi tu Abraham.

¹⁴Ay nán lugud pe yin tu Efron kitu Abraham, ¹⁵“Apu, ginán nà pe. Oray appát gatut ta pinaláta nga silber ngala lugud ya pangbanor ku kiya lusà ku. Ay manu mà pe la yán kadàtada ta? Alà mu kurug gin, ay itaman

mu ya minatay mu kitúni,” nán na. ¹⁶Ay tútu nayát pe yin tu Abraham kitu piyán tu Efron. Díkod kinílu tu Abraham min tu silber ka pagbáyad na kitu Efron. Kinílu na sigun kitu agkílu datu maglà-láku. Appát gatut ta pinaláta nga pirà tu kinagi ne Efron ki aggigina datu Heteo.

¹⁷⁻¹⁸Ay díkod tu lusà tu Efron ka Macpela nga padne lattakán ka Mamre, ay kuw-kuwa tu Abraham min. Ráman natu lusà tu liyáng se datu ngámin kay-káyu nga atán kitu sákup natu lusà. Ay datu Heteo kitúni, datu inumbet kitu íli datu sistígu kitu nangingágan da kitu lusà ka kuw-kuwa natu Abraham. ¹⁹Ay díkod netaman tu Abraham tu Sara nga atáwa na kitu liyáng nga atán kitu apanggátang na nga lusà ka Macpela ka padne lattakán ka Mamre (ka Hebron yán) ka Canaan. ²⁰Ay díkod tu lusà se tu liyáng nga agtamnán nin nga kuw-kuwa datu Heteo kitun, ay nengágan nin kitu Abraham.

Tu nanggatáwa tu Isaac kitu Rebecca

24 ¹Ay tu Abraham, ay lalakay tutu wala pà nang pe yin. Kinalakkán ne APU ki ngámingámin ki inagbiyág na. ²Isa ngalgaw, ay nán tu Abraham kitu isa nga asassu na, tu manákam kaggída ngámin, nga ittu tu makakaammu kadatu ngámin na kuw-kuwa na, “Ippáy mu mán ya ímam kiya panigad lappu ku,” ³ta pagsipataan taka. Isipatám kiyà ki àráng ne APU nga Dios ka lángit se ngámin kalawagán, nga akkan ka maw-awe kadaya babbalásang ka Canaan, nu pagsápul mu ya pútut ku ka atáwa na, oray nu nag-agyán nà kanedi Canaan. ⁴May mawe ka kitu íli kampela ngin kadatu pan-pane ku kammin se mu pagsápul le Isaac nga pútut ku ka atáwa na,” nán na.

⁵Ay nán natu asassu kaggína, “Ay get nu maddi kumíwid ya masma ku nga babay kanedi. Alà ku lugud kammin ya pútut mu kannán íli nga naggayatán mu?” nán na.

⁶Ay nán tu Abraham, “Akkan! Akkan mu ippan kammin kannán ya pútut ku. ⁷E APU nga Dios ka lángit, ay paginunnaan na kikaw ya anghel na. Ta senu makasmà ka kattoni ka atawán ne Isaac nga pútut ku. Ta e Dios kam tu nagpigsán kiyà kiya balay amà se kitu íli nga neanaán ku. Nagsipata kiyà nga nán na, ‘Iddè idi nga lusà kadaya pútupútut mu,’ nán na kiyà. ⁸Ay nu maddi kumíwid kikaw ya babay nga masma mu, ay áwan mu win na básul kiya nesipatám kiyà. Akkan mu la nga iulli kammin kannán ya pútut ku,” nán na. ⁹Ay díkod nippáy tu asassu tu íma na kitu panigad lappu natu Abraham nga apu na, se na nesipata nga kuwaan na tu piyán tu Abraham.

¹⁰Ay díkod nangalà tu asassu ka sangapúlu kadatu kámel natu apu na. Nangalà pe kadatu kuw-kuwa natu apu na kadatu nagbal-baláki

^u 24:2 Ittu idi tu gangay kuwaan da nu magsipata da.

nga napiya nga rigálo. Ay se la nawe ka Mesopotamia ka íli Nahor. ¹¹ Ay kane dumatang kattoni, ay pinagimáng na datu kámel na kitu adanni kitu bubun nga atán kitu lasi natu íli. Ay gid-gidám pe yin. Ittu tu oras nga agsasàdu datu babbay. ¹² Ay nán na, “APU nga Dios natu apu ku wa Abraham, ipalúbus mu agpà nga málà ku ya gákat ku kanedi kídi nga algaw. Ay ikarárag ku pe kikaw nga ipassingam ke Abraham nga apu ku ya áwan kapal-palíyán na aminyám. ¹³ Ay atán nà a magsisíkad kiddi adanni ked bubun ni. Ay tagay maglalbet daya babbalásang da tolay kanedi nga magsàdu. ¹⁴ Ipalúbus mu kuma nga ya babay ya pagkunaán ku ka, ‘Uminum ta mán,’ ay se nà penuman ay se na penumán pikam pe daya kámel, ay aggína kuma ya píli mu para ke Isaac nga bobonam. Ay ittu yán ya pakammuwán ku nga nepassingan mu ya áwan kapal-palíyán na aminya mu kitu apu ku,” nán na.

¹⁵⁻¹⁶ Ay oray kitu akun-oni na pikam, ay atán na la ngin tu Rebecca ngin na sittututun ka amutu nga umbet magsàdu. Tu Rebecca, ay an-anà tu Betuel nga an-anà tu Milca se tu Nahor nga wagi tu Abraham nga laláki. Napiya tutu wala, ay se babbalásang pikam pe. Ay akkan pikam pe neallay ki oray inna nga laláki. Pinnu na tu amutu na ka danum. ¹⁷ Ay kane masingan tu asassu tu Rebecca, ay nawe na sinabat, ay se na nán, “Uminum ta mán,” nán na.

¹⁸ Ay nán tu Rebecca, “Ara, apu uminum ka,” nán na. Ay burung na pe nga mangipasekig kitu amutu na. ¹⁹ Ay kane mabalin mamenum kitu asassu, ay nán na manin, “Pagsàdu ku pe daya kámel mu, ápu, ta senu makenum da ngámin pe,” nán na.

²⁰ Ay díkod nesiyà na la ngin tu danum kitu amutu na kitu lútung nga agginumán datu kámel. Ay se nada pinagsàdu panda kitu nakenum da ngámin. ²¹ Kinas-kasisinnán natu asassu tu Rebecca, ta sinnan na nu nidde ne APU kaggína ngin tu negákat na kitúni onu akkan pikam.

²² Ay kane mabalin uminum ngámin datu kámel lin, ay inalà natu asassu datu nakangin-ngína nga sangkilat ta balitù se duwa nga galáng nga nangína pà nang pe se na idde kitu Rebecca, ²³ ay se na nán kaggína, “Inna ya makin-an-anà kikaw? Ay mabalin mi nád se daya kabbulun ku ya magdagus ka balay nu kídi nga gabi?” nán na.

²⁴ Ay nán tu Rebecca kaggína, “E Betuel ya ama ku. Ukò ku tu Milca nga atáwa tu Nahor,” nán na. ²⁵ Ay se na nán pe, “Ay adu makkán animál ka balay, se adu dagámi pe. Ay atán pe kuwartu nga annung nu patudúgán nu gabi,” nán na.

²⁶ Ay tútu nagukkab tu asassu nga nagdáyaw ke APU. ²⁷ Ay nán na, “Maday-dáyaw ka APU nga Dios natu apu ku nga Abraham. Ta nepassingam ya áwan kapal-palíyán na aminyám se ya kinamárúm kaggína. Ay se neturung nà pe kiya balay daya pan-pane natu apu ku,” nán na.

²⁸Ay tu Rebecca, ay nanagtág ga nawe kitu giyán tu ina na se na kinagi tu ngámin kaggína. ²⁹⁻³⁰Ay atán wagi tu Rebecca nga laláki. Laban tu ngágan na. Nagína tu Laban tu kinagi tu Rebecca. Ay kane masingan na tu sangkilat se itu galáng kadatu íma ne Rebecca nga wagi na, ay se na magína tu kinagi na nga “Nán natu laláki kiyà” nán na, ay tútu nanagtág nga nawe naningan kitu asassu. Ay dinatang na nga magsisíkáð kitu giyán tu bubun. Ay atán pe datu kámel na kitúni. ³¹Ay tútu nán tu Laban kitu asassu, “Dadin ka balay, ápu. Ammù nga nebon naka nge APU. Tura ka magsisíkáð dala ki lasi? Nakasagána ngin ya kuwartu mu, ay atán pagyanán pe daya kámel mu,” nán na.

³²Ay díkod linumnà kurug tu tolay. Ay tu Laban, ay aggína tu nakammu kadatu kámel na. Niddán nada ka dagámi se nada pe pinenumán. Nagsàdu pe ka pagusesu natu tolay se datu kabbulun na nga lalláki. ³³Ay nakadasár tu panggídám ða pe yin. Ngamay nán tu asassu, “Kagiyan ku pikam ya gákat ku se yà ala mangán,” nán na. Tútu nán tu Laban, “Ara lugud, kagiyan mu win,” nán na.

³⁴Díkod, “Iyà ay asassu nà e Abraham,” nán na. ³⁵“Kinalakkán pà nang ne Apu Dios tu apu ku. Ay díkod bumánáng tutu wala. Niddán ne APU Dios ka adu karneru, se kalding se adu wa báka. Ay adu kámel na pe se asnu na. Niddán na pe ka balitù se pirà se adu pe datu asassu na, babbay se lalláki. ³⁶Tu Sara nga atáwa na, ay nagan-anà ka isa nga laláki kitu kabàbakat na ngin. Ay nepatáwid naya apù kaggína ya ngámingámin na kuw-kuwa na. ³⁷Pinagsipata nà ya apù nga akkan nà magsápul ka atawán naya pútut na kadaya babbalásang ka Canaan, oray kattoni ya pag-agyanán na. ³⁸Piyán na nu umbet tà kanedi ya íli datu apuapu na se giyán daya ngámin na pan-pane na. Kanedi ya piyán na nga pagsapúlán ku ka atawán naya pútut na. ³⁹Ay sinaludsud ku kaggína, ‘Mapaanna nu maddi kumíwid ya babay kiyà?’ nán ku. ⁴⁰Ngamay nán na kiyà nga ‘E APU nga ittu ya sur-surútan ku peyapeyang, ay ibon na ya anghel na nga mamulun kikaw. Sengán naka ki kapannán mu. Mawe ka lugud kadaya pan-pane ku ka íli tu amà ta magsápul ka ka atawán naya bag-bagù. ⁴¹Ay nu atán masma mu, ay se maddi ða pekiwid kikaw, ay áwan mu wa básul lin oray nagsipata ka kiyà,’ nán na.

⁴²Alalbet tà kídí. Ay kitu giyán tu bubun, ay nagkarárag gà ke APU nga nán ku, ‘APU nga Dios naya apù a Abraham, ipalúbus mu mán ya negákat ku kanedi. ⁴³Ay ipakammum kiyà oray kídí ya kaatán ku wa magsisíkáð kídí adanni ki bubun ni. Ya babay ya umbet nga magsàdu nga ittu ya pagkunaán ku ka, Uminum ta mán kiya sàdu mu, ⁴⁴ay se sungbátan nà pe ka, Ara, uminum ka ngala, ay se pagsàdu ku pe daya kámel mu, nán na ay ittu kuma ya pílim, Apu, nga atáwa naya bag-bagu na apù,’ nán ku,” nán na. ⁴⁵“Ay kitu akun-onì pikam, ay atán nala kurug ge Rebecca ngin. Sittututun ka amutu na nga umbet kitu bubun na magsàdu. Ay nán

ku kaggína kane makasàdu, ‘Uminum ta mán,’ nán ku. ⁴⁶Ay nepasekig na nga dágus tu amutu na nga nán na, ‘Ara, uminum. Ay penumán ku pe daya kámel mu,’ nán na. Ay díkod umminum mà. Ay pinenum na pe datu kámel ku. ⁴⁷Ay tútu sinaludsud ku kaggína, ‘Makin-an-anà kikaw?’ nán ku. Ay ‘E Betuel ya ama ku. Ukò ku tu Milca nga atáwa tu Nahor,’ nán na. Díkod nippáy ku ya arítus ki igung na, se datu galáng kadatu labunugán na. ⁴⁸Ay tútu nagukkab bà sè dinay-dáyaw we APU se pinatag ku we APU nga Dios natu apù a Abraham. Aggína ya nangiturung kiyà kanedi, ta senu alà ku ya babbalásang nga pan-pane na kam ka atáwa naya pútut na. ⁴⁹Ay lugud kídì yin, pangaási nu ta kalakkán nu ya apu ku ta ikagi nu wala kiyà nu mayát kayu kiya piyán na. Ay nu maddi kayu, ay kagiyan nu pe kiyà, ta senu ammù ya kuwaan ku,” nán na.

⁵⁰Ay summungbát pe yin de Laban se Betuel nga nán da, “Pagayatán ne APU yán, ay túya akkan kami makaturáy. ⁵¹Atán mà Rebecca kídì yin. Alà nu se kayu la mawe. Aggína ya atawán naya an-anà natu apu mu, ta ittu mà ya nepakammu ne APU,” nán da.

⁵²Ay kane magína natu asassu natu Abraham tu nán da, ay nagukkab kitu lusà nga nagdáyaw ke APU. ⁵³Ay díkod nelawannán natu asassu datu iggagaldid nga nàwa ki pirà se balitù, se bádu se na nidde ngámin kitu Rebecca. Niddán da pe tu wagi na nga laláki se tu ina na kadatu nabanor nga iggagaldid.

⁵⁴Ay se la naggan-gánas tu asassu se datu kabbulun na. Nagkakán da se naggiinum da. Ay nagidda da pikam pe. Ay kane pagmakát, ay nán datu asassu kadatu bumalay, “Makipalúbus kami yin, ta magulli kami yin ka giyán tu apu mi,” nán da. ⁵⁵Ay nán natu wagi ne Rebecca se itu ina na, “Magbansi kuma pikam me Rebecca. Se yala mawe kalpasán naya sangapúlu algaw,” nán da.

⁵⁶Ngamay nán tu asassu kaggída, “Pangaási nu ta akkan dà a tàtáan nin. E APU ya nangipalúbus kiya negákat ku kanedi. Palubúsán dà in na magulli kitu apù,” nán na.

⁵⁷Ay tútu nán da, “Karrowán tada nge Rebecca ta pamutuán tada,” nán da. ⁵⁸Ay díkod inayabán da tu Rebecca se da nán kaggína, “Piyám ya kumíwid kídì tolay yi?” nán da. Ay “Ò” nán tu Rebecca nga summungbát.

⁵⁹Ay tútu pinalubúsán da ngin na kumíwid din tu Rebecca nga wagi da, se tu magtar-tarakan kaggína kadatu asassu tu Abraham se datu kabbulun na. ⁶⁰Ay pinarbuwát da tu Rebecca nga nán da, “Wagi,” nán da, “Magan-anà ka kuma ka adu tutu wala.

Ay se daya gakagaka mu, ay abákan da kuma ngámin daya kumalínga kaggída,” nán da.

⁶¹Ay se da la nagrubuwát. Nagtakay de Rebecca se datu kabbulun na nga babbay kadatu kámel. Ay gumun-gunud da kitu asassu. Ay ummán kiyán tu nakálà natu asassu kitu Rebecca, ay se la nawe yin.

⁶²Ay tu Isaac, ay nagulli pe yin na gayát ka Beer-lahai-roi. Mag-agyán ka Negeb. ⁶³Kitu isa nga gídám, ay nawe kitu ir-ir-er nga magdàdàdà. Ay kane maglanga, ay pilát na ngala datu kámel nga umbet kitu giyán na. ⁶⁴Ay tu Rebecca, ay nasingan na nge Isaac kane maglanga. Ay díkod nagdisáag kitu takay na nga kámel. ⁶⁵Ay se na sinaludsud kitu asassu, “Inna tu laláki kitúni ir-ir-er nga mameyag kanedi?” nán na. Ay nán natu asassu, “Nge apu ku nga Isaac,” nán na. Ay tútu nagladdung se na tàbán tu murang na.^v

⁶⁶Ay kane magtammu da, ay kinagi natu asassu ke Isaac tu ngámin na kinuwa na. ⁶⁷Ay díkod nippán natu Isaac tu Rebecca kitu báwi natu ina na kitu kasibbiyág na. Ay nagatáwa da pe yin. Pàgan tu Isaac tu Rebecca. Ay díkod nearingra pe yin ne Isaac kitu nekatay natu ina na.

Datu duddúma nga pútupútut tu Abraham

25 ¹Ay kane kuwa, ay nangatáwa manin tu Abraham. Ketura ya ngágan tu inatawán na. ²Ay datu pútut na kitu Ketura nga pabeg lalláki, ay tu Zimran, tu Jocsan, tu Medan, tu Midian, tu Isbac, se tu Sua. ³Tu Jocsan tu ama natu Seba se tu Dedan. Ay datu pútut tu Dedan nga lalláki, ay tu Assurim, tu Letusim, se tu Leummim. ⁴Ay datu pútut tu Midian nga lalláki, ay tu Efa, tu Efer, tu Hanoc, tu Abida, se tu Eldaa. Ngámin dayán, ay gakagaka tu Ketura da.

⁵Ngamay nidde tu Abraham kitu Isaac ngámin datu kuw-kuwa na. ⁶Ay kitu kasibbiyág na pikam, ay nginan-nganiyán ne Abraham ngala datu pútupútut na nga lalláki kadatu Hagar se Ketura. Ay se nada pinasibna kitu Isaac. Pinapan nada kitu giyán na padne lattakán kaggída.

Tu nekatay tu Abraham

⁷Natang tu Abraham ya magatut se pittu púlu se limma dagun ⁸ay se la nga natay. Lálakay tutu wala kane matay. ⁹Ay netaman de Isaac se Ismael la pútupútut na kitu liyáng kitu pínát ka Macpela nga atán kitu lusà tu Efron nga Heteo, nga pútut tu Zohar kitun. Atán kitu padne lattakán ka Mamre. ¹⁰Iitu tu lusà a ginátang tu Abraham kadatu Heteo nga nangitamnán na kitu atáwa na. Ay ittu pe tun tu nangitamnán da kaggína. ¹¹Ay kane áwan tu Abraham min, ay tinag-tagasinnán ne Apu Dios tu Isaac nga pútut na. Nagyán tu Isaac ka íli Beer-lahai-roi.

Datu pútupútut tu Ismael

¹²Ay tu dedi datu pútupútut tu Ismael la pútut tu Abraham kitu Hagar nga iEgipto nga asassu tu Sara. ¹³Ay datu pútut tu Ismael nga lalláki ay

^v **24:65** Tu idi ya gangay kattoni daya babbay nga nagimmuon na meatáwa. Tàbán da tu murang panda kitu aggatáwa da.

tu dedi ya ngag-ngágan da. Naggugúnud da sigun kitu nekeanà da: tu Nebayot nga ittu tu manákam ma pútut tu Ismael. Ay se la tu Kedar se la tu Adbeel, tu Mibsam, ¹⁴tu Misma, tu Duma, se la tu Masa, ¹⁵se la tu Hadad, se la tu Tema, se la tu Jetur, tu Nafis, se la tu Kedema. ¹⁶Tu dayán daya ngag-ngágan datu lalláki nga pútupútut tu Ismael. Ay ngámin datu il-ileli da se datu nagbabalayán da, ay nengagánan da pe kadatu ngag-ngágan da. Sangapúlu se duwa nga magtangámalan da, ay sangapúlu se duwa da nga prinsipe. Isa nga prinsipe ki kada tangámalan. ¹⁷Dinatang tu Ismael ya magatut se tallu púlu se pittu dagun se la nga natay. ¹⁸Ay nagyán datu pútupútut tu Ismael manggayát ka Havila panda ka Sur, panidmáng Egipto nga padne Asiria. Nagpadne lattakán da kadatu duddúma nga pútupútut Abraham.

Tu nekeanà de Esau se Jacob

¹⁹Ay tu Isaac nga pútut tu Abraham, ay tu dedi datu pútupútut na: ²⁰Tu Isaac, ay appát púlu dagun na ngin kane atawán na tu Rebecca nga an-anà tu Betuel nga Arameo nga iPaddan-aram. Tu Rebecca, ay wagi pe natu Laban nga Arameo pe. ²¹Ay gapu ta akkan magan-anà tu Rebecca, ay nekar-karárag tu Isaac ke APU. Ay sinungbátan ne APU tu karárag na, ay díkod nabùsit tu Rebecca ²²ka síngin. Ay akkan makasinád datu síngin kitu unag na. Ummán da ka maggabbu. Ay tútu nán na, “Nu APU ya gapu nedi, ay taanna, tura nád ummán kammin kídi ya kàwaán ku ta?” nán na. Ay tútu nagkarárag ga nagsaludsud ke APU. ²³Ay nán ne APU kaggína,

“Daya atán kiya unag mu, ay aggída ya paggayatán da duwa nga nasiyon.

Ay magkagúra dayán na duwa nga nasiyon.

Nabílag ya udiyán may manákam. Ay ya manákam, ay aggína ya magsurbi kiya udiyán na,” nán na.

²⁴Ay kane oras na nga magan-anà, ay nagan-anà ka síngin. ²⁵Tu nunna nga lummawán, ay dag-daggáng. Ay se nagdùdut pe ngámin baggi na. Díkod nepangágan da ka Esau. ²⁶Ay se yala lumawán pe yin tu kasíngin na nga laláki pe. Ay tura na la im-immán tu túmang tu Esau. Díkod nepangágan da ka Jacob. Annam púlu dagun tu Isaac kin kane meanà da.

Nesukat tu Esau tu pagrabngán na nga manákam ma an-anà

²⁷Ay kane umabay da, ay nagbalin tu Esau ka nalaing nga marangnigay se pàgan na ya sirát. Ngamay tu Jacob, ay nadínang se akkan únáy lumaw-lawán ki balay da. ²⁸Pàgan tu Isaac tu Esau, ta pà-pàgan na daya manigáyan na ki sirát. Ngamay tu Rebecca, ay pàgan na tu Jacob.

²⁹Isa ngalgaw kane atán tu Jacob ba manglappa ka daggáng nga antà, ay inumbet tu Esau nga gayát ka sirát. Ay nabisinán tutu wala. ³⁰Ay tútu

nán na kitu Jacob, “Iddán nà mán kiya limpa mu wa dag-daggáng ta nabisin nà tutu wala,” nán na. (Díkod nengágan da pe ka Edom tu Esau, ta ya daggáng ki aggúni da ay Edom).

³¹May nán tu Jacob, “Iddán taka á nu iddem ngámin kiya daya pagrabngán mu wa manákam ma an-anà,” nán na.

³²Ay nán ne Esau, “Ara ngin á. Matay yà tutu wala ngin ki bisin ku. Ay nágan sur-surbi naya karbangán ku ta!” nán na.

³³Ay tútu nán ne Jacob, “Ay isipatám pikam a nga iddem kurug kiya ya pagrabngám ma manákam,” nán na. Nagsipata kurug tu Esau, se na nepàbág kitu Jacob tu ngámin na pagrabngán na nga manákam ma an-anà. ³⁴Díkod niddán natu Jacob tu Esau ka sinápáy se kitu limpa na. Nangán tu Esau se la nawe kammin kane mabalín. Akkan lugud pinagan-anu tu Esau tu pagrabngán na nga manákam an-anà.

Tu Nagyán tu Isaac ka Gerar

26 ¹Nagulát manin kattoni íli Canaan. Nagulát da pe yin kitun, kitu kowad pikam tu Abraham. Ay nawe tu Isaac ka Gerar kitu giyán tu Abimelec nga ári datu iFilistia. ²Ay kitu dálen kaggína mawe, ay nagpassingan ne APU kaggína. Ay nán na kaggína, “Akkan ka mawawe ka Egipto. Magyán ka ngala ki giyán na kagiyan ku kikaw. ³Ay mepagíli ka kiyán na íli. Bul-bulunan taka, se tag-tagasinnán taka pe. Ata ipakin-kuwà yán na lusà kikaw se kadaya gakagaka mu. Tungpálan ku tu kari ku nga nesipatà kitu Abraham nga ama mu. ⁴Paaduan ku daya gakagaka mu, nga ummán ki kaadu daya bittuwan. Ay ipakin-kuwà kadaya gakagaka mu dedi nga lusà. Ay gapu kadaya gakagaka mu, ay mabindisiyonán ngámin daya nas-nasiyon kídí kalawagán. ⁵Ata nekurug nà tu Abraham se na kinuwa ngámin tu nepàwà kaggína, ay se ngámin pe datu lin-lintag ku se bil-bílin ku,” nán na.

⁶Díkod nagyán nala tu Isaac ka Gerar. ⁷Ay nu saludsúdan datu lalláki kitúni ya panggap kitu atáwa na, ay “Wagi ku yán,” nán na. Ta mansing mangikagi kaggída nga magatáwa da, ta get patayan kanu datu tolay kitúni, se da alà tu Rebecca. Ata napiya tu Rebecca.

⁸Ay kane mabà-bayág da kitúni yin, ay nasingan tu Abimelec nga ári datu iFilistia tu Isaac nga um-umàán na tu Rebecca nga atáwa na. Nasingan nada kane maglamdaw. ⁹Ay tútu pinàrawán tu ári Abimelec tu Isaac, se na nán kaggína, “Magatáwa kayu gáyám! Tura mu nán nga magwagi kayu?” nán na. Ay nán tu Isaac kaggína, “Get patayan dà gapu kaggína nán ku nu kagiyan ku nga magatáwa kami,” nán na.

¹⁰Ay tútu nán tu Abimelec, “Sinnam a ya kinuwám. Nu tura la atán neallay ki atáwam, di kami mapabásul ngámin, ay ikaw ya gapu na,” nán na. ¹¹Ay tútu kinagiyánan natu Abimelec datu tolay kattoni nga nán na, “Papatay ku oray inna nga tolay ya mangwa ka nadakè kadedi nga magatáwa,” nán na.

¹²Ay nagtálun tu Isaac kitúni yin. Ay kitun kam nga dagun, nakagáni ka magatut ya kaadu na kitu nemúla na, ta kinalakkán ne APU.

¹³Pummiya la nga pummiya tu biyág tu Isaac. Ay díkod nagbalin ka nabànanng tutu wala. ¹⁴Adu datu karneru na se báka na, ay se adu bobonan na pe. Ay díkod, asílan datu Filisteo win. ¹⁵Ay díkod datu Filisteo, ay dinarúnán da datu bubun na kinubkobán datu asassu natu Abraham ma ama na kitu kakowad na.

¹⁶Ay tútu nán tu Abimelec, “Mawe ka ngin. Magtálaw ka ngin kídí líli mi yin, ta naturáy ka ngin pànanng may dakami,” nán na. ¹⁷Ay díkod nagtálaw tu Isaac kitúni. Nawe kitu tanáp ka Gerar. Nangwa ka báwi na ta magyán nin kitúni. ¹⁸Ay kinubkobán manin tu Isaac datu bubun nga kinuwaán tu ama na nga Abraham. Ata dinarúnán datu Filisteo da kane matay tu Abraham. Nengagánan na datu bubun kammin kadatu ngag-ngágan da nga nepangágan tu ama na nga Abraham kitu kowad na pikam. ¹⁹Ngamay kane magkubkob datu bobonan tu Isaac ka bubun kitu tanáp, ay nakasmà da ka gabbuwà. ²⁰Ay datu magpas-pastor ka Gerar, ay sináwad dada. Nán da nga, “Kuwa mi ya danum kiddi!” Díkod nengágan tu Isaac tun ka Esek,^w áta nakisáwad da kaggína.

²¹Nagkorob da manin ka sabáli nga bubun. Nagriríri da manin. Díkod nengágan tu Isaac tun na bubun ka “Nagsasawdán.” ²²Ay díkod, nagalit da manin. Se da manin magkubkob ka bubun. Ay áwan kam pe nakiríri yin kaggída. Díkod nengágan na tun ka “Rehobot (naláwa ya sarut na).” Ata nán na, “Niddán nitta nge Apu win ka naláwa nga pagyanán tada. Ay gumánab tada kanedi yin,” nán na.

²³Ay se la manin nawe ka Beerseba. ²⁴Ay nagpassingan ne Apu kaggína kitu gabi natu nedaddatang na. Ay nán ne APU kaggína, “Iyà ya Dios natu Abraham nga ama mu. Akkan ka magansing ta bul-bulunan taka. Bindisiyonán taka se paaduan ku daya gakagaka mu, gapu kitu Abraham ma bobonan ku,” nán na. ²⁵Díkod nangwa tu Isaac ka annidúgán na ka pagbasu na, nga ittu tu pagday-dayáwan na ke Apu. Ay nepasíkad na pe yin tu báwi na. Ay nagkorob manin datu bobonan na ka bubun kitúni.

Tu turátu de Isaac se Abimelec

²⁶Ay kane kuwa isa ngalgaw, inumbet tu ári Abimelec kitu giyán tu Isaac. Gayát da ka Gerar. Kabulun na de Ahuzzat nga ittu tu agpamutuán na, se tu Ficol nga apu datu suldádu na. ²⁷Ay nán ne Isaac kaggída, “Nágan na ya gákat nu, tura kayu inumbet? Di dà mà a lùsawan? Pinatálaw dà mà ka giyán nu!”

²⁸Ay nán da, “Melalásin nala nga bul-bulunan naka nge APU. Ay túya piyán mi ya makiturátu kikaw. Piyán mi nu magkakari tada. ²⁹Ikarim

^w 26:20 Ya sarut na Esek ay nakisáwad.

kadakami nga akkan dakami gubatan. Ata akkan mika inan-anu. Ay tittu daya napiya pe daya kinuwa mi kikaw. Pinapan mika ngala nga áwan naan-anuwán. Ay kídi yin, ay kinalakkán naka nge APU,” nán da. ³⁰Ay díkod nesay-am nada, ay naggiinum da. ³¹Ay kane pagmakát, ay summápa da nga bummángun, ay se da nagsisipata. Ay pínarbuwát tu Isaac da, se da la nawe pe yin. Napiya datu ur-uray da ngin na nagtutúway. ³²Ay kitun kam nga algaw inumbet datu bobonan natu Isaac nga nán da kaggína, “Atán danum min tu bubun na kinubkobán mi,” nán da. ³³Ay nengágan na tu bubun ka Siba (sipata ya sarut na). Ay díkod tu íli, ay nengágan da ka Beerseba (bubun na nagsipataán ya sarut na) panda kadedí yin na al-algaw.

Datu attáwa ne Esau nga pabeg Heteo

³⁴Ay tu Esau, kane appát púlu dagun na ngin, ay nangatáwa pe yin. Inatawán na tu Judit, nga an-anà tu Beerí. Ay se na inatawán pe tu Basemat nga an-anà tu Elon. Ay Heteo dayán. ³⁵Ay gapu kaggída, ay adu nakariribuán de Isaac se tu Rebecca nga mannákam tu Esau.

Tu namindisiyon tu Isaac kitu Jacob

27 ¹Naglálakay pánang ngin tu Isaac. Akkan makas-asingan nin kitu kinalakay na. Isa ngalgaw kirrawán tu Isaac tu Esau, nga manákam ma pútut na. Ay nán na, “Ugu,” nán na. “Nágan na tun,” nán tu Esau. ²“Lálakay yà pánang ngin. Ay akkan ku ammu nu kannungay na ya katay ku win. ³Ay tu idi ya pàwa ku kikaw. Alà mu ya bútag mu ta mawe nà pangnigay ki sirát. ⁴Ay se nà ala paglútu kitu namit nga piyán ku tutu wala. Ay nu mabalin nà a mangán, ay bindisiyonán taka ngin. Ittu yán ya piyán ku wa kuwaam ki dì pikam katay,” nán na.

⁵Ay kitu nagamomán tu Isaac se tu Esau, ay atán Rebecca nga nagtal-talagína. Díkod kitu likud tu Esau nga nawe ka sirát nga mangnigay, ay ⁶nán tu Rebecca kitu an-anà na nga Jacob, “Nagína ku tu nagamomán de Esau se ya ama mu. ⁷Nán na ama nu ke Esau, ‘Pangnigay nà se nà a paglútu kitu namit nga isida. Ay nu mabalin nà a mangán, ay se taka bindisiyonán ki àràng ne APU ki dì pikam katay,’ nán na. ⁸Ay díkod, kuwaam ngámin daya ipàwà kikaw, ugu. ⁹Mawe ka mangalà ka duwa nga nalúmag kadatu urbun kalding tada. Ta maglútu wà kitu namit ta isida nga pà-pàgan tutu wala naya ama mu. ¹⁰Ay se mu la idde ke ama mu, ta senu nu mabalin mangán, ay ikaw ya bindisiyonán na ki di na pikam katay,” nán na.

¹¹Ngamay nán tu Jacob kitu Rebecca nga ina na, “Ay dinùdut mà nge Esau, ay iyà ay akkan. ¹²Ay get nu immán nà e ama. Ay di ku ummán ka ug-ogan. Ay di ya agged na lugud agkà ya málà ku nga akkan ya bindisiyon na kiyà,” nán na.

¹³May nán tu ina na kaggína, “Iyà ala ya pagdittagán naya ged na kikaw, ugu. Kuwaan mu wala ya ipàwà kikaw. Ara ngin mawe mangalà in kadatu urbun kalding,” nán na. ¹⁴Ay díkod nawe nangalà, ay se nada idde kitu ina na. Ay linútu natu Rebecca tu pà-pàgan tu Isaac nga isida. ¹⁵Ay se na inalà tu kapíyán na bádu natu Esau nga manákam an-anà na, nga nearimán kitu balay, se na nga ipabádu kitu Jacob nga udiyán na an-anà na. ¹⁶Ay datu lálát datu urbun kalding, ay nippáy na kadatu íma na se kitu parte bùlaw na nga áwan dùdut ¹⁷ay se na nga idde pe yin kitu Jacob tu linútu na nga misida se itu sinápay nga kinuwa na.

¹⁸Ay díkod nawe yin kitu giyán tu ama na, ay se na nán, “Ama,” nán na. “Atán nà kiddi,” nán na. “Tinka, ugu?” nán tu Isaac. ¹⁹Ay, “E Esau wà ama,” nán pe natu Jacob kitu ama na. “Iyà nge Esau wa manákam ma an-anà mu. Kinuwà in tu nán mu kiyà. Ye idi yin. Mangán ka ngin kiya nígay ku. Ay se nà bindisiyonán nu mabalin ka mangán,” nán na. ²⁰Ngamay nán natu Isaac kaggína, “Pinaannám, ugu, ta tura ka nakar-karu?” Ay nán na pe, “Ata nge APU wa Dios mu, ay sinengán nà,” nán na. ²¹Ay díkod nán natu Isaac kitu Jacob, “Umbet ka kídí lugud, ugu, ta senu mímán taka, ta senu ammu ku nu ikaw kurug ge Esau onu akkan,” nán na.

²²Ay díkod umadanni kurug tu Jacob kitu Isaac nga ama na. Inimmán na, ay se na nán, “Alangágag Jacob ya alangágag mu, may ya ímam ay íma Esau,” nán na. ²³Ay akkan na kurug nalásin, ta tu íma na, ay ummán kurug kitu íma Esau nga dinùdut. Díkod binindisiyonán na. ²⁴Ay nán na, “Ikaw kurug ge Esau nga an-anà ku ta?” nán na. Ay nán tu Jacob, “Ò, iyà,” nán na.

²⁵Ay tútu nán tu Isaac kitu Jacob, “Ilbet mu lugud kídí, ugu, ta senu makakkán nà in ki nígay mu, ay se taka la bindisiyonán,” nán na. Díkod nilbet tu Jacob kitu giyán na tu kanan na, ay se la nangán. Pinangilbet na pe ka básí, ay díkod umminum. ²⁶Ay se nán natu ama na kaggína, “Umbet ka kídí, ugu, se nà umàán,” nán na. ²⁷Ay díkod ummadanni, ay se na umàán tu ama na. Ay naláb kurug natu Isaac tu aláb bádu tu Esau. Díkod binindisiyonán na nga nán na,

“Ya aláb nedi an-anà ku ay tagan tálun nga nabindisiyonán ne APU.

²⁸Paudanán kuma ne Dios se padam-aggan na ya lusà para kikaw. Ay paaduwán na kuma ya ápit mu, ta senu adu ammay mu se básim.

²⁹Surbiyán daka kuma daya nas-nasiyon, ay se ikurug daka din daya tolay. Ikaw kuma ya mangituráy kadaya induan mu ki wagi mu, se daya pan-pane na ina mu. Daya magged kikaw, ay magedán da kuma. Ay se mapaanggam kuma daya mamindisiyon kikaw,” nán na.

Tu bindisiyon tu Isaac kitu Esau

³⁰Ay kitu babbalin tu Isaac nga namindisiyon kitu Jacob, kitu layun natu nepappan na ngin, ay atán pe yin tu Esau nga wagi na. Alalbet ta

gayát nangnigay. ³¹Naglútu pe kitu pàgan tu ama na nga isida, se na pe yin na ilbet kitu giyan na. Ay se na nán kaggína, “Bumángun ka ngin, ama. Mangán nin kídí linútu ku nga nígay ku, ay se nà a bindisiyonán,” nán na.

³²Ay nán natu Isaac kaggína, “linka?” nán na. “Iyà nge Esau. Manákam nga an-anà mu,” nán natu Esau.

³³Ay tútu nagpil-pilpig tutu wala pàrang tu Isaac kitu rungat na. Ay nán na, “Inna lugud tu nangilbet kídí ka linútu wa karni kídí kammin, ay se ka la inumbet? Ay nangán nà pe, ay sè ala binindisiyonán. Ay kurug maparabúran pe,” nán na.

³⁴Ay kane magína tu Esau tu kinagi natu ama na, ay summángit tutu wala pàrang. Ay se na nán, “Ay iyà pe, ama! Masápul la bindisiyonán nà pe!” nán na.

³⁵Ngamay nán natu Isaac, “Sinábag nà tu wagi mu, ay inalà na ngin tu bindisiyon nga iddè kuma kikaw. Aggína tu binindisiyonán ku win,” nán na.

³⁶Ay nán Esau, “Tu idi yin ya mekaduwa nga nangultit na kiyà! Nunna, ay ya karbangán ku wa manákam ma an-anà. Inalà na ngin! Ay se la manin idi. Inalà na manin pe ya bindisiyon ku. Tu nád da nengágan ka Jacob?” (Ki úni Hebreo, ya kabalikát na ya ngágan Jacob, ay tagge mepáda ki kabalikát naya úni nga ya sarut na, ay marangngultit). Ay se na manin nán, “Ay áwan mu la netagirán na bindisiyon para kiyà?” ³⁷Ay nán tu Isaac kaggína, “Ay nágan na pikam ya iddè kikaw, ugu? Ay aggína ya mangituráy kadakayu se ngámin daya pan-pane mu, ay magbalin da ka asassu na. Ay papaadu ku pe ya ápit na nga trígo se úbás, ta senu adu bási na. Ay nágan pikam ya middè kikaw, ugu?” nán na.

³⁸Ay nán manin tu Esau, “Sissa agpà bindisiyon mu ama ta? Bindisiyonán nà agpà pe,” nán na. Ay díkod summángit tutu wala pàrang manin tu Esau.

³⁹Ay tútu nán tu Isaac nga ama na kaggína, “Akkan nadam-ag ya pagmul-muláan mu, ay akkan pe pàrang maud-udanán.

⁴⁰Ay magbiyág ka ki ampiláng mu, ay se magbalin ka nga asassu na wagi mu. Ngamay nu sumúkir ka ngin kaggína, ay akkan naka pe meturayán nin,” nán na.

⁴¹Ay díkod lùsawan tu Esau tu Jacob gapu kitu inagbindisiyon natu ama da kaggína. Ay tu Esau kuma tu mabindisiyonán. Ay nán tu Esau kitu uray na, “Tagay matay ama ngin, se ya agmanakit ku kaggína. Ay kalpasán nayán, ay patayan ku pe ye Jacob bin na wagi ku,” nán na.

⁴²Ngamay nammuwán tu Rebecca datun na lam-lamtan tu Esau nga manákam ma an-anà na. Díkod pinaayabán na tu Jacob, ay se na nán kaggína, “Pal-palanuwan naka Esau nga patayan, ta ittu ya kearing-ringa naya uray na. ⁴³Díkod kuwaan mu ya kagiyan ku kikaw, ugu.

Magtálaw ka kídi. Mawe ka ka Haran ka giyán tu wagi ku nga Laban. ⁴⁴Magyán ka pikam kattoni giyán na, panda ki kippà naya angngalùsaw na wagi mu kikaw. ⁴⁵Ay mippà ya lùsaw na nu maligpanán na ngin tu kinuwám kaggína. Ay se taka la pàlà kattoni nu kuwa. Ta lùsawan ku nga maggindán kayu wa matay ki isa nga algaw,^x nán na.

Tu nagpapan tu Isaac kitu Jacob ka giyán tu Laban

⁴⁶Ay se la nán tu Rebecca kitu Isaac, “Awan gánas na biyág ku kídi, ta molaw wà tutu wala kadaya attáwa ne Esau nga Heteo. Ay nu ra la mangatáwa pe ye Jacob kadaya babbay ya Heteo, ay napì-piya la nga matay yà yin,” nán na.

28 ¹Ay tútu kirrawán tu Isaac tu Jacob, ay se na bindisiyonán se na binílin nga nán na, “Akkan ka mangatáwa kadaya babbay kídi Canaan. ²Díkod mawe ka ka Paddan-aram ka giyán de kakay mu wa Betuel. Ay mangatáwa ka kattoni. Magibabbay ka kadatu annánà ne Laban nga ulitag mu. ³Kalakkán naka nge Dios nga katurayán. Ay se na paganában tutu wala daya pútupútut mu, ta senu magbalin kayu ka adu wa nagbal-baláki nga nas-nasiyon. ⁴Bindisiyonán naka kuma se daya ngámin na pútupútut mu ka ummán kitu bindisiyon na nidde na kitu kakay mu wa Abraham. Ta senu mepakin-kuwa kuma kikaw ya lusà a pag-agyanán tada kídi bíláng agtangeli, ta nepakin-kuwa ne Dios sin kitu kakay mu wa Abraham,” nán tu Isaac. ⁵Ay tútu pinapan tu Isaac tu Jacob bin. Díkod nawe ka Paddan-aram kitu giyán de Laban nga an-anà tu Betuel nga Arameo. Tu Laban ay wagi tu Rebecca nga ina de Jacob se Esau.

Inatawán tu Esau tu An-anà natu Ismael

⁶Ay tu Esau, ay nammuwán na nga binindisiyonán tu Isaac tu Jacob se na papannan ka Paddan-aram, ta senu kitúni ya pangatawán na. Nammuwán na tu inangbindisiyon tu Isaac kitu Jacob se itu inangbílin na nga nán na, “Akkan ka mangatáwa kadaya babbay ya iCanaan.” ⁷Nammuwán na pe nga kinurug natu Jacob tu nán datu ina se ama da se nawe ka Paddan-aram. ⁸Ay kane nammuwán natu Esau nga akkan piyán tu Isaac nga ama da datu iCanaan na babbay, ⁹ay nawe lugud kadatu babbalásang tu Ismael nga an-anà pe tu Abraham, se la nangatáwa manin. Inatawán na tu Mahalat nga wagi natu Nebayot nga an-anà natu Ismael.

Tu tagenap ne Jacob ka Betel

¹⁰Nagtálaw tu Jacob ka Beerseba se la nameyag ka Haran. ¹¹Ay kane magibattán kitu isa nga giyán, ay nagapár rala kitúni. Nangalà ala ka

^x 27:45 Maggindán da nga matay, ta nu tura la patayan ne Esau nge Jacob, ay atán mangibálat ke Jacob, ay patayan na pe nge Esau.

batu, nga ittu tu pinagpungán na. Ay se la natúdug gin. ¹²Ay kitun na gabi ay tinagimpán na nga atán kanu mà ya isa nga agdán nga dumatang ka lángit. Ay kitu agdán ay panaba-sábat ta umunè se umúlug datu anghel ne Dios. ¹³Ay e Dios, ay atán kitu ngúdu natu agdán. Ay nán na kanu kitu Jacob, “Iyà e APU nga Dios de Abraham nga kakay mu se Isaac nga ama mu. Ya lusà a pagid-iddaán mu ay iddè kikaw se kadaya gakagaka mu. ¹⁴Ay daya gakagaka mu, ay umadu da pe tutu wala nga ummán ki kaadu naya tápù ki kalawagán. Ay umarà kayu ki ngámin súli na kalawagán. Ay gapu kikaw se kadaya gakagaka mu ay mabindisyonán daya ngámin tolay kídí ya kalawagán. ¹⁵Akkam kal-kaligpanán nga bul-bulunan taka peyapeyang, ay se tag-tagasinnán taka. Ay pagullian taka pe kídí ya giyán. Mepagataatán nà peyapeyang kikaw. Ay tungpálan ku pe datu nekar-karì kikaw,” nán ne Dios. ¹⁶Ay se la nga nalukág tu Jacob. Ay nán na, “Atán ne Apu kanedi! Akkan ku la am-ammu,” nán na. ¹⁷Ay tutu nagansing nga nán na, “Nakapap-panansing idi nga giyán. Ittu idi ya pag-aganán ne Dios, gane. Ittu kid idi, gane, ya lalangkán na mawe ka lángit,” nán na.

¹⁸Ay díkod nagabi nga bummángun tu Jacob. Ay se na inalà tu nagpunganán na nga batu, se na nepasíkad, ay se na siniyaán ka denu tu otun na, ta nasantuwán kaggína tun na giyán. ¹⁹Ay nengágan na tu giyán ka Betel (Balay ne Dios ya sarut na). Ay tu nunna nga ngágan natun na íli ay Luz. ²⁰⁻²¹Ay se la nagsipata tu Jacob ke APU nga nán na, “Ikaw kurug ya APU ku se Dios ku, nu bul-bulunan nà kadaya kap-apanán ku se tag-tagasinnán nà, ta senu atán kanan ku se atán pagkawas ku, ay se nu makapagulli yà kammin ke ama nga áwan kaan-anuwán. ²²Ay kídí nga giyán na nangipasikádán ku kídí nga batu, ay ittu ya pagday-dayáwan kikaw nga Dios. Ay se ngámin daya iddem kiyà ay iddè kammin ya pagkapúlu kikaw,” nán na ke Apu.

Tu nedaddatang tu Jacob ka balay de Laban

29 ¹Nagtul-túluy tu Jacob kitu agdal-dalen na. Ay se la nga dumatang kitu isa nga giyán ka padne lattakán. ²Ay kane maglang-langa, ay nasingan na ya isa nga bubun ki ir-ir-er. Ay se na nasingan pe ya tallu bagtu wa karneru nga atán magid-idda kitu adanni kitu bubun. Ata datun na karneru ay penumán dada kitu danum kitu bubun. Ay tu takkab natu bubun ay abay pà nang nga batu. ³Ay nu atán ngámin datu ipas-pastor da nga karneru kitúni, ay isúlin datu magtar-tarakan kadatu karneru tu batu se da penumán datu karneru da, ay se da manin ikab tu batu kitu bubun.

⁴Ay nán tu Jacob kadatu magtar-tarakan kadatu karneru, “Wà babalay nu kabbulun?” nán na. Ay “Ka Haran,” nán da. ⁵Ay tútu nán na kaggída, “Am-ammu nu we Laban na apúku ne Nahor?” nán na. Ay “Ò, am-ammu

mi,” nán da. ⁶Ay nán na manin kaggída, “Ay nabílag da kam, a,” nán na. “Ò, nabi-bilag da kam. Ye, yán ne Raquel lin na an-anà na nga babay. Ilbet na pe yin daya karneru da!” nán da. Ata atán pe yin tu Raquel la mameyag kitu giyán da. ⁷Ay nán ne Jacob kaggída, “Ay algaw pà nang pikam a. Akkan pikam tu oras nga angippan nu kadaya ipas-pastor nu. Penuman nu daya karneru nu se nuda ipastor pikam,” nán na. ⁸Ngamay nán da kaggína, “Akkan mida mapenum panda ki akkan mi akaurnung kaggída ngámin. Ay se mi manin isùlin ya batu wa takkab naya bubun,” nán da.

⁹Kitu akibàbà nán na kaggída, ay atán pe yin tu Raquel nga mangiábug kadatu karneru tu ama na ta aggína lugud tu magpas-pastor. ¹⁰Ay kane masingan natu Jacob tu Raquel nga an-anà tu Laban na wagi natu ina na, se datu karneru tu Laban, ay nawe na nesùlin tu batu kitu otun tu bubun, ay se na penumán datu karneru. ¹¹Ay se na la ummàán tu Raquel ay se la sumángit pà nang. ¹²Ay se na kinagi kitu Raquel nga induan natu ama na. Kinagi na pe nga ina na tu Rebecca. Ay tútu nawe nanagtág tu Raquel la nawe nangikagi kadatu nekagiyán natu Jacob kaggína.

¹³Ay kane magína tu Laban tu mepanggap kitu Jacob, nga amanakan na kitu wagi na nga babay, ay nawe na sinabat. Ay se na ginàbal la ummàán, ay se na nippan kitu balay na. Ay díkod nebàbà nán natu Jacob ya ngámin kitu Laban. ¹⁴Ay tútu nán tu Laban kaggína, “Kurug nga magama ta kam,” nán na. Ay nepagyán tu Jacob kaggína ka tangabúlán.

Tu nagsirbi natu Jacob kitu Laban para kade Raquel se Lea

¹⁵Ay se la nán natu Laban kitu Jacob, “Oray nu amanakan taka, ay piyán taka suwilduwán kiya aggubra mu para kiyà. Piga ya piyán mu nga panangdán ku kikaw ta?” nán na. ¹⁶Tu Laban ay atán duwa nga annánà na nga babbay. Tu Lea tu manákam ay se tu Raquel tu udiyán na. ¹⁷Napiya datu mata tu Lea ngamay napì-piya kammala datu mata tu Raquel. ¹⁸Ay piyán tu Jacob tu Raquel. Ay tutu nán na kitu Laban, “Magsurbi yà kikaw ka pittu dagun, nu ipalúbus mu nga atawán ku we Raquel,” nán na. ¹⁹Ay nán tu Laban, “Napì-piya kurug nu ikaw kammin ya mangatáwa ke Raquel, ngam daya sabáli nga lalláki. Magyán ka ngin kanedi,” nán tu Laban kitu Jacob. ²⁰Ay díkod nagsurbi kurug tu Jacob kitu Laban ka pittu dagun para kitu Raquel. May ummán ka abibbà ala nga algaw tu pittu dagun gapu kitu amminya na tutu wala kaggína.

²¹Ay se la nán tu Jacob kitu Laban, “Nabalin nin ya pittu dagun. Ay piyán ku nu magatáwa kami se Raquel lin,” nán na. ²²Ay díkod inayabán natu Laban ngámin datu toláy kitúni, ay se la magsay-am. ²³Ngamay kane gabi yin, ay tu Lea tu pinappan tu Laban kitu Jacob. Ay díkod nagallay da. ²⁴(Ay nekíwid tu Laban tu Zilpa, isa nga asassu na nga babay, kitu Lea ta senu ittu tu magtag-tagasingan kaggína.) ²⁵Ay

kane pagmakát tin, ay nasingan tu Jacob nga tu Lea gáyám tu kallay na kitu gabi. Ay tútu nán na kitu Laban, “Taanna, tura ummán kiyán ya kinuwám kiyà? E Raquel mà tu atawán ku kitu inagsurbí kikaw! Ay tura nà kinasaba ngala ta?” nán na. ²⁶Ay tútu nán tu Laban, “Ngamay akkan ummán kiyán ya gangay mi kanedi nga giyán. Akkan mi ipaatáwa ya udiyán nu akkan pikam nangatáwa ya manákam. ²⁷Idaggám mala ya kabalin naya láwas nga aggaattáwa. Ay se ka la magsurbí kiyà ka pittu dagun pikam, ay se ku la nga ipaatáwa kikaw manin ya isa,” nán tu Laban. ²⁸Ay ittu tun kurug tu kinuwa natu Jacob. Ay kane malpás tu makaláwas nga say-am, ay nepaatáwa natu Laban tu Raquel kitu Jacob. ²⁹(Ay nepekiwid ne Laban tu Bilha nga asassu na nga babay kitu Raquel ka magtag-tagasíngan kaggína.) ³⁰Ay díkod inlay tu Jacob tu Raquel pe. Ay ab-abay ya amminya natu Jacob kitu Raquel may kitu Lea. Ay nagsurbí manin tu Jacob kitu Laban ki unag pittu dagun.

³¹Ay kane masingan ne APU nga lùsawan tu Jacob tu Lea, ay aggína tu pinagan-anà na. May tu Raquel, ay akkan na nga pinagan-anà. ³²Ay nabùsit tu Lea se la nagan-anà ka laláki. Ay nengágan na ka Ruben. Ata nán na nga, “Nasingan ne Apu ya pannakit ku. Kídi yin, ay piyán nà in ya atáwà,” nán na. ³³Ay nabùsit manin tu Lea se nagan-anà manin laláki. Ay nán na, “Niddán nà manin ne APU ka isa nga laláki, ta nasingan na nga akkan nà pàgan ya atáwà,” nán na. Ay túya gapu na nga nepangágan naya an-anà ka Simeon. ³⁴Ay nabùsit manin se la nagan-anà ka laláki manin. Ay nán na, “Kídi yin ay piyán nà in ya atáwà, ta nagan-anà à in ka tallu wa lalláki,” nán na. Ay tútu nepangágan na tu an-anà na ka Levi. ³⁵Ay nabùsit manin se la manin nagan-anà ka laláki. Ay nán na manin, “Kídi ay dayáwan ku we Apu,” nán na. Ay díkod nepangágan na tu an-anà ka Juda. Ay panda ke Juda, ay nakusap nagan-anà e Lea.

30 ¹Ay díkod gapu ta áwan an-anà tu Raquel, ay magimli kitu wagi na nga Lea. Ay tútu nán na kitu Jacob, “Iddán nà ka annánà! Nu akkan, ay matay yà!” nán na. ²Ay tútu nakarungat tu Jacob kitu Raquel. Ay nán na, “Wayya la nga iyà ya Dios, nga akkan mamagan-anà kikaw!” nán na. ³Ay tútu nán natu Raquel kitu Jacob, “Atán ne Bilha kiyán nga magtar-tarakan kiyà. Allayam ta senu makapagan-anà para kiyà. Ta senu atán an-anà ku pe gapu kaggína,” nán na. ⁴Díkod nidde na kurug tu Bilha nga maragtarakan kaggína nga atawán tu Jacob. Ay inlay natu Jacob tu Bilha. ⁵Ay díkod nabùsit se la nagan-anà ka laláki. ⁶Ay nán tu Raquel, “Nidde ne Dios kiyà ya pagrabngán ku. Ginina na ya karárag ku, ay se nà a niddán ka an-anà ku nga laláki,” nán na. Ay díkod nepangágan na tu an-anà ka Dan. ⁷Nabùsit manin tu Bilha nga magtar-tarakan kitu Raquel. Ay nagan-anà manin ka laláki. ⁸Ay nán tu Raquel, “Makipásipásil là kiya wagi ku, ay atán nà in na mangábà,” nán na. Ay díkod nepangágan na tu an-anà ka Naftali.

⁹Ay kane nammuwán tu Lea nga akkan makapagan-anà in, ay nepaatáwa na kitu Jacob tu Zilpa nga magtar-tarakan kaggína. ¹⁰Ay nabùsit tu Zilpa ay se la pe magan-anà ka laláki. ¹¹Ay nán Lea, “Nagásat tà,” nán na. Díkod nepangágan na tu an-anà ka Gad. ¹²Nagan-anà manin tu Zilpa nga asassu ne Lea ka laláki. ¹³Ay nán tu Lea, “Magang-anggam mà. Ata nán daya babbay nga nagásat tà,” nán na. Díkod nepangágan na tu an-anà ka Aser.

¹⁴Ay kitu aggagáni yin ay nawe tu Ruben kitu tal-tálun. Ay nakasmà ka adu wa mandrigoras,^y ay se na nilbet kitu Lea nga ina na. Ay se la nán tu Raquel kitu Lea, “Iddán nà mán agpà kadatu mandrigoras nga nilbet natu an-anà mu,” nán na. ¹⁵May nán tu Lea kaggína, “Pinagasissaán mu win ya atáwa ta. Ay kídi yin ay piyán mu manin alà daya mandrigoras na an-anà ku!” nán na. Ay tútu nán tu Raquel, “Nu iddán nà kadaya mandrigoras na an-anà mu, ay peallayan ku we Jacob kikaw daddán gabi,” nán na. ¹⁶Ay díkod kane umbet tu Jacob ba gayát ka tálun, ay sinabat tu Lea nga nán na, “Masápul la magidda ka ka balay daddán gabi, ta inabángan taka ka mandrigoras nga inalakkán na an-anà ku,” nán na. Díkod inlay na kitun na gabi. ¹⁷Ay ginina ne Dios tu Lea. Ay nabùsit se nagan-anà ka laláki. Ittu tun tu mekalimma nga an-anà da se tu Jacob. ¹⁸Ay nán tu Lea, “Tinangdánan nà e Dios ta niddè tu magtar-tarakan kiyà kitu atáwà,” nán na. Díkod nepangágan na tu an-anà ka Isacar. ¹⁹Ay nabùsit manin tu Lea se manin nagan-anà ka laláki. Tu idi ya mekannam nga an-anà da se tu Jacob. ²⁰Ay nán na manin, “Arig niddán nà manin ne Dios ka tádug ku. Kídi yin kobungan nà ya atáwà in, ta annam da annánà mi yin,” nán na. Ay díkod nepangágan na tu an-anà na ka Zebulun. ²¹Ay se la nagan-anà ka isa nga babay. Nepangágan na ka Dina.

²²Ay se la nga kinalakkán ne Dios nge Raquel. Ginina na tu karárag na, ay se na pagan-anaan. ²³Nabùsit se la nagan-anà ka laláki. Ay nán na, “Nippà ne Dios sin ya keap-appattán ku,” nán na. ²⁴Ay díkod nepangágan na tu an-anà na ka Jose. Ay nán na manin, “Iddán nà kuma ne Dios ka isa pikam ma laláki,” nán na.

Tu nagturátu de Jacob se Laban panggap kitu tangdán ne Jacob

²⁵Ay kane meanà natu Raquel tu Jose, ay nán natu Jacob kitu Laban, “Palubúsán nà a mawe yin ka babalay mi,” nán na. ²⁶“Alà ku daya attáwà, ta neubra ku da mà kikaw, ay alà ku pe daya annánà ku. Palubúsám da ngámin, ta ammun mà nu wà ummán natu inaggubrà para kikaw,” nán na.

²⁷Ay nán pe tu Laban, “Atán pe ya ikagì kikaw. Akkan nà agpà panáwan. Nammuwán ku ki isa nga mamadtu nga kinalakkán nà e

^y 30:14 Ya mandrigoras nga nán na kídi, ay isa nga baláki múla nga magbúnga ka ummán ka kamaít nga ngila. Ay nán da kitun nga pangpabílag kanu idi ki rina maya laláki.

Dios gapu kikaw. ²⁸Ikagim mala ya piyám ma suwildu, ay ittu yán ya panuwildù kikaw,” nán na. ²⁹Ay nán tu Jacob, “Ammum mà kampela ngin nin nu wa ummán naya inagsurbì kikaw. Ummadu mà daya bákam gapu kiyà. ³⁰Ata kitu nilalbet ku, ay bittè da pikam. Ay kiddi yin ay umadu da tutu wala ngin. Ay kinalakkán naka nge Apu kadaya ngámin na kinuw-kuwà. Ay paanna ngà pe yin? Nungay na pe ya anningan ku kampela ngin nin kadaya akkobung ku?” nán na. ³¹Ay nán manin tu Laban, “Nágan na lugud ya piyám ma iddè kikaw?” nán na. Ay nán tu Jacob, “Nu ya suwildù, ay akkan nà magadang. May atán ya palánù nu mayát ka. Itúluy ku wa tarànan daya áyam mu. ³²May nu piyám, ay mawe yà sinnan daya karnerum se daya kalding mu. Ay ngámin daya labáng se buritàtà nga karneru se kalding se daya ngísit ta urbun karnerum, ay alà kuda ngámin ta ittu dayán daya tangdán ku. ³³Ay díkod nu umbet mu sinnan daya inalà ku wa tangdán ku, ay se nu atán masingam ma akkan labáng onu buritàtà a karneru se kalding onu ngísit ta urbun karneru, ay ‘nagtákaw,’ nán mu kiyà,” na tu Jacob. ³⁴Ay nán natu Laban, “Napiya yán. Ittu kurug ya kuwaan ta,” nán na. ³⁵Ngamay kitun na algaw, ay nesibnaán tu Laban datu toru wa kalding nga gárit se labáng, se datu puunán na kalding nga labáng se datu buritàtà, se datu ngámin atán pusà se datu ngísit ta urbun karneru, ay se na ipatarakan kadatu annánà na. ³⁶Ay se nada nga netálaw kitu adayyu. Tallu walgalw ta dalenan ya kadayyu da kitu Jacob. Ay se la tinaránán tu Jacob datu nabansi kadatu karneru se kalding natu Laban.

³⁷Ay ya kinuwa tu Jacob ay nangalà ka nangalug ga pasanga alamo, almendras se kastano nga káyu. Ay se na kulkul-etán da, ta senu masingan tu pusà kitu pasanga. ³⁸Ay se na ippáy datun na pasanga kitu panin àráng datu karneru se kalding nu uminum da kitu agginumán da. Ata ittu tu agdadákay datu animál nu mawe da uminum. ³⁹Ay díkod nu magdadákay da, ay umàráng da kadatu pasanga. Ay díkod labáng onu gárit onu buritàtà daya urbun datun na karneru se kalding. ⁴⁰Ay díkod neamung natu Jacob datu urbun kadatu kuwa na. Ay se na manin pe nga nesibna datu babbay ya karneru se kalding kadatu toru. Ay se na nepadakay datu babbay kadatu ngísit toru se datu gárit. Díkod ummadu datu karneru se kalding natu Jacob. Naggayát da kam kadatu karneru se kalding natu Laban. ⁴¹Ay nu magdakay datu nabílag kadatu karneru se kalding, ay ipasíkád tu Jacob tu pasanga kitu lútung da, kitu panin àráng da ta senu magdakay da kitu giyán datu pasanga. ⁴²Ngamay nu datu nakapsut datu magdadákay, ay akkan na nga ippáy datu pas-pasanga. Díkod datu nakapsut, ay kuwa tu Laban da, ay datu nabílag ay kuwa tu Jacob da. ⁴³Díkod gapu kitun na kinuwa na, ay bumánáng tutu wala tu Jacob. Adu tutu wala datu karneru se kalding na, se kámel na se asnu na. Ay adu pe datu asassu na nga lalláki se babbay.

Pinanáwan tu Jacob tu Laban

31 ¹Ay nagina natu Jacob nga nán datu pútupútut tu Laban nga lalláki, “Nálà ne Jacob ngámin na kuw-kuwa ne ama. Ay ngámin na bànáng na, ay gayát da ngámin kiya kuw-kuwa ama,” nán da. ²Ay nàmud pe tu Jacob nga tare yin tu uray tu Laban kaggína. Akkan nin na ummán kitun. ³Ay se la nán ne APU kitu Jacob, “Magulli ka ngin kitu íli natu ama mu, se kitu giyán datu pan-panem. Abul-bulunan taka,” nán na. ⁴Díkod pinàrawán natu Jacob tu Raquel se tu Lea kitu giyán na. Atán kitu ir-ir-er nga mangipastor kadatu karneru na. ⁵Ay nán na kaggída, “Nàmud ku nga naulis sin ya amminya naya ama nu kiyà. Akkan nin na ummán kitun. Ngamay ya Dios natu ama ku, ay bul-bulunan nà peyang. ⁶Ammu nu mà nga nippáy ku ya kabailán ku nga nagsurbi kiya ama nu. ⁷May kul-kultit nà mà. Naminsangapúlu na nga inulis ya suwildù. Yán nala ya annágid na kiyà ya akkan na màwa, áta akkan ipalúbus ne Dios. ⁸Sesengán nà e Dios. Túya nu nán na nga datu nasul-sulpangngán datu bátug tangdán ku, ay magan-anà daya ngámin kalding ka nasul-sulpangngán. Ay nu nán na nga datu labáng datu tangdán ku, ay magan-anà daya kalding ka labáng. ⁹Ay inalà ne Dios daya áyam naya ama nu, se nada nga iddanán kiyà.

¹⁰Ay kiya tiyampu nga agpadakay daya babbay nga kalding, ay uwad tagenap ku. Naglanggò à kanu mà, ay se ku la nasingan nga datu ngámin na toru nga manakay kaggída, ay gárit, labáng se buritàt da. ¹¹Ay se yala nga nán naya anghel ne Apu kiyà kitu tagenap ku, ‘Jacob,’ nán na. ‘Inna tun nán ku!’ ¹²Ay se na nán ‘Sinnam kod. Ngámin datu toru nga manakay kadatu kalding, ay labáng se nasul-sulpangngán. Ata sikkaammu wà kiya kuk-kuwaan ne Laban kikaw. ¹³Iyà ya Dios ka Betel, kitu giyán na nangipasikádán mu ka batu se mu siniyaán ka denu, ay se ka la nga nagkari kiyà. Panáwam idi nga íli kiddi yin, ay se ka magulli lugud din kitu íli nga neanàán mu,’ nán natu anghel,” nán natu Jacob kadatu attáwa na. ¹⁴Ay tútu nán de Raquel se Lea kaggína, “Awan mà nengáni ama kadakami kadaya kuw-kuwa na. ¹⁵Ummán nakami ka akkan na nga pútut. Bíláng neláku nakami yin, ay se na pe yin na immin na ginastu tu báyard kadakami. ¹⁶Ay ngámin datu inalakkán ne Dios nga kuw-kuwa ne ama nga nidde na kikaw, ay kuwa mi mà kammala ngin nin se daya annánà mi. Ay díkod, nu nágan naya ipàwa ne Dios kikaw, ay masápul la ittu ya kuwaan mu,” nán da kitu Jacob.

¹⁷Díkod nagrubbuwát tin de Jacob. Netakay na datu annánà na se datu attáwa na kadatu kámel. ¹⁸Ay se na pe ya iturung datu animál na, se datu ngámin na nàluwán na, se ngámin datu animál na nga inalà na ka Paddan-aram. Ay se da la nga nagrubbuwát ta mawe kitu giyán tu Isaac nga ama na ka íli Canaan. ¹⁹Ay tu Laban, ay nawe nga mamúkis kadatu

karneru na. Ay díkod nawe tinákaw tu Raquel datu sinan diy-diyos natu ama na. ²⁰Sinistemaán natu Jacob tu Laban na Arameo. Ata akkan na nepak-pakammu tu palánu na nga magtálaw. ²¹Inalà na ngámin datu kuw-kuwa na. Dummalákit ka wángag Eufrates se la nga nameyag ka Gilead nga ban-bantay.

Sinimát tu Laban tu Jacob ka Gilead

²²Ay se dala kagiyán kitu Laban nga nagbarráw tu Jacob kitu mekàlu wa algaw nanggayát kitu likud da. ²³Tútu impal nada. Inayabán na datu pan-pane na se da inumpal. Ay nasingan dada kitu mekapittu nga algaw kitu ban-bantay kitu Gilead. ²⁴Ngamay nagpatagenap pe Dios kitu Laban kitu gabi. Ay nán ne Dios kitu tagenap na, “Sin-sinnam ta áwan mu nga kag-kagiyán nga makaulis ki palánu ne Jacob,” nán na.

²⁵Ay sinimát natu Laban tu Jacob. Nagbáwi de Jacob kitu ban-bantay. Ay tu Laban se datu kabbulun na, ay nagkampu da kitu panidmáng kade Jacob. ²⁶Ay nán tu Laban kitu Jacob, “Taanna, tura nà linibátan ta? Nibraw mu daya annánà nga ummán da ka bálud ki gubát. ²⁷Tura kayu naglibát ta? Di takayu kuma nga pinarbuwát ka napiya. Naggan-gánas tada kuma pikam. Nagkansiyon tada kuma se nagtutukár tada kuma pikam. ²⁸Ay gapu ki kinuwa mu, ay akkan ku ngámin naparbuwát daya apúku ku se daya pútut ku. Akkan kuda naummaán. Sabáli ya inangwa mu. ²⁹Annung taka kuma nga sagídan. Ngamay ya Dios naya ama mu, ay inamomanán nà kitu gabi nga nán na, ‘Sin-sinnam ta áwan mu wa kag-kagiyán na makaulis ki palánu ne Jacob,’ nán na. ³⁰Nagtálaw ka ta matalekág ka pà nang kiya íli nu, may tura mu ngámin inalà datu sinan diy-diyos ku?” nán na. ³¹Ay nán tu Jacob kitu Laban, “Nagbarráw wà a, ta malídug gà. Ata nán ku nu pilítan mu alà kammin daya pútut mu. ³²Ay nu mepanggap kadaya sinan diy-diyos mu, ay matay ya pakasmàán mu. Ki àráng dedi ngámin na pan-pane tada, ay itùgud mu la ya atán kiyà nga kuwám ta alà mu wala,” nán na. Ngamay akkan am-ammu tu Jacob nga sinákaw tu Raquel datu sinan diy-diyos.

³³Ay díkod nawe tu Laban kitu báwi tu Jacob, ay se la nga kitu báwi tu Lea, se la kitu báwi datu duwa nga bobonan da nga babbay. Ngamay áwan na nga nasmà. Lummawán se la nawe kitu báwi tu Raquel. ³⁴Ay e Raquel, inalà na datu sinan diy-diyos se nada nga nippáy kitu silya natu kámel na, ay se na nga nagtugawán. Siningan ne Laban ngámin tu báwi ngamay áwan na nga nasmà kitúni. ³⁵Ay nán tu Raquel kitu ama na, “Akkan nà lùsawan ama ta akkan nà makapagsíkad ta magbúlán nà,” nán na. Ay díkod nagsápul lala nge Laban, ngamay áwan na nga nasmà kadatu sinan diy-diyos.

³⁶Ay tútu nalùsaw tu Jacob kitu Laban, ay tútu nakisuway kaggína ngin. Ay nán na, “Nágan naya kinuwà a nadakè ta? Nágan naya nagbasúlán ku

ta, ta tura dà tutu wala nga impal? ³⁷Nasingan nu ngámin nin daya kuw-kuwa ku, ay wàna pe ya nasmà nu nga kuw-kuwa nu? Ara, ippáy nu wala kiddi ki pagmar-marngán daya pan-pane ta, ta senu aggída ya mangikagi nu inna ya atán básul kadàta nga duwa. ³⁸Ki unag na duwa púlu dagun na nagpas-pastor ku para kikaw, ay áwan nala kadatu karneru se kalding mu ya nabùsit ta di nagan-anà. Ay áwan ku la pe nga inagparti kadatu torum. ³⁹Ay datu kinnán ulolag, ay binayádan kuda mà pe kikaw. Akkan ku da la nga linam-át kikaw. Ay ngámin datu natákaw, ay binayádan ku da ngámin pe. Oray algaw onu gabi tu nekatákaw da. ⁴⁰Ay pasuráy bitti ala tu tudúgan ku kitu nagpas-pastor ku. Nu algaw, ay netur-turad ku wala tu takit tu sínág. Ay nu gabi pe, ay netur-turad ku la pe tu siyam. ⁴¹Sangapúlu se appát dagun ku nga nagsurbi kikaw gapu kadaya duwa nga annánà mu, se annam dagun gapu kadaya áyam mu. Ay kadayán na dagudagun, ay naminsangapúlu mu wa inulis tu suwildù. ⁴²Ay nu akkan nala nga gapu ke Dios nga Dios natu kakay ku nga Abraham se Dios tu ama ku nga Isaac, ay mabalin na pinapan dà ala nga áwan netúgutúgut. Ngamay nasingan ne Dios datu rig-rígát ku, se nu mapaanna tu inaggubrà ki biyáng mu. Ay tútu kinagiyánan naka kitu gabi,” nán tu Jacob.

Tu nagturátu de Laban se Jacob

⁴³Ay tútu summungbát tu Laban na nán na kitu Jacob, “Kurug ga daya babbay ay pútut kuda, se atán pe kalintaggán ku kadaya annánà da. Ay daya animál pe, ay kuw-kuwa kuda ngámin pe. Ngámin dayán ay kuw-kuwa kuda ngámin. Ngamay áwan ku wa màwa ngin. Akkan ku wayya nga magáput pe daya pútut ku se daya apúku ku. ⁴⁴Túya masápul la magturátu ta lugud dala ngin na magkatugángan nga magkappiya ta ngin. Ay se ta nga mangwa ka tagematun ta.” ⁴⁵Ay díkod, nangalà tu Jacob ka abay batu se na nga ipasíkad. ⁴⁶Ay se na nga nán kadatu pan-pane na, “Ara, maggalà kayu ka batu,” nán na. Ay díkod naggalà da ka batu se da nga binuntun. Ay se da la nga nagkakán ngámin kitu bíkat natu binuntun na batu. ⁴⁷Ay nepangágan tu Laban tun ka Jegar-Sahaduta ki úni da nga Arameo. Ngamay nepangágan tu Jacob ka Galeed kiya úni nga Hebreo. ⁴⁸Ay nán tu Laban, “Idi nga binuntun na batu ya mangipakammu kadàta nga duwa kiya nagkappiya ta,” nán na. Ay tútu nepangágan na pe yin tun na giyán ka Galeed. ⁴⁹Ay nán pikam tu Laban, “E Dios kuma ya magtag-tagasingan kadàta nu magadayyu ta ngin,” nán na. Ay díkod, nepangágan na pe tu binuntun na batu ka Mizpa. ⁵⁰Ay nán manin tu Laban, “Nu ra mu la nga pagraw-rawtán daya pútut ku, onu mangatáwa ka manin ka sabáli, oray akkan ku am-ammu, ay lam-lamtan mu wa e Dios ya magsisingan kadàta,” nán na.

⁵¹Ay se la nga nán tu Laban kitu Jacob, “Sinnam kod idi nga binuntun na batu se idi nga batu wa nepasíkad kídì nga nagbátan ta nga duwa.

⁵²Dedi ay tagematun da nga akkan nà lumíwán kídi nga mawe kiya giyán mu nga makigubát kikaw. Ay akkan ka pe nga umbet kanedi giyán ku wi nga makigubát kiyà. ⁵³Ay E Dios nga Dios tu Abraham se tu Nahor se datu manákam da ya makakaammu kadàta nga duwa,” nán na. Díkod nagsipata tu Jacob ke Dios nga day-dayáwan tu Isaac nga ama na. ⁵⁴Ay se la nga nagbasu tu Jacob ke Dios kitun na bantay, ay se na nga inayabán datu pan-pane na, se da nga nagkakán. Ay kane mabalin da mangán, ay nagidda da pikam kitúni nga bantay.

⁵⁵Ay kitu láwa natun ay gummabi tu Laban. Nakiparbuwát kadatu pútut na se datu apúku na. Inummàán nada ngámin se nada nga nekarárag, ay se la nawe nga nagulli yin ka babalay da.

Tu nagpalánu tu Jacob nga mawe maningan kitu Esau

32 ¹Ay díkod nagtul-túluy tu Jacob kitu kapannán na. Ay uwad da nga anghel ne Dios nga summabat kaggína. ²Ay kane masingan natu Jacob da, ay nán na, “Ittu idi 'kaw ya kampu ne Dios!” nán na. Ay díkod, nepangágan na tun na giyán ka Mahanaim.

³Ay nangibon tu Jacob kadatu tolay na nga maginunna nga mawe kitu giyán tu Esau nga wagi na nga atán ka íli Seir ka Edom. ⁴Binflin nada nga nán na, “Tu idi ya kagiyan nu kitu wagi ku nga Esau: ‘Apu, pekagi ne Jacob nga asassu mu nga panda kídi, ay mepag-agyán nala ka balay de Laban. May piyán na ngin, ápu, ya magulli kanedi. ⁵Atán da báka na, se asnu na, se kalding se karneru na. Ay atán da pe bobonan na nga lalláki se babbay. Nebon nakami, ta piyán na nga pekagi kikaw, ápu, nga piyán na ya makikappiya kikaw kanu,’ nán nu,” nán tu Jacob.

⁶Díkod nawe datu nebon. Ay kane magulli da, ay nán da kitu Jacob, “Naggayát kami ka giyán Esau nga wagi mu. Ay umbet nga sumabat kikaw. Ay atán da kabbulun na nga appát gatut nga tolay na,” nán da. ⁷Ay nagansing pà nang se nariribù tu Jacob. Ay díkod pinagkaduwa na datu tolay na, ay se datu kalding se karneru se datu báka na se datu kámel na. ⁸Ata nán na, “Nu umbet te Esau se na masingan ya isa nga bagtu, ay se nada nga rapúnan, ay atán pikam daya isa nga bagtu nga annung da ya magtálaw,” nán na.

⁹Ay se la nagkarárag tu Jacob ba nán na, “O Dios nga Dios datu kakay ku nga Abraham se tu ama ku nga Isaac. O APU, ikaw ya nangagi kiyà nga magulli yà kiya ilì kampela ngin na giyán pe daya pan-panè. Ay kinagim pe nga ikaw ya magtagasingan kiyà, ta senu napiya ya kapàyanán ku. ¹⁰Akkan nà a mekari kiya áwan kapal-palíyan na amminya mu, se ya kinamárum ma nepassingan mu kiyà nga asassum mala. Ata kitu inagbàláng ku kitun kídi wángag Jordan, ay tittu ya tàdukud ya ag-agtù. Ngamay kídi yin ay duwa ngarkuwátan nà in. ¹¹Pangaásim ta igdù nà kitu wagi ku nga Esau. Magansing ngà

kaggína, ta get nu patayan nakami ngámin se daya annánà se daya ina da. ¹²Ngamay kinagim mà kiyà nga napiya ya pagbalinán ku. Ay se paaduwan mu daya gakagaka ku, nga ummán ki kaadu daya ginat ki bebay, nga áwan makabiláng kaggída,” nán na.

¹³Nagidda da pikam kattoni. Ay kane din algaw, ay nagurnung ka panaruanggam na kitu wagi na kadatu noray atán kaggína ngin. ¹⁴Nangalà ka duwa gatut ta kalding nga babbay se duwa púlu wa toru, se duwa gatut ta babbay ya karneru se duwa púlu wa toru, ¹⁵se tallu púlu wa kámel la magpasúsu se datu urbun da, appát púlu puunán nga báka se sangapúlu wa toru, duwa púlu wa puunán na asnu se sangapúlu toru. ¹⁶Pinagbabagtu na dedi nga animál se na ikípát kadatu asassu na tu kada baláki animal. Ay se na nán kaggída, “Ara, munna kayu. Ipurtut nuda nga magsasarunu may maggaadayyu kayu,” nán na. ¹⁷Ay binílin na tu naginunna, “Ay nu saktan naka nge Esau nga wagi ku, ay se na salúdsúdan kikaw nga, ‘Inna ya apu mu, ay se kawà naya kapannán mu, se makin-kuwa kadedi ya ipur-purtut mu?’ nu nán na, ¹⁸ay nán mu kaggína, ‘Kuwa Jacob nga wagi mu ngámin dedi. Ay idde na ngámin dedi kikaw, ápu. Atán na sumar-sarunu kadakami,’ nán nu,” nán tu Jacob. ¹⁹Binílin na pe datu mekáduwa se tu mekálu se aggída ngámin nga nán na, “Ittu pe yán ya kagiyan nu ke Esau nu mesabat nu. ²⁰Ay nán nu pe nga, ‘Ay atán na sumar-sarunu kadakami ye Jacob nga wagi mu,’ nán nu,” nán tu Jacob kaggída. Ata nán na ki uray na nga, “Anannayan ku ya wagi kadedi nga panaruanggam ku nga ipainunnà. Ay se kami la magsingan nin, ay get pakawanan nà kiyán nin,” nán na. ²¹Ay díkod pinaginunna na datu asassu na nga pinamulun na kadatun na panaruanggam na kitu Esau. May nagidda pikam kitu kampu da kitun na gabi.

Tu nakigbu tu Jacob kitu tolay

²²Kitun kam ma gabi, ay bumángun tu Jacob se na nga alà datu duwa nga attáwa na, se datu duwa nga magtar-tarakan kadatu attáwa na, se datu sangapúlu se isa nga annánà na, ay se da nga magbáláng ngin kitu wángag Jabbok. ²³Ay kane makapagbáláng ngin datu akkobung na, ay nepibta na pe ngámin nin datu kuw-kuwa na. ²⁴Ay díkod sissa ngin tu Jacob kitu dammáng. Ay uwad tolay ya inumbet nakigbu kaggína ka panda kitu danni láwa. ²⁵May kane akkan maábà natu tolay tu Jacob, ay sinúlung na tu apel natu Jacob. Ay tútu nalipdu tu Jacob. ²⁶Ay se la nán tu laláki, “Mawe yà in ta algaw win,” nán na. Ngamay nán tu Jacob, “Akkan taka papannan nu akkan na pikam bindisiyonán,” nán na. ²⁷Ay nán natu tolay kaggína, “Inna ngágan mu ta?” nán na. Ay, “Jacob,” nán na. ²⁸Ay nán tu tolay, “Akkan Jacob bin ya ngágan mu, ta panda kídí yin ay Israel ya ngágan mu win. Ata nakiparáng ka ke Dios se kadaya tolay, ay nangábà ka,” nán na. ²⁹Ay tútu sinaludsud tu Jacob ya ngágan natu

laláki, nga nán na, “Ay ikaw, inna ya ngágan mu?” nán na. Ngamay nán natu tolay, “Taanna tura mu piyán ammuwán ya ngágan ku?” nán na. Ay se na nga bindisiyonán tu Jacob. ³⁰Ay díkod nepangágan tu Jacob tun na giyán ka Peniel. Ata nán na, “Nasingan ku ya murang ne Dios may akkan nà a natay,” nán na. ³¹Ay linumtà tu mata ngin kaggína nga nagtálaw ka Peniel nga nagtag-tagkilay gapu kitu lappu na nga nalipdu. ³²Ay díkod panda kadedi yin na al-algaw, ay áwan kadaya gakagaka tu Jacob ya mangán ka piskal apel animál, áta ittu tun tu nasúlung kitu Jacob.

Tu nagsingan de Jacob se Esau

33 ¹Ay kane maglanga tu Jacob, ay nasingan na nga atán nin tu Esau nga umbet. Kabulun na datu appát gatut ta tolay na. Ay díkod inuwár na datu annánà na kitu Lea se tu Raquel se datu duwa nga bobonan da nga babbay. ²Ay pinaginunna na datu duwa nga bobonan da nga babbay se datu annánà da. Ay se yala tu Lea se datu annánà na. Nepalodi na tu Raquel se tu Jose.

³Ay aggína tu naginunna kaggída ngámin. Ay kane umad-adanni kitu wagi na, ay nagukkab ba naminpittu kitu lusà. ⁴Ngamay nanagtág ga summabat te Esau kaggína, se na nga ginàbal, se na ummàán. Ay se da summángit ta duwa. ⁵Ay kane masingan natu Esau datu babbay se datu annánà, ay nán na, “Indedi kabbulun mu?” nán na. Ay nán tu Jacob, “Tu dedi daya pútupútut ku nga nidde ne Dios kiyà gapu ki kinamáru na,” nán na. ⁶Ay se la umadanni pe datu bobonan da nga babbay se datu annánà da. Ay nagukkab da ngámin kitu lusà pe. ⁷Ay ummán pe tu Lea se datu annánà na. Umadanni da se da nga nagukkab kitu lusà. Ay se la nga tu Raquel se tu Jose nga magina. Inumbet da se da nga nagukkab kitu lusà pe. ⁸Ay nán tu Esau kitu Jacob, “Ay datu nunna nga nesabat ku? Nágan naya piyán mu wa kagiyan kadatun?” nán na. Ay nán tu Jacob ba summungbát, “Panaruanggam ku datun kikaw, ápu. Ta piyán ku ya makikappiya kikaw,” nán na. ⁹Ngamay nán tu Esau, “Adu pe yin daya kuw-kuwà, wagi. Alà mu la datun nin ka kuwám,” nán na. ¹⁰Ngamay nán tu Jacob, “Akkan. Alà mu kuma datun. Nu kurug ga pinakawan nà in, ay alà mu agpà datun na panaruanggam ku. Ata kane masingan ku ya nagganggam mu nga nangáwat kiyà, ay ummán ku pe ka nasingan ne Dios,” nán na.

¹¹“Ara kurug gin, alà mu kurug daya panaruanggam ku kikaw. Ta kinalakkán nà tutu wala nge Dios, ay túya adu daya kuw-kuwà,” nán ne Jacob nga nepílit. Ay tútu inalà ne Esau da pe yin. ¹²Ay se yala nán tu Esau, “Mawe tada lugud din. Ay bulunan taka ngin,” nán na. ¹³Ngamay nán tu Jacob kaggína, “Ara ngin, ápu. Munna kayu wala ta nonawán se nakapsut dedi annánà in. Ay tagasinnán ku pe daya animál la atán pasusuwan. Ata nu bur-burungan ta dedi ki isa ngalgaw, ay matay da kid

ngámin ki unaw da. ¹⁴Munna kayu wala ngin, ápu. Umunud kami la, ta an-annungan mi la ya magdal-dalen. Ipànung mi la ya annalen mi kiya kabailán daya báka nga magin-inona kadakami, ay se kiya annalen pe dedi annánà. Dàngan mi kayu la kannán giyán nu ka Seir,” nán na.

¹⁵Ay tútu nán tu Esau, “Pagbansiyán ku lugud daya duddúma nga tolay ku nga sumeng kikaw,” nán na. Ngamay “Akkan nala tagge yin, ápu. Ya nán ku kuma ngala ngin ya surútan ta,” nán na. ¹⁶Díkod nagulli yala tu Esau kitun kam nga algaw ka Seir. ¹⁷Ngamay tu Jacob, ay nawe ka Succot. Nagbáwi kattoni se nangwa pe ka kurál datu animál na. Ay túya gapu na nga nengágan na tun ka Succot. ¹⁸Ay kane kuwa, ay nawe tu Jacob ka íli Sikem ka Canaan kitu naggayát na ka Mesopotamia. Dumatang da kattoni nga áwan napà-pàyanán. Ay nagbáwi manin kitu adanni kitu íli. ¹⁹Ay ginátang na tun na lusà a nagbawiyán na kadatu pútupútut natu Hamor nga ama tu Sikem. Magatut ta pinaláta nga pirà tu pinanggátang na. ²⁰Ay se la pe nga nangwa ka pagday-dayáwan na ke Dios. Nengágan na ka El-Elohe-Israel (Para kiya Dios ne Israel ya sarut na).

Tu nanikap da kitu Dina

34 ¹Ay tu Dina nga an-anà natu Lea se tu Jacob, ay nawe naggagáyám kadatu babbay kitúni íli Canaan. ²Ay kane masingan tu Sikem nga prinsipe kitúni nga an-anà tu Hamor nga Heveo ay sinikap na. ³Ngamay kane kuwa, ay kelugán na kurug pe yin. Piyán na tutu wala pe yin tu Dina. Ay tútu inan-anannay na. ⁴Ay se la nán tu Sikem kitu ama na, “Piyán ku atawán idi nga babay, ama. Alà mu ka para kiyà,” nán na.

⁵Nagina natu Jacob tu nanikap tu Sikem kitu Dina nga pútut na. Datu annánà na, ay atán da kitu ir-ir-er nga mangipastor kadatu báka da. Díkod akkan nala pikam nagun-úni tu Jacob panda kitu nelalbet da. ⁶Ay tu Hamor nga ama natu Sikem, ay nawe makiamomán kitu Jacob. ⁷Ay se la nga inumbet pe yin datu lalláki nga pútupútut natu Jacob nga gayát ka ir-ir-er. Ay kane mammuwán da tu nàwa, ay nagpannakit da, ay se nalúsaw da tutu wala. Ata kitu namílit tu Sikem kitu Dina nga pútut natu Jacob, ay neap-appat na daya ísrael, áta nadakè tutu wala tuni kaggída.

⁸Ngamay nakiamomán tu Hamor kaggída nga nán na, “Kurug ga kelugán natu bag-bagu ku nga Sikem ya an-anà nu. Túya pangaási nu ta pagatawán tada da. ⁹Ipalúbus nu kuma ngin na annung mi ya mangatáwa kadakayu, ay ummán kayu pe, annung nu pe ya mangatáwa kadakami. ¹⁰Mepagyán kayu kadakami. Awan ya mangiagáwa kadakayu kiya lusà. Magbalay kayu nu ittu, onu maglà-láku kayu. Annung nu pe ya magtagikuw-kuwa kanedi,” nán na. ¹¹Ay nán pe tu Sikem kitu Jacob ba ama tu Dina, se kadatu wawwági na nga lalláki, “Ipalúbus nu agpà

in ya agngan ku kadakayu. Idde ku kadakayu oray nágan na ya agngan nu. ¹²Ikagi nu wala nu nágan naya piyán nu wa panádug ku, ta idde ku ngámin. Basta ipalúbus nu wala nga atawán ku we Dina,” nán na.

¹³Ay datu lalláki nga pútupútut tu Jacob, ay sinungbátan da tu Sikem se itu ama na nga Hamor. Ngamay tu sungbát da, ay annábag da ngala kadatu magama gapu lugud kitu nangiap-appat da ke Dina. ¹⁴Ay nán da kaggída, “Akkan mi màwa yán. Akkan mabalin na ipaatáwa mi ya wagi mi kadaya akkan nagpakúgit. Ata nakap-appat yán kadakami. ¹⁵Mabalin na mayát kami ki nán nu, nu kuwaan nu ya isa ngala nga pàwa mi kadakayu. Masápul magpakúgit daya ngámin lalláki kadakayu. ¹⁶Nu kuwaan nu yán, ay annung nu ya mangatáwa kadaya babbalásang mi, ay se annung mi pe yin ya mangatáwa kadaya babbay nu. Ay díkod mepagyán kami pe yin kadakayu, ay díkod áwan tada pagdúmán nin. ¹⁷Ngamay nu maddi kayu kiya nán mi nga magpakúgit kayu, ay alà mi kammin ya wagi mi se kami la nga mawe,” nán da.

¹⁸Ay nayát tu Hamor se tu Sikem nga magama kitu piyán datu magwawági. ¹⁹Ay akkan nin-induwán tu bag-bagu kitu nán da. Ta piyán na kurug ge Dina nga an-anà tu Jacob. Tu Sikem pe tu ikaliyaw datu ngámin pan-pane na. ²⁰Díkod miníting da nga magama ngámin datu lalláki kitu íli nga nán da, ²¹“Dedi nga tolay, ay namáru da kadàtada. Ay túya pagyanan tada da kanedi yin íli tada ngi. Annung da pe yin ya maglà-láku kanedi, ta abay mà ya íli para kadàtada ngámin. Annung tada pe yin ya mangatáwa kadaya babbalásang da, ay se annung da pe yin ya mangatáwa kadaya babbalásang tada. ²²Ngamay atán masápul la kuwaan tada pikam. Masápul la magpakúgit daya ngámin na lalláki kadàtada, nga ummán kadaya ngámin lalláki kaggída. Nu kuwaan tada yán, ay mepagyán se mepagsissa dedi yin na tolay kadàtada kanedi. ²³Ay nu umannúgut tada ki piyán da, se da nga mepagyán nin kadàtada kanedi, ay kuwa tada pe yin daya ngámin na kuw-kuwa da se daya ngámin na áyam da,” nán da. ²⁴Ay nayát ngámin datu umíli kitu nán datu Hamor nga magama. Ay díkod nagpakúgit ngámin datu lalláki kitúni nga íli.

Tu nangibálat datu wawwági tu Dina kaggína

²⁵Ay kitu mekàlu wa algaw kitu sillalanát da pikam kitu nagpakúgit da, ay nagtagiampiláng tu Simeon se tu Levi nga pútupútut natu Jacob nga wawwági tu Dina. Ay se da nga nawe kitu íli nga áwan makammu kadatu umíli kitu palánu da. Ay se da pinatayán ngámin datu lalláki kaggída. ²⁶Pinatay da pe tu Hamor se tu Sikem nga magama. Ay se da nga inalà tu Dina se dala nga nagtálaw. ²⁷Ay datu duddúma nga pútupútut natu Jacob, ay inumbet da kitu íli, se da nga alakkán datu kuw-kuwa datu tolay. Kinuwa da tun, áta neap-appat datu umíli tu wagi da nga babay. ²⁸Inalà da datu báka da, se datu karneru da se kalding da,

se datu asnu da, se datu ngámin na atán kitu íli se datu atán kitu tálun. ²⁹Inalà da tu ngámin na kuw-kuwa da se datu annánà da, se datu attáwa da, se ngámin na masingan da kadatu babalay da. ³⁰May nán tu Jacob kitu Simeon se tu Levi, “Tura dà pe ya iraarás ta? Kídi yin ay kalingáan dà daya iCanaan se daya iPerezo. Bittì tada. Ay nu tura da la nga umbet nga makigubát kadàtada, ay kurug gala a nga matay tada ngámin, ta adu da,” nán na. ³¹Ngamay nán da pe, “May tura da la pe pinagbalin ya wagi mi ka ummán ka púta ta!” nán da.

Tu namindisyon ne APU Dios ke Jacob ka Betel

35 ¹Ay nán ne Dios kitu Jacob, “Mawe ka magyán ka Betel. Ay mangwa ka pe kannán ka annidúgán mu ka pagbasu mu kiyà. Iyà kam tu nagpassingan kikaw kitu inagtálaw mu ke Esau nga wagi mu,” nán na. ²Ay díkod nán natu Jacob kadatu akkobung na se datu tolay na, “Ippà nu ngámin daya sinan diy-diyos nu nga negayát nu ki sabáli nga giyán, se nu dalusán daya bag-baggi nu, se kayu pe magsukát ka nadalus sa bádu. ³Ta magalit tada ngin ka Betel. Mangwa ngà kattoni ka pagday-dayáwan ke Dios, nga ittu ya sinummeng kiyà kitu inagrig-rígát ku. Ay atán peyapeyang kadatu nap-apannán ku,” nán na. ⁴Díkod niddánán da kitu Jacob ngámin datu sinan diy-diyos nga negayát da ka sabáli nga giyán, se datu tatalobang da nga gayát kadatu sinan diy-diyos. Ay se na nekorob ngámin datun kitu linung tu káyú wa lugo nga adanni ka Sikem.

⁵Ay kitu agdal-dalen da, ay pinagansing ne Dios datu tolay kadatu il-íli nga liw-liwánan da kaggída. Díkod áwan nangpal kaggída. ⁶Ay díkod dummatang tu Jacob se datu ngámin akkobung na se datu tolay na ka Luz (Betel kam yán), nga atán kam pe ka Canaan. ⁷Nangwa kattoni ka pagday-dayáwan na ke Dios. Nepangágan na tu giyán ka El Betel, áta kattoni tu nagpassingannán ne Dios kaggína kitu inagtálaw na kitu Esau. ⁸Ay natay kattoni tu Debora nga magtar-tarakan kitu Rebecca. Netaman da kattoni kitu linung natu káyú wa lugo kitu panimbaw Betel. Díkod nepangágan da tu giyán ka “Lugo wa Agmanakit.”

⁹Ay díkod ittu idi tu nàwa. Kane maggayát tu Jacob ka Paddan-aram, ay nagpassingan manin ne Dios kaggína, ay se na binindisyonán pe. ¹⁰Ay nán ne Dios kaggína nga namindisyon, “Ya ngágan mu ay Jacob, ngamay akkan ittu yanin ya ngágan mu, ta Israel ya ngágan mu win,” nán na. Díkod Israel lin tu ngágan na nanggayát kitun. ¹¹Ay nán ne Dios manin kaggína, “Iyà e Dios nga Mannakabalin. Magpaadu kayu, ta senu gumánab kayu. Magbalin kayu ka isa nga nasiyon, ay se ikaw ya paggayatán daya tangabubúlun na nas-nasiyon. Ikaw pe ya paggayatán daya à-ári daya il-íli. ¹²Ay tu lusà a nekarì kitu Abraham, se kitu Isaac ay ipakin-kuwà pe kikaw se kadaya ngámin na gakagaka mu,” nán na. ¹³Ay se la pinanáwan ne Dios tu Jacob kitúni nga giyán nga nangamomanán

na kaggína. ¹⁴Nangipasíkáð tu Jacob ka batu kitúni ka tagematun na kitu nakibàbànan na ke Dios. Ay se na la nga siniyaán ka bási ka dátun na, ay se na pe siyaán ka denu tu batu, ta senu magbalin ka napatag. ¹⁵Ay nepangágan tu Jacob tun na giyán ka Betel.

Tu nekeanà tu Benjamin se itu nekatay tu Raquel

¹⁶Ay nagrubbuwát da manin de Jacob ba tangabalay ka Betel. Ay ad-adayyu da pikam ka Efrata ngin, kane umbet pe tu oras tu Raquel la magan-anà. Ay nasulítan pà nang kitu nanggìgìna na. ¹⁷Ay kane palotán nin tu rí gát natu anggì-gìna na, ay nán tu mamalugganà kaggína, “Akkan ka mansing ngin. Laláki manin ya an-anà mu,” nán na. ¹⁸Ngamay natay kammala tu Raquel. Kitu anggassát na, ay nepangágan na tu an-anà ka Benoni. Ngamay nepangágan natu Jacob ka Benjamin. ¹⁹Netaman da tu Raquel kitu adanni dálen na mawe ka Efrata (ay Betlehem kam yán na giyán). ²⁰Nangipasíkáð tu Jacob ka batu kitu otun tu lúbù na. Ittu tun tu tagenatun na kitu lúbù natu Raquel. Atán pikam tun na batu panda kadedi yin na al-algaw. ²¹Netul-túluy da tu nagdal-dalen. Ay kane dumatang da kitu giyán tu torre Eder, ay nagbáwi da manin kitu giyán na adanni kitúni.

²²Ay kitu kowad da kitúni nga giyán, ay nawe inlay tu Ruben tu Bilha nga isa kadatu attáwa natu Jacob nga ama na. Ay nammuwán tu Jacob tun na nàwa.

Sangapúlu se duwa ngámin datu pútupútut natu Jacob nga lalláki. ²³Datu annánà da se tu Lea nga lalláki, ay tu Ruben (aggína tu manákam ma pútut tu Jacob), tu Simeon, tu Levi, tu Juda, tu Isacar, se tu Zebulun. ²⁴Datu annánà da se tu Raquel nga lalláki, ay tu Jose se tu Benjamin. ²⁵Datu annánà da nga lalláki se tu Bilha nga bobonan tu Raquel, ay tu Dan se tu Naftali. ²⁶Ay datu annánà tu Jacob se tu Zilpa nga bobonan natu Lea, ay tu Gad se tu Aser. Tu dayán ngámin datu pútupútut natu Jacob. Neanà da ngámin ka Mesopotamia.

Tu nekatay tu Isaac

²⁷Ay nawe tu Jacob ka Mamre nga Kiriatarba kam pe (ay Hebron kam yán) nga giyán tu Isaac nga ama na. Kattoni pe tu nag-agyanán tu Isaac se tu Abraham nga magama. Nepagíli da ngala kitúni. ²⁸Ay magatut se walu púlu tu dagun natu Isaac ²⁹se la nga natay. Làlakay pà nang ngin kane matay. Ay díkod netaman de Esau se tu Jacob tu Isaac nga ama da.

Datu pútupútut tu Esau

36 ¹Tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Esau (nga Edom kam pe). ²Nangatáwa nge Esau kadatu babbay ka Canaan. Tu dedi datu attáwa na: Tu Ada nga an-anà natu Elon nga Heteo, tu Oholibama

nga an-anà natu Ana. Tu Ana ay an-anà natu Zibeon nga Heveo. ³Atáwa natu Esau pe tu Basemat nga wagi natu Nebayot. Pútut tu Ismael datun na duwa. ⁴Tu laláki nga an-anà natu Esau se tu Ada ay tu Elipaz. Ay tu laláki nga an-anà da se tu Basemat ay tu Ruel. ⁵Ay datu lalláki nga annánà da se tu Oholibama, ay tu Jeus, tu Jalam se tu Kora. Tu dayán datu pútupútut tu Esau nga lalláki nga neanà ka Canaan.

⁶Umadayyu tu Esau kitu Jacob nga wagi na. Inalà na ngámin datu kuw-kuwa na nga nálà na ka Canaan, se da la nga nagtálaw nga tangabalay. Inalà na datu báka na, se datu ngámin na animál na. ⁷Nagtálaw, áta adu tutu wala ngin datu animál da se tu Jacob. Akkan da mabalin ya magbulun nin. Ta akkan umanáy yin tu lusà kadatu animál da nga duwa, áta adu tutu wala ngin. ⁸Díkod nawe naggunà tu Esau kitu ban-bantay nga íli ka Seir. (Tu Esau ay Edom kam).

⁹Ay tu dedi datu pútupútut tu Esau wa apuapu datu Edomita. Nagyán da ngámin kitu ban-bantay nga íli Seir. ¹⁰Tu dedi lugud daya ngag-ngágan datu lalláki nga pútupútut tu Esau. Tu Elipaz nga an-anà da se tu Ada. Tu Ruel nga an-anà da se tu Basemat. ¹¹Ay tu Elipaz, ay atán da pe pútupútut na nga lalláki. Tu dedi datu ngag-ngágan da: tu Teman, tu Omar, tu Zefo se tu Gatam se tu Kenaz. ¹²Ay atán pe isa nga laláki nga pútut natu Elipaz kitu Timna nga kàduwa nga atáwa na. Amalek ya ngágan na. Tu dayán datu pútupútut tu Esau kitu Ada. ¹³Tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Ruel nga an-anà tu Esau se tu Basemat: tu Nahat, tu Zera, se tu Samma se tu Mizza. Tu dayán datu apúku tu Esau kitu Basemat. ¹⁴Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Esau se tu Oholibama nga an-anà tu Ana nga an-anà tu Zibeon: tu Jeus se tu Jalam se tu Kora.

¹⁵Tu dedi datu apúku natu Esau nga naggay-gayatán datu gakagaka na. Datu apúku na nga lalláki kitu Elipaz nga manákam ma pútut na, ay tu dedi datu ngag-ngágan da: tu Teman, tu Omar, tu Zefo tu Kenaz, ¹⁶tu Kora, tu Gatam se tu Amalek. Tu dayán datu lalláki nga pútupútut natu Elipaz nga ap-apu datu tolay ka íli Edom. Apúku tu Ada ngámin dayán. ¹⁷Ay datu lalláki nga apúku tu Esau kitu Ruel nga naggay-gayatán datu gakagaka na ay: tu Nahat, tu Zera, tu Samma, se tu Mizza. Tu dayán datu lalláki nga apúku tu Esau kitu Ruel nga an-anà da se tu Basemat. Aggída ya à-apu pe datu tolay ka Edom.

¹⁸Tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Esau kitu Oholibama nga an-anà natu Ana: tu Jeus, tu Jalam se tu Kora. ¹⁹Aggída pe daya naggayatán datu tolay ka Edom.

Datu pútupútut natu Seir

²⁰⁻²¹Tu dedi datu ngag-ngágan datu apuapu datu duddúma nga tolay ka Edom nga à-apu pe datu gakagaka da kampela ngin nin: tu Lotan, tu Sobal, tu Zibeon, tu Ana, tu Dison, se tu Ezer se tu Disan. Tu dayán datu

lalláki nga pútupútut tu Seir nga Horeo. ²² Ay datu lalláki nga pútupútut tu Lotan ay de Hori se tu Heman. Ay uwad wagi natu Lotan nga babay. Timna tu ngágan na. ²³ Ay datu lalláki nga pútupútut natu Sobal ay de Alban, tu Manahat, tu Ebal, se tu Sefo se tu Onam. ²⁴ Ay datu lalláki nga pútupútut natu Zibeon, ay tu dedi: tu Aya se tu Ana. Tu Ana tu nakasmà kitu gabbuwà a napásu tu danum na kitu ir-ir-er, kaggína na nga mangipas-pastor kadatu asnu natu Zibeon nga ama na. ²⁵ Ay tu pútut natu Ana nga laláki ay tu Dison, ay se tu Oholibama tu pútut na nga babay. ²⁶ Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut natu Dison: tu Hemdan, tu Esban, tu Itran se tu Keran. ²⁷ Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut natu Ezer: tu Bilhan, se tu Zaban, se tu Akan. ²⁸ Ay datu lalláki nga pútupútut natu Disan ay tu dedi: tu Uz se tu Aran. ²⁹ Tu dedi datu naggay-gayatán datu Horeo nga à-apu pe kadatu tolay da kampela ngin nin: tu Lotan, tu Sobal, tu Zibeon, tu Ana, ³⁰ tu Dison se tu Ezer se tu Disan. Tu dayán datu apuapu datu Horeo nga atán ke íli Seir.

Datu à-ári ka Edom

³¹ Ay tu dedi datu à-ári nga nangitur-turáy ka íli Edom. Nagári da kitu áwan pikam ári kadatu ilIsrael. ³² Tu Bela nga pútut natu Beor tu nagári ka íli Dinhaba ka Edom. ³³ Ay kane matay tu Bela, ay tu Jobab nga pútut natu Zera nga iBozra tu summukát ta nagári. ³⁴ Ay kane matay tu Jobab, ay tu Husam nga iTeman ya summukát ta nagári. ³⁵ Ay kane matay tu Husam, ay tu Hadad nga pútut natu Bedad ya summukát ta nagári. Tu Bedad nga iAvit tu namalsu kadatu gakagaka natu Midian kitu naggugubát da ka Moab. ³⁶ Ay kane matay tu Hadad, ay tu Samla nga iMasreka tu summukát nga nagári. ³⁷ Ay kane matay tu Samla, ay tu Saul la iRehobot tu summukát ta nagári. Adanni ka wángag Eufrates ya Rehobot. ³⁸ Ay kane matay tu Saul, ay tu Baal-hanan nga pútut natu Akbor tu summukát nga nagári. ³⁹ Ay kane matay tu Baal-hanan, ay tu Hadar nga iPau tu summukát ta nagári. Atáwa na tu Mehetabel nga an-anà tu Matred nga an-anà tu Mezahab.

⁴⁰ Díkod tu dedi datu ngag-ngágan datu gakagaka natu Esau. Ittu pe ya ngag-ngágan datu tangámalán da se datu il-íli da, se aggída pe datu à-apu datu gakagaka da kampela ngin nin: tu Timna, tu Alva, tu Jetet, ⁴¹ tu Oholibama, tu Ela, tu Pinon, ⁴² tu Kenaz, tu Teman, tu Mibzar ⁴³ se tu Magdiel se tu Iram. Tu dayán datu gakagaka natu Esau (Edom kam pe ya Esau). Datu ngag-ngágan da pe ya ngag-ngágan datu il-íli nga naganán da, ay se aggída pe daya à-apu kadayán il-íli da.

Datu tag-tagenap natu Jose

37 ¹ Ay naggunà tu Jacob ka Canaan, nga ittu pe tu nepagiliyán datu mannákam na. ² Ay tu dedi datu nà-nàwa kade Jacob ba tangabalay.

Ay gapu ta sangapúlu se pittu dagun natu Jose yin, ay aggína tu isa nga magtar-tarakan kadatu karneru se kalding da. Sinengán na datu wawwági na nga lalláki, nga annánà tu Bilha se tu Zilpa nga attáwa pe natu ama na. Ay tu Jose pe tu mangipipilit kitu ama da kadatu nadakè a kuk-kuwaan datu wawwági na.

³Tu Jose tu idum-dúma natu Jacob kadatu ngámin na annánà na, áta neanà kitu kalàlakay na ngin. Ay pinangwa na tu Jose ka bádu na nga adaddu se adaddu pe íma na. ⁴Ay kane mammuwán datu wawwági na tu angngidúma natu ama da kaggína, ay tútu lùsawan da pe yin. Ay akkan napiya pe yin datu akiamomán da kaggína.

⁵Ay isa nga gabi, ay uwad tagenap tu Jose. Ay kane ibàbànan na tu tagenap na kadatu wawwági na, ay naturun lugud agpà tu angngalùsaw da kaggína. ⁶Ata nán na kaggída, “Gínán nu kod idi nga tagenap ku kitu gabi. ⁷Atán tada kanu mà a magbattà ka ginápas kiya isa nga tálun. Ay isa kanu mà kadatu bintàán ku ya nagsíkad. Ay datu bintàán nu, ay nepalímut da kitu bintà ku, se da kanu mà a miplog kitu bintà ku,” nán na. ⁸Ay tútu nán da kaggína, “Inna! Ya nán mu, gane, ay ikaw ya magári kadakami onu mangituráy kadakami,” nán da kaggína. Ay tútu naturun tu angngalùsaw da kaggína gapu kadatu nebàbànan na kaggída panggap kitu tagenap na.

⁹Ay kane isa nga gabi manin, ay uwad manin tagenap na. Ay nebàbànan na manin kadatu wawwági na. Ay nán na, “Atán kod mà tagenap ku manin. Tagenap ku nga ya mata se ya búlán se sangapúlu se isa nga bittuwan, ay nagukkab da kanu mà kiya àráng ku,” nán na.

¹⁰Ay kane ibàbànan na pe kitu ama na, ay pináas na nga nán na, “As, nágan na nga tagenap yán! Ya piyám nga kagiyan, ay iyà nga ama mu se iya ina mu se daya wawwágim, ay magukkab kami ngámin ki àráng mu?” nán tu ama na. ¹¹Ay tútu magimli datu wawwági na kaggína gapu kadatun na tag-tagenap na. Ngamay linam-lammat tala natu ama na datun.

Tu nangiláku datu wawwági ne Jose kaggína

¹²Ay kane dín isa nga algaw, nawe nepastor datu wawwági natu Jose datu karneru se kalding natu ama da ka Sikem. ¹³⁻¹⁴Ay nán tu Jacob kitu Jose, “Nawe nepastor datu wawwágim datu karneru se kalding ka Sikem. Mawe muda nga sùbangán. Mawe mu sinnan nu mapà-paanna da ngin se datu ipas-pastor da. Ay umbet ka kammin, ta senu ammuwán ku nu mapà-paanna da,” nán na. “Mawe yà a lugud,” nán tu Jose. Ay tútu nagrubbuwát tin ka Hebron nga íli nga natanáp, nga mawe ka Sikem. Ay kane dumatang ka Sikem, ay sapúlan na ngin datu wawwági na. ¹⁵Ay uwad isa nga laláki nga nakasingan kaggína nga magaw-awagwag kitu ir-ir-er. Ay tútu sinaludsud natu laláki kaggína, “Inna ya sap-sapúlam?” nán na. ¹⁶“Sap-

sapúlan ku datu wawwági nga mangipas-pastor kadatu karneru se kalding mi. Ikagim mán agpà kiyà nu wàna giyán da,” nán na. ¹⁷“Awan da ngin kanedi,” nán natu tolay. “Naginà a ‘Dadun mawe tada ka Dotan,’ nán da,” nán tu tolay. Díkod nawe na sinapúlan datu wawwági na, ay nasmà nada ka Dotan. ¹⁸Adayyu pikam tu Jose, ay nasingan datu wawwági na ngin. Kitu adayyu pakam, ay naggaamomanán da nga patayan. ¹⁹Nán da kitu isa isa kaggída, “Ye atán nin tu maragtagenap. ²⁰Ara nu, ta patayan tada, se tada nga ipisù kiya nasiyánan na bubun. Ay se tada la nga nán ke ama nga pinatay se kinnán ulolag. Ay sinnan tada nu atán pagtung-tungpálan datu tag-tagenap na,” nán da. ²¹May kane magina tu Ruben tu kinagi da, ay sinipa nada nga nán na. “Akkan tada nga patayan. ²²Ipisù tada ngala kiya bubun kidi ir-ir-er,” nán natu Ruben kaggída. May nán na ngala tun, áta palánu na nga alà kammin, ta senu makapagulli kammin kitu ama na. ²³Ay díkod kane dumatang tu Jose kitu giyán datu wawwági na, ay dinugkam da se da làbuwan tu bádu na nga adaddu nga adaddu íma na, ta ittu tun tu pinagbádu na. ²⁴Ay se da nga nippan na nepisù kitu bubun na nasiyánan.

²⁵Ay kane atán da nga mangán, ay uwad nalágib da nga tangabubúlun na tolay ya mameyag kitu giyán da. Datu gakagaka natu Ismael da. Gayát da ka Gilead, may mawe da magláku se maggátang ka Egipto. Díkod adu datu agtu da nga ittatánib se datu ibbabalsamár nga netakay da kadatu kámel da. ²⁶Ay nán tu Juda kadatu wawwági na, “Awan tada málaálà, wawwági, nu patayan tada ya wagi tada, se tada nga ituláyaw. ²⁷Napi-piya la ngin nu iláku tada kadaya Ismaelita. Akkan tada patayan, ta wagi tada kam. Kabaggíyán tada kam yán,” nán na. Ay nayát datu wawwági na kitu nán na. ²⁸Ay kane lumíwán datu iMidian nga maglà-láku, ay inalà da kammin tu Jose kitu bubun, ay se da neláku kadatu Ismaelita ka duwa púlu wa pinaláta nga pirà. Ay díkod nippan da tu Jose ka Egipto.

²⁹Ay kane mawe toliyan tu Ruben tu Jose kitu bubun, ay áwan na nasingan kaggína. Ay tútu nagpannakit, ay pinisi natu bádu na kitu pannakit na. ³⁰Nawe kitu giyán datu wawwági na se na nán kaggída, “Awan Jose kitu bubun! Ay nágan naya kuwaan kun!” nán na.

³¹Ay tu bádu natu Jose, ay inalà da se da nga namatay ka kalding se da nga nidsam kitu dága. ³²Nippan da tu bádu kitu ama da, ay se da nga nán kaggína, “Nasmà mi idi nga bádu. Sinnam mán nu ittu yán tu bádu natu an-anà mu,” nán da. ³³Nalásin na tu bádu. “Saay! Ittu idi ya bádu natu an-anà ku. Kinnán ulolag á nge Jose. Nalápi-lápi á tu an-anà ku!” nán na. ³⁴Ay tútu pinisi na tu bádu na kitu pannakit na. Nagbádu ka langgusti ta nagmanakit gapu kitu an-anà na. Nabayág ga nagmanakit. ³⁵Anannayan datu pútut na ngamay maddi maannay. “Magmanakit tà ki an-anà ku panda ki katay ku,” nán na. Ay pabegan na tu sumángit.

³⁶Ngamay tu Jose, ay neláku datu iMidian ka Egipto kitu Potifar ra isa nga kapitán datu guwardiya natu ári.

Tu Juda se itu Tamar

38 ¹Akkan nabayág nanggayát kitu nangiláku da kitu Jose, ay pinaanáwan natu Juda datu wawwági na, ay se la nawe nagyán kitu adanni kitu giyán tu Hira nga iAdullam. ²Ay kitúni ay nasingan natu Juda tu babbalásang tu Sua nga Cananeo. Ay inatawán tu Juda tu babbalásang. ³Nabùsit, ay se la nagan-anà ka isa nga laláki. Nepangágan na ka Er. ⁴Akkan nabayág ay nabùsit manin, ay nagan-anà ka isa nga laláki. Nengágan na ka Onan. ⁵Ay se la manin nagan-anà ka isa nga laláki kitu kaatán na ka Akzib. Ay nepangágan na ka Sela.

⁶Pinagsápul natu Juda tu Er nga manákam ma pútut na ka atáwa na. Ay nasmà na tu Tamar. ⁷Ngamay tu Er, ay nadakè datu kuk-kuwaan na ki agsisingan ne APU, ay tútu pinatay na. ⁸Díkod nán tu Juda kitu Onan, “Rabbang na nga ikaw ya mangidde ka pútupútut na wagi mu. Ay túya mawem allayan ya ípág mu,” nán na. ⁹Ngamay ammu natu Onan nga ya an-anà, ay akkan mepakin-kuwa kaggína. Díkod, nu meallay tu Onan kitu ípág na, ay ippà na peyang tu maggayát kaggína, ta tagànaán na ka an-anà tu wagi na. ¹⁰Nalùsaw we APU kitun na kinuwa tu Onan, ay tútu pinatay na pe. ¹¹Ay díkod nán natu Juda ke Tamar nga manúgáng na, “Mawe ka pikam ka balay nu. Idaggám ya ikà-abay ne Sela nga pútut ku,” nán na. Nán na tun ta malídug ta get matay pe nga ummán kadatu wawwági na. Díkod nawe tu Tamar ka balay da.

¹²Ay kane mabà-bayág gin, ay natay tu atáwa tu Juda. An-anà tu Sua mà tu atáwa na. Ay kane mabalín tu agmanakit natu Juda, ay nawe da se itu opun na nga Hira nga iAdullam ka Timna. Atán da kitúni datu maragpúkis kadatu karneru na. ¹³Ay uwad nagkuna kitu Tamar ka, “Mawe ye katugángam ka Timna nga magpapúkis kadatu karneru na,” nán na. ¹⁴Ay tu kinuwa natu Tamar pe, ay nippà na tu bádu na nga ibbabádu da nga búkud, ay se la pe magladdung ka natàbán ngámin tu murang na. Nagbugubugut pe, ta senu akkan malas-lásin. Ay se la nawe nagtutúgaw kitu ruwángan natu íli Enaim nga dadalenán da nga mawe ka Timna. Kinuwa na tun, áta nasingan na nga abay yin tu Sela ngamay akkan dada pikam pinagatáwa. ¹⁵Ay kane masingan natu Juda, ay páti na nu isa nga púta, áta tinàbán na tu murang na. ¹⁶Tútu nawe kitu giyán na se nán kaggína, “Dadin ta maggan-gánas ta,” nán na, áta akkan na ammu nga ittu tun tu manúgáng na. Ay nán natu babay, “Ay nágan iddem kiya?” nán na. ¹⁷Ay nán natu Juda nga summungbát, “Patuludán taka ka isa nga urbun kalding,” nán na. Ay nán manin tu babay, “Napiya nu patingáan nà panda ki agpetulud mu ki urbun kalding,” nán na. ¹⁸“Nágan na nga patínga ya iddè kikaw?” nán natu Juda. “Ya sangkilat ta immamarkám se iya kadena na, se ya tàdukud mu,” nán tu babay. Díkod nidde na ngámin datun kaggína, se da nga nagallay. Ay se la nawe tu

Juda. Ay nanggap-gapu tu Tamar. ¹⁹Nawe pe yin, ay se na nga ippà pe yin tu laddung na, ay se na ngin pagbádu tu ibbabádu da búkud.

²⁰Ay kane pidde natu Juda ngin tu urbun kalding kitu opun na nga iAdullam kitu babay, ay akkan na nga masma tu babay. Alà na kuma pe yin datu patínga na. ²¹Díkod sinaludsud na kadatu lalláki kitúni nga nán na, “Ka wàna giyán natu púta nga uwad magtutúgaw kitu bíkat dálen ka Enaim?” nán na. Ngamay nán da, “Awan mà púta nga inummang kanedi a!” nán da. ²²Díkod, nagulli kitu Juda se na nga nán, “Awan ku nasmà kitu babay. Ay ‘Awan mà inummang nga púta kanedi,’ nán datu lalláki kitúni,” nán na. ²³Ay tútu nán natu Juda, “Kuwa na la ngin datu nepatíngà kaggína. Ta get igal-galà ditta da tolay. Piddè mà kikaw idde nga kalding may áwan mu masma kaggína mà,” nán natu Juda.

²⁴Moli kid tallu búlán ka panda, ay uwad nagkuna kitu Juda nga, “E Tamar nga manúgáng mu, ay atán kal-allay na ngin. Ay nabùsit pe yin,” nán na. Ay tútu nán natu Juda, “Ilawán nu, se nu sidúgan yán na babay panda ki katay na,” nán na. ²⁵Ay kitu angngilawán da kitu Tamar, ay nepekagi na kadatu tolay kitu katugángan na ya, “Ya laláki nga makin-kuwa kadedi, ay aggína ya ama nedi búsit ku wi,” nán na. “Sinnan muda agpà se mu kagiyan kiyà nu inna ya makin-kuwa kadedi nga sangkilat ta immamarka se ya kadena na, se ya tàdukud,” nán na. ²⁶Ay binigbig natu Juda nga kuw-kuwa na datun. Ay se na nga nán, “Awan na nga básul. Iyà ya atán básul ta akkan ku nepaatáwa ke Sela nga pútut ku,” nán na. Ay akkan inlay natu Juda tu Tamar rin.

²⁷Ay kitu aggan-anà na ngin, ay síngin datu annánà na. ²⁸Ay kane manggi-gìna ngin, ay lummawán tu íma natu isa kadatu annánà. Inimmán natu mamalugganà tu íma na se na babbaddan ka daggáng nga binola. Ta aggína tu nunna nga lumawán. ²⁹Ngamay kane gamnítan na kammin tu íma na kitu unag, ay lumawán tu kasíngin na. Ay laláki. Ay nán tu mamalugganà, “Tura ka pe makiguru nga lumawán!” nán na. Díkod nepangágan da tun ka Perez. ³⁰Ay se la pe nga lumawán tu wagi na nga nababbaddán ka daggáng nga binola. Ay laláki pe. Ay nepangágan da ka Zera.

Tu Jose se itu atáwa tu Potifar

39 ¹Ay nu tu Jose, ay nippan datu Ismaelita ka Egipto. Ay ginátang tu Potifar tu Jose kaggída. Tu Potifar ay isa nga iEgipto nga kapitán datu guwardiya ka palásiyu natu ári. ²E Apu ya atán peyapeyang nga mamul-bulun kitu Jose. Ay tútu napiya tu nà-nàwaán na. Ay díkod atán pe yin kitu balay natu apu na nga iEgipto. ³Nalásin natu apu na nga atán ne APU peyapeyang kaggína. Ay ngámin na kuwaan natu Jose, ay papiyaan ne APU da ngámin. ⁴Díkod pàgan na nge Jose. Tútu pinagbalin na ka bobonan na kampela ngin. Ay pinagbalin na pe ka

maragtagasingan kitu balay na, ay se nepiyár na kaggína pe datu ngámin na kuw-kuwa na. ⁵Nanggayát kitu nangngipiyár na kadatu ngámin na kuw-kuwa na se itu balay na kitu Jose, ay tinag-tagasinnán pe ne APU tu iEgipto, se datu akkobung na, se datu kuw-kuwa na, se datu mul-múla na. Kinuwa ne APU tun gapu kitu Jose. ⁶Díkod nepiyár na tu ngámingámin na kuw-kuwa na kitu Jose. Gapu kitu Jose, ay áwan na nga lid-lídug ki oray inna. Tittu la tu kanan na.

Tu Jose ay natáram se nabakad. ⁷Ay kane din isa ngalgaw, ay natarmán tu atáwa ne Potifar kitu Jose. Ay tútu nán na kitu Jose, “Umbet ikaw, magallay,” nán na. ⁸Ngamay naddi tutu wala tu Jose, ay nán na kaggína, “Nepiyár naya apù ya ngámingámin na kuw-kuwa na kiyà. Awan na lid-lídug kadaya kuw-kuwa na kidi balay gapu lugud ta piyáran nà. ⁹Nagpáda ngin ya turáy mi kídi nga balay. Ay áwan na nga netagàna kiyà. Ikaw wala nga atáwa na. Ay túya maddi yà kiya nadakè tutu wala nga talipàwa mu kiyà. Lùsawan ku ya magbásul ke Dios,” nán na. ¹⁰Ay oray inalaw tu anngagi na kitu Jose nga magallay da, ay akkan na inat-atangya, ay se lanídán na peyang pe. ¹¹Ngamay kane isa ngalgaw kane mawe ye Jose kitu balay da nga mangwa ngin kadatu ubra na, ay nipàmu pe nga áwan pe datu lalláki ya atán kitu balay. ¹²⁻¹³Dinugkam natu atáwa Potifar tu Jose nga nán na, “Ara, allayan nà kídi yin!” nán na. Ngamay naglàmut tu Jose. Nagtálaw se lumawán kitu balay, ngamay nabansi tu amin lasi nga bádu na kitu babay. Ay tútu ¹⁴nakas-asáraw kanu mà pe nga nagkarraw kadatu lalláki nga magub-ubra kitu balay da. Ay nán na kaggída, “Sinnan nu kod! Tali iap-appat nitta ya Hebreo nga nilbet natu atáwà kanedi balay yi. Tagge nà ala nga sipan ngamay se yà a nakas-asáraw. ¹⁵Ay kane makas-asáraw wà ay nagkirut nagtálaw. Ay tútu akkan na natagmit idi bádu na ngi,” nán na. ¹⁶Ay se na nga nippapáy tu bádu natu Jose kitu giyán na panda kitu nilalbet natu atáwa na. ¹⁷Ay kane umbet tu atáwa na, ay nagpipílit nga nán na, “Tu asassu mu nga Hebreo nga inalà mu kanedi, ay linumnà kídi giyán ku se nà sipan kuma ¹⁸ngamay kane makasáraw wà, ay nagkirut nagtálaw se la lumawán. Ay túya nabansi na ya bádu na ngi,” nán na.

¹⁹Ay kane magina natu apu tu Jose tu nekagiyán tu atáwa na, ay nakarungat pà nang. ²⁰Díkod tiniliw na tu Jose se na nga ibálud kitu agba-balúdán na giyán pe datu bálud natu ári. ²¹Ngamay atán pe APU Dios nga sumeseseng peyang kitu Jose. Nepasingan na tu kinamáru na kaggína kane idúma manin natu apu kitu agba-balúdán tu Jose. ²²Ay tu Jose tu pakammuwan natu ap-apu kitu agba-balúdán kadatu duddúma nga bálud. Tu Jose pe tu nangipiyáran na kadatu ngámingámin na mà-màwa kitu agba-balúdán. ²³Ay díkod, áwan lidu-lídug natu ap-apu datu bálud kadatu nepiyár na kitu Jose, áta e APU ya sumeseseng kaggína. Ay oray inna nga kuwaan na, ay napiya peyang ya pagbalinán da, ta e APU ya sumeseseng kaggína.

Tu nangisarut tu Jose kadatu tag-tagenap datu duwa nga bálud

40 ¹Akkan nabayág, datu ap-apu datu para tog kitu ári ka Egipto se itu ap-apu datu maragkuwa ka sinápay na, ay nakabásul da. ²Ay díkod nalùsaw tu ári kaggída nga duwa. ³Ay díkod nepebálud nada kitu balay natu kapitán datu guwardiya, kitu nangibalúdan da kam pe kitu Jose. ⁴Nabà-bayág da kam kitu agba-balúdan. Ay tu Jose tu nangipiyáran natu kapitán kaggída nga duwa. Tu Jose tu makammu kadatu masap-sápul datu duwa.

⁵Isa nga gabi kitu agba-balúdan, ay nagtatagenap datu duwa nga bálud; tu apu datu para tog kitu ári ka Egipto se itu apu datu para kuwa na ka sinápay. Nagbaláki datu tagenap da, ay atán kampela kesarután da ngin. ⁶Ay kane pagmakát, ay nalásin tu Jose nga ummán ka mariribù da nga duwa. ⁷Díkod sinaludsud na kaggída, “Tura kayu sùsoot kídí nga algaw?” nán na. ⁸“Uwad da tagenap mi, may áwan makekagi kadakami ki sarut da,” nán da. Ngamay nán tu Jose, “E Dios sala ya makesarut kadayán. Kagiyan nu mán kiyà daya tagenap nu,” nán na.

⁹Díkod nekagi natu apu datu para tog natu ári tu tagenap na. Ay nán na, “Tagenap ku nga uwad kanu mà tangapun úbás ¹⁰nga tallu tu pasanga na. Kane magtaríngit, ay nagbùgà ala ngin, ay se nagbúnga pe yin, ay se nalútu kanu mà pe yin datu búnga na ngin. ¹¹Im-immán ku kanu mà pe tu akap ne ári. Inalà ku kanu mà datu búnga natu úbás se kuda pagtan kitu akap ne ári, sè idde kaggína ta nagbalin nin ka bási,” nán na.

¹²Ay tútu nán natu Jose kaggína, “Tu idi ya kesarután naya tagenap mu. Tu tallu wa pasanga ay tallu algaw ya sarut na. ¹³Ki unag tallu ngalgaw, ay pakawanan naka ya ári yin, se naka pelawán nin, ay se naka pagubraan kammin. Ikaw kammin ya para tog kiya ári nga ummán kitu kuk-kuwaan mu kitun. ¹⁴Ngamay akkan nà agpà kaligpanán, gane, nu pàgan naka kammin. Ikagi nà agpà ala ke ári, ta senu makalawán na pe yin kanedi,” nán na. ¹⁵“Hebreo wà kampela ngin nin, may inalà dà a pinílit kanedi. Ay oray nu áwan ku wa bas-básul ay nebálud dà,” nán na.

¹⁶Ay kane nagina natu ap-apu datu para kuwa ka sinápay natu ári nga napiya tu sarut natu tagenap natu ap-apu datu para tog natu ári, ay nán na pe kitu Jose, “Iyà pe, ay uwad tagenap ku. Uwad kanu mà tallu nga maglulosud nga làba nga tutututun ku, nga napnu ka sin-sinápay. ¹⁷Ay tu amin otun na làba, ay nagbal-baláki kanu mà nga sinápay nga para kiya ári tu minayán na. Ngamay uwad da kanu mà nga an-anù nga magkán kadatun na sinápay,” nán na kitu Jose. ¹⁸Ay tútu nán natu Jose, “Tu idi ya sarut natu tagenap mu: Datu tallu wa làba ay tallu algaw ya sarut na. ¹⁹Ki unag tallu walgaw, ay pelawán naka ya ári ngamay papútul naka. Ay se na pebissin ya baggi mu ki isa nga káyu. Ay maglalbet daya an-anù a magkán kikaw,” nán na.

20 Ay kane mekàlu nga algaw, ay ittu tu algaw wa nekeanà natu ári. Nagsay-am tu ári para kadatu bobonan na. Ay nepelawán na datu duwa nga bálud ki pagmar-marngán datu duddúma nga bobonan na. 21 Ay tu ap-apu datu para tog kitu ári, ay aggína tu para tog kammin. Díkod aggína kammin tu manog kitu ári. 22 Ngamay tu ap-apu datu para kuwa ka sinápay natu ári, ay pinapútul na. Ay díkod nàwa ngámin datu kinagi natu Jose nga sarut datu tag-tagenap da. 23 Ngamay tu ap-apu datu para tog tu ári, ay naligpanán na tu Jose yin. Awan na nga nakadamdammám pe yin kaggína.

Nesarután tu Jose tu tagenap natu Ari

41 1 Ay kane malpás ya duwa dagun ka panda, ay uwad pe tagenap tu ári. Tagenap na kanu mà nga magsisíkáð kitu dappit natu wángag Nile. 2 Ay pilát na kanu wala daya pittu wa báka nga nappiya se nallúmag, nga gumàdáng nga gayát kitu wángag, ay se da la nga magárab kitu katub-tubngán. 3 Ay se la uwad kanu mà manin pe ya pittu wa báka nga naniw-níwáng nga nagpag-pagrát tala datu tàgáng da. Ay gumàdáng da pe, nga gayát kitu wángag. Nawe da nga tummaging kadatu pittu nga nallúmag nga atán pe kitu dappit Nile. 4 Ay datu naniw-níwáng nga báka ay kinnán da kanu mà datu pittu wa nappiya se nallúmag ga báka. Ay se la nga nalukág tu ári. 5 Ay nilà manin tu ári, ay se uwad manin tagenap na. Tagenap na ya pittu ngabgát ta ammay ki isa nga dáwa. Nabgát da tutu wala, ay se nalútu da pe yin. 6 Ay se la pe uwad linumtuwád da pittu ngabgát ta ammay, may pabeg da lappit se nakarsi da gapu ki bal-báli nga gayát ki lattakán. 7 Ay datu pittu ngabgát ta lappit ta ammay, ay sillan da datu pittu ngabgát ta nabgát se nalútu. Ay nalukág manin tu ári ta tagenap na ngala gáyám tun. 8 Ay kane din pagmakát, ay nariribù. Ay tútu pinaayabán na datu atán kababalin se mamasírib ba lalláki ki ngámin Egipto. Ay se na la kagiyán tu tagenap na kaggída, ngamay áwan makekagi kaggída kitu kesarután natu tagenap na.

9 Ay se la nán tu ap-apu datu para tog kitu ári, “Apu, nepadamdam kiyà kídí nga algaw ya básul ku kitu isa nga bálud. 10 Kitu nangalùsaw mu kadakami nga bobonan mu, ay nebálud nakami se itu ap-apu datu para kuwa ka sinápay mu kitu balay natu kapitán daya guwardiya. 11 Isa nga gabi kitu agba-balúdán, ay nagtagenap kami. Nagbaláki datu tagenap mi, se nagbaláki pe datu sarut da. 12 Ay kitu agba-balúdán, ay uwad pe isa nga Hebreo nga bálud nga bobonan natu kapitán datu guwardiya. Nekagi mi kaggína datu tagenap mi, ay nesarután nada. 13 Ay nàwa kurug pe datu kinagi na nga sarut datu tagenap mi. Pinagulli nà kammin kurug kídí ubra ku, ay se pinapatay mu tu ap-apu datu para kuwa ka sinápay mu, nga ummán kitu kinagi na,” nán na.

14 Ay díkod pinàla natu ári tu Jose. Ay dágus da la kurug nelawán tu Jose kitu agba-balúdán. Nagim-íming pikam se nagsukát, ay se la nga

nawe kitu giyán tu ári. ¹⁵Ay nán tu ári kitu Jose, “Uwad tagenap ku ngamay áwan nala ya makekagi kiyà ki sarut na. Nagìna ku nga annung mu kanu ya mangisarut kadaya tag-tagenap,” nán tu ári.

¹⁶Ay nán natu Jose kitu ári, “Akkan iyà, ápu, ya makekagi ki kustu nga sarut daya tagenap mu, nu di e Dios sala,” nán na.

¹⁷Ay díkod nán natu ári kitu Jose, “Tagenap ku nga atán nà kanu mà a magsisíkáð ki dappit Nile. ¹⁸Ay pagkilát ku kanu mà ala ya pittu wa nappiya se nallùmáð ga báka nga gummàðáng gayát kitu wángag. Ay se dala kanu mà a nagárab kitu katub-tubngán. ¹⁹Ay se la uwad kanu mà manin pittu nga báka nga naniw-níwáng nga nagpag-pagrát tu tàgáng da. Pissán ku pikam makasingan ka ummán kadatun ki ngámin Egipto. ²⁰Ay datu naniw-níwáng nga báka, ay kinnán da kanu mà datu nunna nga pittu nga nallùmáð. ²¹Ngamay oray kitu nakkán da ngin datu nallùmáð ga báka, ay akkan ta pe makagi nga kinnán dada ta, it-ittu da kam ma naniw-níwáng. Ay se yà a nalukág.

²²Ay kane matúdug gà manin ay uwad manin tagenap ku. Tagenap ku nga uwad kanu mà nasingan ku nga pittu ngabgát ta ammay ki isa nga dáwa. Nabgát se nalútu kanu mà datu ammay. ²³Ay uwad kanu mà nasingan ku pe nga pittu ngabgát ta pabeg lappit se nakarsi kitu dáwa. Nakarsi da gapu ki bal-báli nga maggayát ki lattakán. ²⁴Ay datu pabeg lappit ta ammay, ay sillan da kanu mà datu nabgát. Kinagi ku dedi yin kadaya mamasírib, ngamay áwan ya makesarut kaggída,” nán tu ári.

²⁵Ay tútu nán natu Jose kitu ári, “Daya duwa nga tagenap mu, ápu, ay sissa kam ya sarut da,” nán na. “Nepakammu ne Dios kikaw, ápu ári, ya palánu na nga kuwaan kídi. ²⁶Ya sarut datu pittu wa nallùmáð nga báka se datu pittu ngabgát ta ammay nga nabgát ay sissa kam. Pittu dagun ya sarut da. ²⁷Ya sarut datu pittu wa naniw-níwáng se nagpag-pagrát ta tàgáng nga báka se datu pittu ngabgát ta ammay nga lappit se nakarsi gapu ki bal-báli nga gayát ki lattakán, ay pittu dagun na ulát. ²⁸Ummán kitu nán ku win kikaw, ápu ári, nepakammu ne Dios kikaw ya palánu na nga kuwaan. ²⁹Atán pittu dagun na adu tutu wala ya maápit tada ngámin kanedi Egipto. ³⁰Ngamay kalpasán nayán, ay sumaronu pe yin ya pittu dagun na ulát. Ay áwan tada akadamdam nu wà ummán natu pittu dagun nin na adu tutu wala ya ápit tada, áta palotán ya ulát, ay marápun daya umíli nu áwan sumeng kaggída. ³¹Maligpanán daya tolay pe yin datu pittu dagun na adu tutu wala ya ápit tada, ta palotán tutu wala ya ulát kiyán. ³²Duwa ya nangidalenán ne Dios kiya piyán na kagiyan kikaw, ápu ári, áta napalánu na ngin, ay se tagay ya kàwa na pe yin.

³³Ay díkod sumápul ka ngin, ápu ári, ka isa nga laláki nga nabobot se nasírib. Aggína ya pakammuwan mu ki ngámin Egipto. ³⁴Pumíli ka pe, ápu ári, kadaya ù-upisiyál nga ittu daya magpaurnung ka pagkalimma daya ap-ápit da tolay ki ngámin Egipto kiya pittu dagun na

adu tutu wala ya ápit tada. ³⁵Ay paurnung mu pe kaggída ya ngámin na mabunna da kadaya dagun na adu tutu wala ya maápit da. Magpàwa ka ka álang kadaya il-íli nga ittu ya pangipintàan kadayán. Ay se mu la nga pabantayán. Ingágan mu dayán kikaw, ápu ári. ³⁶Ngámin dayán, ay sagáma da ngámin para kadaya dagun na aggulát naya ngámin Egipto, ta senu akkan matay da tolay ki ulát,” nán natu Jose.

Tu nagbalin tu Jose ka Gobernador ka Egipto

³⁷Ay pàgan natu ári se datu ù-upisiyál na tun na palánu. ³⁸Ay nán natu ári kadatu ù-upisiyál na, “Awan tada masma a tolay ya nasi-sírib may idi ya tolay, ta atán kaggína ya Ispiritu ne Dios,” nán na. ³⁹Ay díkod, nán natu ári kitu Jose, “Ay gapu ta nepakammu ne Dios kikaw ngámin dedi, inna nád pikam mala ya nalàlaing se nasi-sírib may ikaw? ⁴⁰Ikaw ya pakammuwan ku kídi pangiturayán ku. Ngámin na kagiyam ay ikurug dedi nga tolay ku. Ikaw ya sumarunu kiyà ki turáy,” nán natu ári. ⁴¹“Ikaw win ya pakammuwan ku ki ngámin Egipto,” nán natu ári. ⁴²Ay se la nga linàmut natu ári tu sangkilat ta immamarka na se na isangkilat kitu Jose ka pakasinnán ki turáy natu Jose. Binaduwán na pe ka dilána, ay se na pe sipattallán ka kadena nga balitù. ⁴³Ay pinagtakay na pe tu Jose kitu mekàduwa nga takay na. Ay se na nán kadatu tolay, “Magukkab kayu!” nán na. Díkod pinagbalin na ka apu tu Jose ki ngámin Egipto. ⁴⁴Ay nán pikam natu ári kitu Jose, “Iyà ya ári kídi Egipto, ngamay áwan oray inna ki ngámin Egipto ya makàwa ka oray nágan nu akkan mu ipalúbus,” nán na. ⁴⁵Ay nengágan natu ári tu Jose ka Zafenat Panea. Ay niddán na pe ka atáwa na. Tu Asenat ta pútut tu Potifera nga pádi ka íli On tu inatawán na. Ay díkod nagbalin ka naturáy Jose ki ngámin tu Egipto.

⁴⁶Tallu púlu dagun tu Jose yin kaggína nga manggayát ta magsirbi kitu ári ka Egipto. Ay díkod nagpakáda tu Jose kitu ári, se na nawe dinàdàdà tu ngámin il-ileli ka Egipto. ⁴⁷Ay kadatu pittu dagun na adu ápit datu tolay, ay adu tutu wala kurug datu ápit da. ⁴⁸Ay pinaurnung natu Jose ngámin datu pagkalimma datu ápit da kitu nunna nga pittu dagun, se na nga nepippáy kadatu al-álang da kadatu il-ileli ka Egipto. Datu ápit datu il-ileli, ay naurnung se neálang kampela ngin nin kitun na íli. ⁴⁹Ay adu tutu wala datu ammay ya napaurnung tu Jose. Inupatán da bilángan tu kaadu na, ta ummán ka kaadu ginat ki bebay tu kaadu na.

⁵⁰Ay kitu akkan pikam inumbet tu ulát, ay duwa ngin datu annánà tu Jose se tu Asenat ta an-anà natu Potifera nga pádi ka On. ⁵¹Nepangágan tu Jose tu manákam ka Manase. Ata nán na nga, “Pinakaligpanán ne Dios kiyà datu rig-rígát kun, se ya katalekág ku ke ama se kadatu wawwági,” nán na. ⁵²Ay nán na pe nga, “Niddán nà e Dios ka pútut ku

kídi íli nga nagrig-rigátan ku,” nán na. Ay tútu nengágan na tu udiyán na an-anà na ka Efraim.^z

⁵³Ay kane pumanda ngin tu pittu dagun na aggaápit da ka Egipto, ⁵⁴ay nanggayát pe yin tu pittu dagun na ulát nga ummán kitu nepadtu natu Jose. Molát ngámin datu duddúma nga íli. Ngamay ka Egipto, ay adu tu kanan datu tolay kitúni. ⁵⁵Ay nu áwan kanan datu iEgipto win, ay magadang da kitu ári ka kanan da. Ngamay, “Mawe kayu ke Jose. Nu nágan naya kagiyan na kadakayu, ay ittu ya kuwaan nu,” nán na kaggída. ⁵⁶Díkod molát ngámin nin datu il-íli ka Egipto, ay tútu nagpalawán tu Jose yin kadatu álang, ay se na iláku kadatu tolay. ⁵⁷Ay ngámin tolay ki ngámin kalawagán nin datu naglalbet ka Egipto nga gumátang ka kanan da kitu Jose, áta palotán tu ulát ki ngámin kalawagán.

Tu nipappan datu wawwági natu Jose ka Egipto

42 ¹Ay kane magína tu Jacob nga adu ammay da ka Egipto, ay nán na kadatu annánà na, “Ay nágan na kuwaan nu, tura kayu wala di magkínin!” nán na. ²“Naginà nga adu kanan da ka Egipto. Mawe kayu magkálap kattoni, ta senu akkan tada matay ki bisin,” nán na. ³Ay díkod datu sangapúlu kadatu kasiyoma tu Jose, ay nawe da ka Egipto nga gumátang ka baggát. ⁴Ngamay akkan nepekíwid tu Jacob tu Benjamin na wagi natu Jose. Ata iamà na, ta get atán màwa nga nadakè kaggína. ⁵Díkod nebulun datu magwawági kadatu duddúma nga mawe gumátang ka kanan da ka Egipto, ta molát da pe ka Canaan.

⁶Ay gapu ta tu Jose tu gubernador ka Egipto, ay aggína tu magláku ka ammay kadatu ngámin tolay ki kalawagán. Ay inumbet pe yin datu wawwági na. Nagukkab da panda kitu lusà kitu àrang na. ⁷Ay kane masingan natu Jose datu wawwági na, ay nalásin nada. Ngamay nagpiduman na akkan nada am-ammu. Ay nepar-par-áng na tu nagsaludsud kaggída nga nán na, “Ka wàna naggayatán nu ta?” nán na. Ay nán da, “Ka íli Canaan, ápu. Inumbet kami nga gumátang ka kanan mi,” nán da. ⁸Am-ammu natu Jose nga wawwági na datun, ngamay akkan da am-ammu nga aggína tun. ⁹Ay se la nadamdandam tu Jose datu tag-tagenap na mepanggap kaggída, nga magukkab da kaggína. Ay tútu nán na kaggída, “Ispiya kayu kammala ngin nin a. Inumbet kayu kanedi, ta we nu sinnan nu inna ya pagkapsútán naya íli mi, se da kami la gubatan,” nán na. ¹⁰“Akkan, ápu,” nán da. “Inumbet kami ngala nga gumátang ka kanan mi. ¹¹Sissa ama mi ngámin. Namáru kami nga tolay, ápu. Akkan kami wayya nga ispiya,” nán da. ¹²Ngamay, “Akkan a! Inumbet nu sinnan ya pagkapsútán naya íli mi, ay se da kami la

^z 41:52 Ya kabalikát naya Efraim ay kapáda na ya úni nga Hebreo nga ya sarut na ay nagánab.

gubatan,” nán na. ¹³Ay nán da kaggína, “Sangapúlu se duwa kami nga magwawági, ápu. ICanaan kami, ay sissa ama mi ngámin. Ay ya udiyán kadakami, ay atán kam ka balay nga kabulun ama, ay ya isa ay natay yin,” nán da.

¹⁴Ngamay nán natu Jose kaggída, “Kustu ya nán ku nga ispiya kayu. ¹⁵Tu idi ya kuwaan ku ka paninnán ku nu kurug akkan kayu ispiya. Isingán ku kiya ngágan naya ári kanedi nga akkan kayu makappan panda ki angilbet nu kanedi kiya udiyán na wagi nu nga nán nu. ¹⁶Ipàrob nu ya isa kadakayu, ta we na nga alà ya isa nga wagi nu. Ngamay mabansi nga mabálud daya duddúma kadakayu kanedi. Sinnan ku nu kurug daya kag-kagiyan nu. Ngamay nu akkan, ay isingán ku ki ngágan ári nga kurug ispiya kayu,” nán na. ¹⁷Ay se nada nepebálud ngámin ki unag tallu nalgaw.

¹⁸Ay kitu mekàlu nalgaw, ay nán natu Jose kaggída, “Managgansing ngà ke Dios nga tolay. Díkod tu idi ya kuwaan nu, ta senu akkan takayu papatay. ¹⁹Nu kurug ga namáru kayu nga tolay, ay bansiyan nu ya isa kadakayu nga mebabálud. Ay daya duddúma kadakayu ay mawe da ngin na ippan kadaya mabis-bisinán na akkobung da ya ammay nga ginátang nu. ²⁰Ay se nu wa ilbet kanedi ya udiyán na wagi nu, ka pakammuwán ku nga kurug daya kag-kagiyan nu, ay díkod akkan takayu papatay,” nán na. Ay ittu kurug tu kinuwa da. ²¹Ay se la nán natu isaisa kaggída, “Magikáru tada ngin kitu nadakè a kinuwa tada kitu wagi tada. Ata nasingan tada tu pannakit na kitu nakim-imallà na kadàtada, ngamay akkan tada nga ginì-gìna. Ay díkod tu idi pe yin ya pagpannakítan tada,” nán da. ²²Ay nán tu Ruben kaggída, “Nán ku mà kammala ngin nin kadakayu nga akkan nu an-anuwan, ngamay akkan dà pà-pàgan. Ay ittu pe yin idi ya pannakapánis tada gapu kitu nekatay na,” nán na. ²³Ngamay akkan da am-ammu nga naawátan tu Jose ngámin datu kinagkagi da. Ata kitu nakibàbànán na kaggída, ay uwad nga tarupiti da. ²⁴Ay díkod pinanáwan tu Jose da, ta nawe sumángit. Ay kane daddán, ay inumbet manin kitu giyán da, se nada inamomanán. Ay se na nga itùgud tu Simeon, se na pinapíngil kitu pagmar-marngán da ngámin. ²⁵Ay se la pinapnu tu Jose datu ngámin na langgusti da ka ammay. Ay se nepippáy na kammin pe datu pirapirà da kitu langgusti da. Piniddán nada pe ka bálun da nga magulli. Ay díkod kinuwa datu bobonan na ngámin dayán.

Tu naggulli datu wawwági natu Jose ka Canaan

²⁶Ay díkod netakay datu wawwági tu Jose ngámin nin datu ammay kadatu asnu da, ay se da la nga nawe. ²⁷Ay kane magimáng da kitu pagdagusán da, ay iddán kuma natu isa kaggída tu asnu na ka kanan na. Ngamay nasdaáwan ta tu pirà a pinagbáyad na, ay nepanin-otun kitu mayán natu langgusti na. ²⁸Ay díkod nán na kadatu wawwági na,

“Sinnan nu kod! Atán kod mà kammin tu pirà ku kídi langgusti ku!” nán na. Ay tútu nalídug da, ay magtartartar da ngin kitu ansing da. Ay nán tu isaisa kaggída, “Nágan nedi nga kinuwa ne Dios kadátada?” nán da.

²⁹Ay kane dumatang da ka Canaan nga giyán tu ama da nga Jacob, ay kinagi da ngámin datu napas-pasámà kaggída. Ay nán da, ³⁰“Pinar-par-áng nakami tu tolay ya apu da kitu íli. Padalínán nakami pe ka magis-ispíya kitu íli da ngi. ³¹Ngamay nán mi kaggína nga, ‘Namáru kami nga tolay. Akkan kami wayya nga ispiya. ³²Sangapúlu se duwa kami nga magwawági nga pabeg lalláki. Sissa ya ama mi ngámin. Natay ya isa ngin, ay ya udiyán mi, ay atán kannán Canaan nga giyán mi. Kabulun ne ama,’ nán mi. ³³Ay díkod nán natu apu da kitúni, ‘Tu idi ya pakammuwán ku nu kurug namáru kayu wa tolay,’ nán na. ‘Bansiyán nu pikam ya isa kadakayu. Ay daya duddúma, ay mawe da ngin na ippan ya ammay nga ginátang nu kadaya akkobung nu wa mabis-bisínán. ³⁴Ay se nu ilbet kanedi ya udiyán pà nang nga wagi nu. Ay díkod ammuwán ku nga kurug namáru kayu nga tolay, nga akkan kayu wayya nga ispiya. Ay iddè kammin ya wagi nu kadakayu, ay se annung nu pe yin ya maggà-gátang se maglà-láku kanedi íli mi,’ nán na,” nán da.

³⁵Ay kane ùbuwán da ngin datu langgusti da, ay atán kammin datu pir-pirà a pinagbáyad da kadatu langgusti da. Ay kane masingan da se tu ama da datu pir-pirà da, ay nagansing da. ³⁶Ay nán tu Jacob nga ama da, “Ummawan daya pútut ku win gapu ki angwa nu. Awan tu Jose yin, áwan Simeon nin, ay kídi manin piyán nu manin na alà e Benjamin. Tura dà pagpan-pannakitan ta!” nán na. ³⁷Ay se la nán tu Ruben kitu ama na, “Nu akkan ku nga milbet kammin ne Benjamin, ay oray nu patayan mu datu duwa nga annánà ku wa lalláki. Ipindu mu la kiyà, ay iyà ya makammu nga mangilbet kaggína kammin kikaw,” nán na. ³⁸Ngamay nán na, “Akkan mabalin na ikíwid nu we Benjamin! Natay yin tu wagi na, ay sissa ngin na nabansi nga pútut ku kiya maniyumán kadakayu. Ay nu tura la atán màwa kaggína nga nadakè kiya dálen nu wa mawe, ay matay yà tutu wala ngin. Làlakay yà pà nang ngin, ay ipatay ku ya pannakit ku win,” nán na.

Tu naggulli datu wawwági natu Jose ka Egipto kabulun da nge Benjamin

43 ¹Napalótán tutu wala tu ulát kitu íli Canaan. ²Ay kane mammin da tu ammay nga ginátang da ka Egipto, ay nán tu ama da kaggída, “Mawe kayu manin gumátang ka bittì a kanan tada,” nán na. ³Ngamay nán ne Juda kaggína, “Kinagi tutu wala natu tolay nga akkan kami magpas-passingan kaggína, nu akkan mi kabulun ya wagi mi. ⁴Ay nu pekíwid mu ya wagi mi kadakami, ay mawe kami nga gumátang ka kanan tada. ⁵Ngamay nu akkan mu pekíwid, ay maddi kami mawe, áta

kinagi tutu wala natu apu nga akkan kami magpassingan kaggína, nu akkan mi kabulun ya wagi mi,” nán na. ⁶Ay nán tu Israel nga ama da, “Tura nu pe kinagi kaggína nga atán pikam isa nga wagi nu ta! Tura dà niddán ka pagproblemaán ku!” nán na. ⁷Ay summungbát da nga nán da, “Kinappiya nakami tutu wala nga sinal-saludsúdán tu tolay. Sinaludsud na ngámin ya panggap kadakami se kadaya induan mi. Sinaludsud na pe nu sibbiyág pikam ya ama mi. Sinaludsud na pe nu atán pikam sabáli wagi mi. Ay sinungbátan mi yala datu saludsud na kadakami. Wayya mi la nga ammu nga pilbet naya wagi mi!” nán da. ⁸Ay nán natu Juda kitu ama da, “Pekíwid mu win kiyà ya ababbing, ta senu makarbuwát kami yin, ta senu akkan tada nga matay ngámin se daya annánà ki bisin. ⁹Iyà ya makakaammu kaggína. Nu akkan ku meulli kammin na simbibiyág, ay iyà ya makin-básul ki áwan panda. ¹⁰Ata nung kuma ta akkan tada nga tinàtàtà ya rubbuwát mi, ay oray namidduwa kami yin na nagpat-patoli,” nán na.

¹¹Ay tútu nán natu Israel kaggída, “Nu ittu ya masápul la kuwaan nu, ay ittu ya màwa. Ngamay tu idi pe ya kuwaan nu: mangitúgút kayu kadaya kapíyán na búnga káyu kanedi ta idde nu kiya apu ka panaruanggam nu kaggína. Mangalà kayu kadaya bang-bangug se pangrikádu, se digu álig, se piniones^a se almendras^b ¹²Ay ya pirà a itúgút nu, ay mamidduwa pe ya kaadu na kitu nunna. Ipatulli nu pe tu pirà a nasmà nu kadatu langgusti nu, ta get nasábag da ngala. ¹³Ay ikíwid nu pe ya wagi nu, se kayu mawe lugud manin kitu apu. ¹⁴Ay e Dios nga mannakabalin nala ya magkallà kadakayu kiya akiamomán nu manin kitu tolay, ta senu pekíwid na kadakayu nge Simeon se e Benjamin nu magulli kayu. Ay nu masápul la umawan kiyà daya pútut ku, ay iturad ku wala,” nán na. ¹⁵Ay díkod nangalà datu magwawági kadatu panaruanggam da, se da dinuble tu bílang tu netúgút da nga pirà kitu nunna, ay se da pe nga nekíwid tu Benjamin, ay se da ngin na nagrubbuwát nga mawe ka Egipto.

Ay kane dumatang da, ay nawe da nga nagpassingan kitu Jose. ¹⁶Ay kane masingan natu Jose nga kabulun da tu Benjamin, ay nán na kitu pakammuwan na kitu balay na, “Ippan mu daya tolay ka balay, ay se ka nga magparti ka mesida se ka mamotun pe yin ta mepangán dedi nga tolay kiyà nu agpapásu,” nán na. ¹⁷Ay díkod kinuwa natu tolay tu nán tu Jose. Díkod nippan na datu magwawági kitu balay tu Jose. ¹⁸Ay nagansing datu magwawági kane ippan dada kitu balay tu Jose. Ay nán da, “Ippan ditta ka balay na gapu kid kadatu pirà a nasuwà tada kammin kadatu langgusti tada. Waya na idi yin na mamabásul kadàtada, ta senu atán pambarán na

^a 43:11 Ya piniones ay búnga káyu nga ummán ka mani ya ramán na. ^b 43:11 Ya almendras ay bukal la dalumpenág nga ummán ka ananggi.

nga mangasassu kadàta se mangalà kadaya asnu tada,” nán da. ¹⁹Ay díkod nawe da kitu pakammuwan da kitu balay tu Jose se da inamomanán nala kitu gagyangán natu balay. ²⁰Ay nán da, “Apu, kitu nunna nga neà-angay mi kanedi nga gumátang ka ammay, ²¹ay tura nepatulli kammin kadakami ngámin datu pirà a pinagbáyad mi. Nammuwan mi kane dumatang kami kitu dagus mi. Kane lútán mi datu langgusti mi, ay tura la atán datu pirà mi nga áwan nàsáy. Ay díkod nilbet mi da kammin. ²²Ay se nangitúgut kami ka sabáli nga pirà ka igátang mi manin ka kanan mi. Akkan mi ammu nu inna tu nangippáy kammin kadatu pirà mi kadatu langgusti mi,” nán da. ²³Ay summungbát tu tolay ya nán na, “Akkan kayu wa malídug. Akkan kayu pe nga magansing. Ta ya Dios nu nga Dios kam naya ama nu ya nagpippáy ka pirà kadatu langgusti nu ka para kadakayu. Nàla ku mà datu pir-pirà nu,” nán na. Ay se na nga nelawán tu Simeon. ²⁴Ay nippan natu tolay da ka balay tu Jose. Ay kane dumatang da, ay niddán nada ka pinagusesu da. Ay niddán na pe datu asnu da ka kanan da. ²⁵Ay nesagána pe datu magwawági datu panaruanggam da kitu Jose, ta idde da kaggína nu umbet nu agpapásu. Ata nakagi da kaggída nga mamásu da kitúni.

²⁶Ay kane umbet tu Jose yin kitu balay na, ay nilbetán da pe yin datu panaruanggam da kaggína, ay se da nga nagukkab panda kitu lusà ka ammatag da kaggína. ²⁷Ay se la sinaludsud tu Jose nu mapà-paanna kam ya biy-biyág da. Ay nán na, “Ay tu ama nu, tu lálakay nga nán nu kitun, sibbiyág pikam? Nabílag kam?” nán na. ²⁸Ay nán da, “Saay, ápu. Sibbiyág se nabílag kam nge ama,” nán da. Ay se da nga nagpalintud se nagukkab kitu àràng na. ²⁹Ay se na nasingan tu Benjamin na kurug wagi na kane iapág natu mata na. Ay nán na, “Aggína tu nán nu kiyà kitun na ud-udiyán na wagi nu? Kalakkán naka ne Dios, ugu!” nán na. ³⁰May nagkirut nagtálaw tu Jose ta ningbáwan pàrang kitu wagi na, ay magissasangit tin. Ay tútu nawe summángit kitu isa nga kuwartu. ³¹Ay se la nga nagidárup se la nga lumawán. Ay se na la nga nán kadatu bobonan na kane madurayán na ngin tu uray na, “Ara ngin. Magdasár kayu win,” nán na. ³²Ay díkod dinasarán da tu Jose nga sissa. Ay dinasarán da pe datu wawwági na kampela ngin nin. Ay nesibna kampela datu iEgipto win kaggída, áta kannawan datu iEgipto tu mepangán kadatu Hebreo. Ata melalais kanu datu iEgipto nu mepangán da kadatu Hebreo. ³³Ay díkod nagtugaw da ngámin kitu àràng tu Jose. Ay nagsasarunu da manggayát kitu manákam panda kitu udiyán. Ay magsisinningan da ngala ta pagballà da tu kà-kàwaán da. ³⁴Maggayát kitu tebol natu Jose datu idasár da kaggída. Ay tu binglay tu Benjamin, ay mamillimma tu kaadu na kitu kuwa datu duddúma. Ay nepangán se nepaginum da kitu Jose, ay naggan-gánas da ngámin.

Tu nangngagi natu Jose kitu amansi na kitu Benjamin

44 ¹Ay se la nga binílin tu Jose tu pakammuwan na kitu balay na nga nán na, “Pannuwam datu langgusti da ka ammay panda kitu mabaal

da akkatan. Ay ippáy mu kammin pe daya pir-pirà da kadaya langgusti da ki otun ammay. ²Ay se mu ippáy pe ya napatag akap ku kitu langgusti natu udiyán kaggída kabulun natu pirà na kiya otun na ammay,” nán na.

Ay kinuwa kurug natu pakammuwan da kitu balay tu kinagi tu Jose. ³Ay kane nawà-wada ngin kitu pagmakát, ay pinapan dada ngin. Nelúgán da datu agtu da kadatu asnu da. ⁴Ay kane makaadayyu da ka bittì kitu íli, ay nán tu Jose kitu pakammuwan na kitu balay na, “Ara, mawe mu da aplan. Ay nu masímát muda, ay nán mu kaggída, “Tura pe nadakè ya pagsubálit nu ki napiya ta! Tura nu sinákaw ya napatag ga akap na apu ku? ⁵Ittu mà yán ya agginumán na, se ittu pe yán ya us-usaran na nga mamadtu. Nakabásul kayu a kurug kaggína,” nán mu kaggída,” nán na.

⁶Ay nawe kurug impal natu pakammuwan ne Jose da. Ay díkod kane masímát nada, ay kinagi na kurug datu na pekagi tu Jose. ⁷Ay nán da kaggína, “Taanna, ápu, tura ummán kiyán ya aggun-únim! Wayya mi la nád màwa ya ummán kiyán? ⁸Ay datu pirà a nasuwà mi kadatu langgusti mi kitun, ay nepatulli mi da mà. Ay tura mi mán kammin na takáwan ya pirà onu baliù naya apu mu! ⁹Ay nu iinna ya pakasmàán mu kiyán na akap, ay papatay mu, ay dakami nga mabansi ay paasassu kami pe yin kikaw,” nán da. ¹⁰Ay tútu nán na, “Mayát tà kiya nán nu, ngamay ya pakasmàán ku wala kiya akap ya magbalin ka asassu ku. Ay daya duddúma kadakayu ay akkan da nga mapabásul,” nán na. ¹¹Ay díkod dintagán da nga dágus datu agtu da, ay se da nga bùliyán datu langgusti da. ¹²Ay ginayatán na kurug tu magsápul kitu akap. Ginayatán na kitu manákam panda kitu udiyán kaggída. Ay nasmà na tu akap kitu langgusti tu Benjamin. ¹³Ay kane mammuwán datun, ay pinìsi da datu bádu da ta magpanakit da. Netakay da kammin datu agtu da kadatu asnu da, ay se da ngámin magulli kammin kitu íli.

¹⁴Ay kane dumatang de Juda nga magwawági kitu balay tu Jose, ay atán kam tu Jose kitúni. Ay díkod nagukkab da kitu lusà kitu àráng na. ¹⁵Ay nán tu Jose kaggída, “Taanna, tura nu kinuwa yán! Akkan nu ammu nga iyà ay annung ku ammuwan ya panda ngala oray akkan ku nasingan?” nán na. ¹⁶Ay nán natu Juda kaggína, “Akkan mi ámmu ya kagiyan mi kikaw, ápu. Ay áwan mi pe makagi. Akkan mi pe ammu nu nágan naya kuwaan mi, ta senu kurugan nakami nga áwan mi kinuwa nga nadakè. Ammánis kid Dios idi kadakami. Magasassu kami kikaw win, ápu, dakami ngámin se iya wagi mi nga nakasmàán nu kitu akap,” nán na. ¹⁷Ngamay nán tu Jose, “Akkan. Akkan ummán kiyán ya kuwaan ku. Tittu ya nakasmàán kitu akap ya magbalin ka asassu ku. Ngamay nu dakayu, mawe kayu win kiya ama nu. Awan nu wa básul, ay díkod áwan pe màwa kadakayu.”

Nakim-imallà tu Juda gapu kitu Benjamin

¹⁸Ay se la nga umadanni tu Juda kitu giyan na, ay se na nán, “Apu, gínám agpà ya kagiyan ku. Akkan nà agpà a lùsawan, ta atán kagiyan

ku. Ammù a ummán ki turáy na ári mismu ya turáy mu. ¹⁹Sinaludsud mu mà kadakami, ápu, nu atán pikam ama mi se nu atán wagi mi. ²⁰Ay kinagi mi kikaw, ápu, nga atán ama mi may lalakay yin, ay se atán pikam pe isa nga wagi mi nga udiyán mi nga pútut ne ama kiya kalalakay na. Uwad wagi na, ngamay natay yin. Díkod sissa ngin na an-anà ne ama kitu isa nga atáwa na. Ay pà-pàgan tutu wala ama yán na udiyán mi. ²¹Ay se pinilbet mu kadakami ta nán mu wa piyán mu wa masingan. ²²Ay kinagi mi kikaw nga akkan mapanáwan na ababbing ya ama mi, áta ipatay ne ama ya keadayyu naya ababbing. ²³May nán mu kadakami nga nu akkan mi ikíwid ya udiyán mi, ay akkan kami tagge magpassingan nin kikaw. ²⁴Ay kane magulli kami ke ama, ay kinagi mi kaggína datu kinagim kadakami. ²⁵Ay kane pagullian nakami manin ne ama kanedi nga gumátang ka kanan mi, ²⁶ay kinagi mi kaggína nga akkan kami makapagulli, ta akkan kami makapagpassingan kitu apu nu akkan mi kabulun ya udiyán na wagi mi. ‘Mawe kami la nu pekíwid mu kadakami ya wagi mi nga udiyán,’ nán mi kaggína. ²⁷Ay tútu nán ne ama kadakami, ‘Ammu nu nga dudduwa dayán na annánà ku kitu naniyumán kadakayu. ²⁸Tu isa ay áwan nin. Nán ku kitun na kinnán ulolag. Ay áwan ku nasingan nin kaggína ka panda. ²⁹Ay nu itálaw nu manin idi ya isa, ay se tura la atán màwa nga nadakè kaggína, ay ipatay ku tutu wala ngin ya agpanakit ku,’ nán na. ³⁰Díkod ummán ka ya biyág ne ama, ay atán kiya ababbing. Díkod nu magulli kami ke ama nga áwan ya an-anà, ³¹ay ipatay na ya pannakit na, nu áwan na masingan na kabulun mi ya an-anà. Ay dakami ya bátug gapu naya pannakatay ne ama, nu tura la kurug ga matay gapu ki pannakit na gapu kiya an-anà. ³²Ta iyà, ápu, ya makakaammu kiya ababbing. Kinagi ke ama nga, ‘Nu akkan ku mepatulli ya ababbing kikaw, ay iyà ya mapabásul ka panda ki agbiyág ku.’ ³³Díkod, pangaásim agpà ala, ápu, ta iyà ala ngin ya magbansi nga magasassu kikaw, akkan ya an-anà. Pekíwid mu agpà ala ngin ya ababbing kadaya wawwági ku nga magulli kammin ke ama. ³⁴Ta akkan nà makapagulli ke ama nu akkan ku kabulun ya an-anà. Lùsawan ku sinnan ya nadakè a màwa ke ama nu akkan na nga masingan ya an-anà,” nán tu Juda.

Tu nagpakammu natu Jose kadatu wawwági na

45 ¹Ay akkan tutu wala madurayán tu Jose yin tu aggissa-sangit na. Ay tútu pinatálaw na ngámin datu bobonan na nga atán kitu giyán na. Díkod tittu tu Jose se datu wawwági na kane magpakammu kaggída. ²Ay se la nga nagogolán tu Jose. Ay díkod nagína datu iEgipto se datu bobonan tu ári tu sangit na. ³Ay nán tu Jose kadatu wawwági na, “Iyà e Jose. Sibbiyág pikam kurug ama?” nán na. Ngamay akkan makasungbát datu wawwági na ta nagansing da.

⁴Ay díkod nán tu Jose kadatu wawwági na, “Umbet kayu kod kídi.” Ay ummadanni da kurug kaggína. Ay nán na manin, “Iyà e Jose nga wagi nu, nga neláku nu kitun kadatu maglà-láku, ay neláku dà kídi Egipto. ⁵Akkan kayu magpannakit, se akkan nu pe lùsawan daya baggi nu kampela ngin gapu ki nangiláku nu kiyà kanedi. Ata ittu ya nangidalenán ne Dios kiya nagpainunna na kiyà kanedi, ta senu iyà ya mamiyág kadakayu. ⁶Ata duwa dagun nin idi nga ulát, ay limma dagun pikam ma áwan makapagmúla, ay díkod áwan pe magáni. ⁷Pinaginunna nà e Dios kanedi, ta senu biyágan takayu se daya akkobung nu, ay díkod gumánab kayu. ⁸Díkod ya kurug na, ay akkan dakayu ya nangipàrob kiyà kanedi, nu di e Dios. Pinagbalin nà ka kangatuwán na upisiyál naya ári. Iyà ya pakammuwan naya ári ki ngámin na iturayán na, ay se iyà pe ya mangitur-turáy ki ngámin Egipto. ⁹Ara mawe kayu win, ta we nu kagiyan ke ama nga pinagbalin nà nge Dios ka apu daya ngámin iEgipto. Kagiyan nu kaggína nga palbetan ku kanedi. Ay karuwan na ya umbet. ¹⁰Ta magyán kayu ngámin ka íli Gosen, dakayu se ngámin da annánà nu, se daya ngámin na animál nu, se daya ngámin na kuw-kuwa nu. ¹¹Ay tarànan takayu kattoni. Iddán takayu ka kanan nu, ta limma dagun pikam idi nga ulát. Ta nu akkan, ay mabis-bisinán kayu ngámin se daya tarakan nu wa animál. ¹²Ay nasingan dà in na mismu, ay oray ye Benjamin na wagi ku, ay nasingan na nga iyà mismu kurug idi nga makibàbànán kadakayu. ¹³Ara, mawe kayun, ta ilbet nu we ama kanedi. Ikagi nu kaggína nu mapaanna ya angrispitár da tutu wala kiyà kanedi Egipto. Ay kagiyan nu pe kaggína ngámin daya nas-asingan nu.” ¹⁴Ay se na nga ginàbal tu Benjamin na wagi na se sumángit. Ay sumángit pe tu Benjamin. ¹⁵Ay sumángit pe nga nangummà kadatu wawwági na. Ay se la pe yin na nakiamomán datu wawwági na kaggína.

¹⁶Ay kane madámag natu ári nga inumbet datu wawwági ne Jose, ay naganggam se datu upisiyál na. ¹⁷Ay nán tu ári kitu Jose, “Kagiyam kadaya wawwágim nga tàyan da daya asnu da ka ammay, se da la nga magulli kammin ka Canaan. ¹⁸Pálà mu kaggída nge ama nu se daya akkobung na, se da umbet kammin kanedi. Pekagim nga iddè kaggína ya kapiyán na giyán kanedi Egipto. Ay adu ya makkán kanedi Egipto nga pagbiyág da. ¹⁹Masápul la ikagim pe kaggída nga maggalà da kadaya karisun kanedi Egipto nu mawe da ngin, ta pangitàyán da kadaya annánà da se kadaya attáwa da. Ay se da la nga umbet kammin kanedi kabulun da nge ama nu. ²⁰Akkan da paglídug daya kuw-kuwa da nga mabansi, áta iddè kaggída daya kapiyán kanedi Egipto,” nán natu ári kitu Jose.

²¹Ay kinurug datu annánà tu Israel tu kinagi natu ári. Ay niddán tu Jose da ka karisun, se nada pe pinabalúnán nga ummán kitu kinagi natu ári. ²²Niddán nada ka aggisa da nga páris sa pagsukatán da nga bádu nga nappiya. Ngamay niddán na tu Benjamin ka tallu gatut ta pirà nga

pinaláta se limma páris nga nappiya nga bádu nga pagsukatán na. ²³Ay tu ama na, ay pinaw-ítán na ka sangapúlu wa asnu nga napakagtuwán kadatu nappiya nga pruduktu nga gayát ka Egipto. Niddán na pe ka sangapúlu nga babbay ya asnu nga napakagtuwán ka ammay se sinápay, se duddúma pikam ma akakkanan nga masápul na nu umbet ka Egipto. ²⁴Ay se na ngin pinapan datu wawwági na. Ay binílin nada kane magrubbuwát da ngin. “Akkan kayu a nga magsasáwad ki dálen,” nán na. ²⁵Díkod nagrubbuwát da ka Egipto. Ay kane dumatang da ka Canaan, kitu balay Jacob nga ama da, ay ²⁶nán da kaggína, “Sibbiyág kod mà e Jose! Aggína ya ap-apu ki ngámin Egipto,” nán da. Akkan nakoni tu Jacob. Akkan nada nga kurugan. ²⁷Ngamay kane kagiyan da ngin ngámin datu kinag-kagi tu Jose, ay se kane masingan na datu karisun na pinálà tu Jose kaggída nga pangitàyán da kaggína, ay pummiya tu uray na. ²⁸Ay nán tu Jacob, “Nágan na pikam mala ya masápul ku ammuwan? Sibbiyág pikam gáyám me Jose nga an-anà ku! Masápul mawe yà a sinnan ki kasibbiyág ku pikam,” nán na.

Tu nipappan de Jacob nga tangabalay ka Egipto

46 ¹Ay díkod inalà tu Jacob ngámin datu kuw-kuwa na, ay se la nga nagrubbuwát nga mawe ka giyán Jose. Ay kane dumatang ka Beerseba, ay nagdátun ke Dios, nga Dios pe natu Isaac nga ama na. ²Ay kitu gabi, ay inamomanán ne Dios kitu ummán ki tagenap na. Ay nán na, “Jacob, Jacob!” nán na. “Inna tun, Apu,” nán na. ³Ay se nán ne Dios, “Iyà e Dios, nga Dios natu ama mu. Akkan ka nga magansing nga mawe ka Egipto, ta kitúni, ay pagbalinan ku ka adu tutu wala daya gakagaka mu, ay magbalin da ka abay nga nasiyon. ⁴Bulunan taka nga mawe ka Egipto, ay alà ku kammin daya gakagaka mu kanedi nga íli. Nu matay ka ngin, ay e Jose ya mamaluggagsát kikaw,” nán na. ⁵Ay se la nagrubbuwát tu Jacob ka Beerseba. Netakay datu pútut na ka karisun nga nidde natu ári nga pangitàyán da kaggína. Netakay da pe datu pútupútut da, se datu attáwa da kadatu karisun. ⁶Netúgut da pe datu ngámin na báka da, se ngámin na kuw-kuwa da nga naurnung da kitu nag-agyán da ka Canaan. Díkod nawe tu Jacob ka Egipto kabulun na ngámin datu gakagaka na; ⁷datu ngámingámin annánà, se datu ngámingámin appúku na.

⁸Tu dedi ya ngag-ngágan datu iIsrael nga pútupútut kam tu Jacob nga nawe ka Egipto: Tu Ruben nga manákam nga pútut na ⁹se datu ngámin pútupútut tu Ruben nga lalláki nga ittu de Hanoc, tu Pallu, tu Hezron, se tu Carmi. ¹⁰Tu Simeon nga pútut Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar, se tu Saul nga pútut na kitu iCanaan na babay. ¹¹Tu Levi nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de Gerson, tu Kohat, se tu Merari. ¹²Tu Juda nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de Er, Onan,

Sela, Perez, se Zera (ngamay natay tu Er se tu Onan ka Canaan). Kabulun da pe datu pútupútut tu Perez nga tu Hezron, se tu Hamul. ¹³Tu Isacar nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga de Tola, Puva, Yob, se tu Simron. ¹⁴Tu Zebulun nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de Sered, tu Elon, se tu Jaleel ¹⁵(tu dayán datu annánà de Jacob se tu Lea nga neanà ka Paddan-aram. Ay uwad pe tu Dina nga pútut na nga babay. Tallu púlu se tallu ngámin datu pútupútut tu Jacob kitu Lea). ¹⁶Datu pútupútut natu Gad nga lalláki, ay tu Zifion, tu Aggi, tu Suni, tu Ezbon, tu Eri, tu Arodi, se tu Areli. ¹⁷Datu pútupútut tu Aser nga lalláki, ay tu Imna, Isva, Isvi, Beria, se tu Sera nga wagi da nga babay. Ay kabulun da pe datu pútupútut tu Beria nga lalláki nga ittu de Heber, se tu Malkiel ¹⁸(tu dayán datu pútupútut tu Jacob kitu Zilpa nga asassu da nga nidde tu Laban kitu Lea nga pútut na. Sangapúlu se annam da ngámin). ¹⁹Ay datu pútupútut natu Jacob nga lalláki kitu Raquel, ay tu Jose, se tu Benjamin. ²⁰Ay datu pútupútut natu Jose nga lalláki ay tu Manase se tu Efraim nga annánà na kitu Asenat, nga an-anà tu Potifera nga pádi ka On. Neanà da ka Egipto. ²¹Ay datu pútupútut tu Benjamin nga lalláki, ay tu Bela, Beker, tu Asbel, tu Gera, tu Naaman, tu Ehi, tu Ros, tu Muppim, tu Huppim, se tu Ard. ²²(Tu dayán datu pútupútut natu Jacob kitu Raquel. Sangapúlu se appát da ngámin). ²³Nawe ka Egipto pe tu Dan se itu Husim nga pútut na nga lalláki. ²⁴Nawe pe tu Naftali se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de Jazeel, tu Guni, tu Jezer, se tu Sellim. ²⁵(Tu dayán datu pútupútut natu Jacob kitu Bilha nga asassu da nga nidde natu Laban kitu Raquel. Pittu da ngámin). ²⁶Ay ya dágup ngámin datu pútupútut tu Jacob nga nawe ka Egipto, ay annam púlu se annam da ngámin. Akkan meráman datu attáwa datu pútupútut na nga lalláki. ²⁷Ay datu pútupútut tu Jose nga lalláki ay dudduwa da. Ya dágup datu ngámingámin na akkobung natu Jacob nga inumbet ka Egipto ay pittu púlu.

Nagyan de Jacob nga tangabalay ka Gosen

²⁸Pinaginunna natu Jacob tu Juda nga mawe kitu giyan tu Jose nga mangagi kaggina nga saktan nada ka Gosen. Ay díkod dumatang da ka Gosen. ²⁹Ay tu Jose, inalà na tu lúgan na, se na nawe sinabat tu ama na nga Israel ka Gosen. Ay kane makaadanni kaggina, ay ginàbal na se la sumángit ka nabayág. ³⁰Ay nán natu Israel kitu Jose, “Ay oray yà ala matay yin, ta nasingan taka ngin na sibbiyág,” nán na. ³¹Ay nán ne Jose kadatu wawwági na se kadatu akkobung natu ama na, “Mawe yà kagiyan ke ári nga atán kayu win nga naggagayát ka Canaan, dakayu se de ama nga inumbet mepagyán kiyà kanedi. ³²Kagiyan ku pe kaggina nga magtar-tarakan kayu ka karneru se daya duddúma nga an-animál. Kagiyan ku kaggina nga nilbetán nu ngámin daya tarakan nu se ngámin

daya kuw-kuwa nu. ³³Ay nu palbetan nakayu ya ári, ay se na saludsúdan nu nágan naya ubra nu, ay ³⁴kagiyan nu wala kaggína nga magtar-tarakan kayu ka karneru se daya duddúma nga animál. Kagiyan nu wa ittu yán ya ubra nu nanggayát kitu kabibittì nu, ay se ittu yán pe ya ubra datu apuapu nu. Ittu yán ya kagiyan nu ta senu pagyanan nakayu ka Gosen. Ata lùsawan daya iEgipto ya mepagyán kadaya maragtarakan ka karneru,” nán tu Jose.

47 ¹Ay díkod nawe tu Jose kinagi kitu ári nga nán na, “Atán de ama ngin se datu wawwági nga gayát ka Canaan. Inalà da ngámin datu karneru se kalding se datu báka da, se ngámin na kuw-kuwa da. Atán da ka Gosen nin,” nán na. ²Ay se na inayabán ya limma kadatu wawwági na, ay se nada nga iam-ammu kitu ári. ³Ay nán natu ári kadatu wawwági tu Jose, “Nágan naya ubra nu?” nán na. Ay nán da nga summungbát kitu ári, “Maragtarakan kami ka karneru, ápu, nga ummán kadatu man-mannákam mi,” nán da. ⁴“Inumbet kami, ápu, nga makipastu ka makaru wala kanedi giyán nu, ta áwan mi mabalin pangipastorán kadaya karneru mi kannán Canaan, ta napágus tutu wala ya ulát kannán. Ay túya nu mabal-balín kuma ngala, ápu, ay magyán kami nga makaru ka íli Gosen,” nán da kitu ári.

⁵Ay se la nán natu ári kitu Jose, “Atán nin ne amám se daya wawwágim. ⁶Ay ikaw ya makammu ki ngámin lusà kídi Egipto. Pagyanan muda ka Gosen, ta ittu ya kapíyán na lusà kanedi Egipto. Ay nu atán ammum kaggída nga makammu magpastor, aggída ya pakammuwan mu kadaya báka,” nán na.

⁷Ay se la nga nilbet tu Jose tu Jacob nga ama na kitu giyán tu ári. Ay binindisiyonán tu Jacob tu ári. ⁸Ay nán natu ári kitu Jacob, “Piga dagun mu win?” nán na. ⁹Ay nán tu Jacob kitu ári, “Magatut se tallu púlu win, ápu ya dagun ku. Abibbà ya biyág ku se narígát pà nang nga akkan ummán kadatu mannákam ku. Adaddu tu inagbiyág da oray nagali-alit da pe,” nán tu Jacob. ¹⁰Ay binindisiyonán manin tu Jacob tu ári, se la nga nawe yin. ¹¹Ay díkod pinagyán tu Jose tu ama na se datu wawwági na ka Egipto. Niddán nada ka lusà da kitu giyán nga adanni ka íli Rameses, ta ittu tu kapíyán na lusà kannán. Ittu yán tu kinagi natu ári nga kuwaan na. ¹²Ay niddán tu Jose tu ama na se datu wawwági na se datu ngámin na akkobung natu ama na ka kanan da. Nepà-pànung na kampela ngin nin ki kaadu naya tangabalay.

Tu naggulát na

¹³Napágus tu ulát pikam ka Egipto se ka Canaan, ay díkod áwan kanan datu tolay. Ay tútu kumapsut da ngámin. ¹⁴Ay tu Jose tu naurnúngán ngámin datu pir-pirà datu tolay ka Egipto se Canaan ta negatángan da ka ammay kaggína. Ay se na nippannán datun kitu ári. ¹⁵Ay kane

mammin tu pirà datu tolay yin ka Egipto se Canaan, ay áwan da ngin na igátang. Ay umbet datu tolay kitu Jose nga magadang ka kanan da. “Iddán dakami mán ka kanan mi. Akkan dakami agpà pagdudoray yala nga matay. Awan mi tutu wala nga pirà in,” nán da. ¹⁶Ngamay nán tu Jose kaggída, “Ay nu áwan nu pirà in, ay oray daya animál la ngin ya ikálap nu ki kanan nu,” nán na. ¹⁷Ay díkod nilbetán da pe yin datu báka da kitu Jose. Niddán tu Jose da ka kanan da. Kasukát datu kabalyu da, karneru da, báka da, onu datu asnu da. Ay niddán nada ka kanan da kitun na dagun ka kasukát datu báka da. ¹⁸Ay kane malpás tun na dagun, ay inumbet manin datu tolay kitu Jose. Ay nán da kaggína, “Akkan metuláyaw kikaw, ápu nga áwan ya ngámingámin nin kadakami. Awan mi pir-pirà in, ay áwan mi tutu wala báka pe yin. Tittu win ya lusà mi se ya baggi mi ya nabansi yin. ¹⁹Akkan dakami agpà pagdudoray ta lùsawan mi ya matay. Gatángan dakami yala ngin se daya lusà mi. Iddán dakami yala ka kanan mi. Magasassu kami yala ngin kiya ári, ay se kuw-kuwa na pe daya lusalusà mi. Iddán dakami ka ammay ya pagbiyág mi se taligì mi, ta senu atán agpà imúla mi, ta senu akkan masáyang ya lusà,” nán da.

²⁰Ay díkod nagátang tu Jose ngámin datu lusà ka Egipto para kitu ári. Ata neláku ngámin datu iEgipto datu tal-tálun da, ta napágus tutu wala tu ulát ka Egipto. Díkod, ngámin datu tálun da, ay kuw-kuwa natu ári da ngámin nin. ²¹Ay pinagbalin tu Jose ngámin datu tolay ka asassu natu ári. Nilbetán na ngámin datu tolay kadatu il-íli ki ngámin Egipto. ²²Tittu datu lusà datu pappádi tu akkan ginátang tu Jose. Ata atán ya suwildu datu pappádi nga gayát kitu ári. Ay ittu tun tu pinagbiyág da. Ay díkod akkan da tagge neláku datu lusà da.

²³Ay díkod nán natu Jose kadatu tolay, “Kídi yin, ay ginátang takayu ngámin nin se daya tal-tálun nu nga kuw-kuwa naya ári tada. Iddán takayu ka aggi, ay mulán nu daya tal-tálun nu. ²⁴Ay nu aggagáni, idde nu ya pagkalimma naya maápit nu kiya ári. Ay ya appát ta pagkalimma ay ittu ya kuwa nu. May ráman nayán ya aggi nu se kanan nu wa tangabalay,” nán tu Jose. ²⁵Ay nán datu tolay, “Biniyág nakami. Metul-túluy kuma ya kinamárum kadakami, ápu. Magasassu kami yala kiya ári,” nán da. ²⁶Díkod gapu kitu Jose, ay ittu tun tu lintag da panda kadedi nga al-algaw ka ngámin Egipto, nga midde kiya ári ya pagkalimma naya ápit da tolay. Tittu datu lusà datu pappádi datu akkan nepakin-kuwa kiya ári.

Tu nuddi nga bílin tu Jacob

²⁷Ay díkod datu gakagaka natu Jacob nga ittu datu nepangágan ka Israelita, ay nagyán da ka Egipto ka íli Gosen. Umadu da tutu wala kitúni, ay se bumànáng da pe kitúni. ²⁸Sangapúlu se pittu dagun na

nagyan tu Jacob ka Egipto. Dinatang na ya magatut se appát púlu se pittu dagun se la natay.

²⁹Ay kane tagay matay tu Jacob bin, ay pinalbet na tu Jose, ay se na nán kaggína, “Nu pàgan nà, ay atán mán ya ipàwà kikaw. Ippáy mu ya ímam kiya panìgad lappu ku, ay se mu isipata kiyà nga ipatag nà, se kuwaan mu ya ipàwà kikaw. Akkan dà itaman kanedi Egipto. ³⁰Nu matay yà ay itálaw dà kanedi Egipto. Itaman dà kitu neketamnán datu ama ku se kakay ku,” nán na. Ay nán tu Jose, “Ò, ama. Ittu yán ya kuwaan ku nu ittu ya piyán mu,” nán na. ³¹Ay nán tu Jacob, “Isipatám kiyà nga kurug ga kuwaan mu yán,” nán na. Ay nesipata natu Jose kurug. Ay se la nga nagòmà tu Jacob kitu ùluwán natu káma na ka aggyáman na.

Tu namindisyon tu Jacob kadatu annánà tu Jose

48 ¹Akkan nabayág ka panda, ay uwad nangidámag kitu Jose nga magtakit tu ama na. Díkod, nawe da nga maggaáma se tu Manase se tu Efraim. ²Ay kane dumatang da, ay kinagi da kitu Jacob, “Atán ne Jose nga pútut mu nga maggagáyám kikaw,” nán da. Ay díkod, pinaturínán na la tu bumángun se magtugaw kitu káma na. ³Ay nán tu Jacob kitu Jose, “E Dios nga mannakabalin, ay nagpassingan kiyà ka íli Luz ka Canaan. Binindisyonán nà, ay se na ⁴nán kiyà, ‘Paganában taka se paaduan ku tutu wala daya gakagaka mu, ta pagbalinan kuda ka adu wa nagbal-baláki nga nas-nasiyon. Ipakin kuwa ku pe idi Canaan kaggída ka kuw-kuwa da ka áwan panda,’ nán na. ⁵Ay de Manase se Efraim nga pútupútut mu wa lalláki nga neanà kanedi Egipto kitu akkan ku pikam ma nilalbet kanedi, ay bíláng annánà kuda nga ummán kade Ruben se Simeon. ⁶Ay daya pútupútut mu pikam nga lalláki, ay ittu dayán daya pútut mu. Akkan ku ibílang pútut ku dayán. Ay ipatáwid mu kaggída daya ipatáwid mu kuma kade Manase se Efraim. ⁷Kuwaan ku idi gapu kitu ina mu wa Raquel. Nipnakit ku tutu wala tu nekatay na kitu naggayát mi ka Paddan. Uwad kami yin ka Canaan kitu nekatay na. Tare kami ad-adayyu pikam kitun ka Efrata (Betlehem kam yán). Ay tútu netaman na la ngin kitúni, kitu adanni kitu bíkat kalsáda nga mameyag ka Efrata.”

⁸Ay kane masingan tu Israel datu pútupútut tu Jose nga lalláki, ay nán na, “Íin dedi?” nán na. ⁹Ay nán tu Jose, “Pútupútut ku dayán nga nidde ne Dios. Neanà dayán kanedi,” nán na. Ay nán tu Israel, “Ílbet muda mán kídi giyán ku, ta senu mabindisyonán kuda,” nán na. ¹⁰Ay gapu ta lálakay pà nang tu Jacob bin, ay ittu tu akkan makasingan nin. Ay tútu nippan natu Jose datu annánà kitu giyán na. Ay ginàbal nada se nada pe umàán. ¹¹Ay nán natu Jacob kitu Jose, “Akkan ku innanamán na masingan taka manin. Ngamay, sinnam, nepalúbus ne Dios nga masingan taka se daya pútupútut mu pe,” nán na. ¹²Ay se la nga inalà tu Jose

datu pútupútut na nga neaàrun kitu Jacob, ay se nagukkab panda kitu lusà kitu àrang na. ¹³ Ay se la nga nilbet manin natu Jose tu Efraim se tu Manase kitu giyan tu Jacob. Nepanin-kasígid tu Efraim kaggína, ay nepanin-diwanán tu Manase. ¹⁴ Ngamay pinagbangkál na datu íma na se na neparotun tu diwanán na kitu Efraim, oray nu aggína tu udiyán, se ittu kasígid na ay neparotun na kitu Manase nga ittu tu manákam. ¹⁵ Ay se na bindisiyonán da^c nga nán na,

“E Dios nga ittu ya sinur-súrut datu mannákam ku nga Abraham se Isaac,

ay aggína pe ya nagtag-tagasíngan kiyà panda kadedi ya al-algaw.

¹⁶ Aggína pe ya nangibon ka anghel na nga nangiadayyu kiyà kadaya nadakè. Ay aggína ya magkallà kadedi nga annánà. Ay gapu kaggída, ay akkan mataatay ya ngágan ku se daya ngágan datu mannákam ku nga Abraham se Isaac;

Ay umadu tutu wala kuma daya kakagaka da,” nán na.

¹⁷ Ay kane masingan tu Jose nga nepaparotun tu diwanán na kitu úlu ne Efraim, ay tareyan na. Ay nekalit na tu íma natu Jacob kitu úlu ne Manase. ¹⁸ Ay nán tu Jose kitu ama na, “Nasábag ka, ama. Ta idi ya manákam kaggída. Iparotun mu ya diwanán na ímam kaggína,” nán na. ¹⁹ Ngamay ipílit natu ama na tu piyan na nga nán na, “Ammù yán, ugu. Umadu pe daya kakagaka na, ay se magbalin pe ka naturáy. Ngamay ya udiyán na, ay magbalin ka natù-turáy may aggína. Ay daya kakagaka na, ay umadu da tutu wala pe, ay se magbalin da ka nagbal-baláki nga nas-nasiyon,” nán na. ²⁰ Ay ittu lugud tun na algaw tu inangbindisiyon na kadatu annánà a nán na,

“Daya iIsrael ay mamindisiyon da pe yin gapu kadaya ngag-ngágan nu. Ay nán da,

‘Pagbalinan nakayu we Dios ka ummán kade Efraim se Manase,’ nán da,” nán na.

Ay díkod nepadúma tu Efraim kitu Manase kitu inangwa na.

²¹ Ay se la nga nán tu Israel kitu Jose, “Ammum nga tagay yà a matay yin. Ay e Dios sala ya mamul-bulun kikaw. Ay ipalúbus na kuma nga makapagulli ka kammin kiya íli daya man-mannákam mu. ²² Ay ya isa pe, ay tu lusà nga nálà ku kadatu Amorreo kane abákan kuda ki gubát, ay ikaw ya pangiddanán ku nga akkan wayya daya wawwágim nga lalláki,” nán natu Jacob.

Tu nuddi nga kinag-kagi natu Jacob kadatu pútupútut na nga lalláki

49 ¹ Ay se la nga pinàrawán tu Jacob ngámin datu pútupútut na nga lalláki. Ay nán na kaggída, “Magguurnung kayu ngámin kídí ta

^c 48:15 Ya namindisiyon na kaggída ay ummán ka e Jose kammin pe ya binindisiyonán na.

kagiyan ku kadakayu daya mà-màwa kadakayu kadaya masanguwánan na al-algaw.

²Magguurnung kayu se kayu manggìna, dakayu wa pútupútut ne Jacob. Ginán nu ya kagiyan ne Israel nga ama nu.

³Ruben, ikaw ya manákam. Ikaw ya nunna nga pútut ku kitu kabílag ku pikam. Ikaw pe ya kadayáwan se ikaw ya katurayán kadaya pútut ku.

⁴Ngamay ummán ka ka balnag nga akkan meturung. Díkod akkan ikaw win ya katurayán.

Ata rinag-ragitán mu ya idda naya ama mu, se rinag-ragitán mu ya dáyaw na,

ta inlay mu ya naniyumán kikaw.

⁵Dakayu Simeon se Levi, dakayu nga magwagi naranggás kayu kadaya ampiláng nu.

⁶Akkan ku iannúgut ya uray ku kadaya lam-lammat nu.

Maddi yà pe makilangláng kiya bungguy nu.

Ta pummatay kayu gapu wala ta atán lùsawan nu,

ay se ur-uráyan nu wala nga piltángan daya báka.

⁷Nadakè kuma ya kapàyanán daya gakagaka nu, ta áwan nu agkallà nu malùsaw kayu.

Nadakè kuma ya kapàyanán nu, ta narawat kayu nu makarungat kayu.

Ay túya mawara-warà kayu kuma kanedi,

ay metar-tarerà kayu kanedi íli Israel.

⁸Ikaw Juda, ay pàgan daka daya wawwágim ma lalláki.

Abákan mu daya kumalínga kikaw.

Ay ngámin daya wawwágim ma lalláki ay dayáwan daka.

⁹Ikaw, ay árig mu ya bumarítu wa láyon.

Nu mabalin mu kanan ya nígay mu, mawe ka kammin kiya agsiruán mu.

Magidda ka nga magimáng nga ummán kiya kuwaan daya láyon.

Ay áwan naturad da manglukág kikaw.

¹⁰Ikaw Juda, ay magturáy peyapeyang daya gakagaka mu,

Panda ki ilalbet naya magturáy nga ittu kurug ya katurayán.

Ay aggína ngin ya kur-kurugan da tolay se day-dayáwan da.

¹¹Kiya kapíyán na múla úbás ya pangigalútán mu kiya urbun asnu mu, ta adu tutu wala ya múla mu wa úbás.

Annung mu sùnaán ya bádum ki bási úbás,

ta daggáy tutu wala ya bási mu.

¹²Dumgáng daya mata mu ki agginum mu ki bási úbás,

Ay magkappag ka pe ka gátas.

¹³Ikaw Zebulun, daya gakagaka mu, ay mag-agyán da ki dappit bebay, nga dudungán daya ngámin bir-biray.

- Panda ka Sidon ya lusà mu, áta kurug ga abay.
- 14 Ikaw Isacar, daya gakagaka mu, ay árig da ya nakulnit ta asnu; mag-agyán da kiya tulatúlad daya púkù daya karneru.
- 15 Kane masingan da nga napiya nga giyán tu nagimangán da, se kitu lusà ay natalobu da mul-múla da, ay akkan da pinagan-anu tu magrígát, nagasassu da ngala ngin oray tu apu da ay narawat.
- 16 Ikaw Dan, daya gakagaka mu, ay aggída ya mangguwes kadaya tolay da, ta isa da pe nga netangámalán ka Israel;
- 17 Meárig ka ki idaw nga atán ki dálen, nadíta nga idaw ki bíkat dálen; nga nu tugkawwan na daya síkil daya kabalyu nga manalen ay daya magtatákay, ay mapalikud da nga mekálin.
- 18 Id-idaggán ku, O APU, ya algaw wa angngalà mu kadakami nga tolay mu.
- 19 Ikaw Gad, daya gakagaka mu, ay rautan daya tirung da. Ngamay labánan dada, ay se dada aplan.
- 20 Ikaw Aser, daya gakagaka mu, ay namit peyang daya kan-kanan da, ay daya akakkanan daya à-ári, ay aggída ya paggayatán da.
- 21 Ikaw Naftali, daya gakagaka mu, ay ummán da ka nakulasit nga ugta, nga nakagan-gánas daya bibittì a urbun da.
- 22 Ikaw Jose, daya gakagaka mu, ay árig da ya nabúnga tutu wala nga pasanga naya múla úbás nga ki adanni ki awweg ya nagtubuwán da; ay kumaray-kay da ki darupírip abut daya pas-pasanga da.
- 23 Bút-bútug daya marammútug; gangngatan da, se pagan-anitán dada tutu wala;
- 24 Ngamay akkan nala nga makínin datu pas-pasanga da. Nasikan datu im-íma da, ta pinasikan ne Dios nga Mannakabalin nga Dios ne Jacob, e Dios nga árig Maragtarakan ka karneru, se aggína ya mangigdù kadaya iIsrael;
- 25 e Dios ya sumeng kaggída, nga Dios naya ama da, e Dios nga Mannakabalin ki ngámin, ay ittu ya magkallà kaggída, kadaya pagkallà a maggayát ka lángit ummán ki udán, se daya pagkallà a maggayát ki taggad lusà, ummán ki gabbuwà, se ya pagkallà nga adu annánà.
- 26 Ya bindisiyon nga nidde kiyà nga ama mu, ay napatag da pà-pànang may daya atán peyapeyang nga ban-bantay,

se daya midde daya akkan mippaippà a babbalantay.

Ngámíngámin dayán ay mepakin-kuwa da ngámin kadaya gakagaka mu, Jose,

nga nepadúma kadaya wawwágim.

27 Ikaw Benjamin, daya gakagaka mu, ay árig da ya narungat ta átu wa alsádu;

Inalgaw se ginnabi, atán peyang ya nígay da nga kanan da, ta abákan da daya kalínga da nga makigubát kaggída” nán na.

28 Ay ittu dedi daya sangapúlu se duwa nga apuapu nga magtatangámalán ka Israel. Ay ittu dayán datu kinag-kagi natu ama da kaggída kitu inangbindisiyon na kaggída, sigun kitu mepà-pànung kitu isaisa kaggída.

Tu nekatay natu Jacob

29 Ay se na la nga binílin datu pútupútut na nga nán, “Kídi yin ay tagay yà matay yin. Piyán ku nu itaman dà kammin kitu liyáng ka Macpela, nga netamnán datu man-mannákam ku nga atán kitu tálun tu Efron nga Heteo. 30 Ya Macpela, ay atán ki dáya na Mamre ka Canaan. Ginátang tu Abraham kitu Efron nga Heteo tu lusà nga giyán natu liyáng ka agtamnán tada. 31 Kattoni ya netamnán natu apuapu tada nga Abraham se itu Sara nga atáwa na. Ay itunni pe ya netamnán natu kakay nu wa Isaac se tu ukò nu wa Rebecca. Ay itunni pe ya nangitamnán ku kitu atáwa ku nga Lea. 32 Nagátang tuni yin na lusà. Ay itaman dà kitu liyáng nga atán kitúni,” nán natu Jacob.

33 Ay kane mabalin na nga binil-bílin datu pútupútut na, ay nagidda ngin, ay ittu pe yin tu nekatay na.

50 1 Ay se la nga naglàbán natu Jose tu ama na, ay se la nga magsángit se na pe inum-ummàán. 2 Ay se nepabalsamár tu Jose tu ama na kadatu tolay na nga iEgipto nga maragbalsamár. Ay díkod binalsamár da tu Jacob bin. 3 Ay appát púlu wa algaw tu namalsamár da kaggína, nga ummán kitu gangay ya panagbalsamár da. Ay pittu púlu walgaw tu nagmanakit datu iEgipto kaggína.

4 Ay kane mabalin tu nagmanakit da kaggína, ay nán natu Jose kadatu upisiyál natu ári, “Ipangaási nu agpà, ta ikagi nu mán ke ápu ári nga kitu tagay matay yin ne ama, ay 5 pinagsipata nà a itaman ku kammin kitu liyáng nga kinuwa na ka agtamnán da ka Canaan. Ay díkod palubúsán nà din nga mawe mangitaman kaggína. Ay se yà a magulli kammin,” nán na.

6 Ay nán natu ári kaggína, “Ara lugud, mawe mu itaman ya ama mu, nga ummán kitu sinipataán mu kaggína,” nán na.

7 Ay díkod nawe netaman tu Jose tu ama na. Ay kumíwid pe ngámin datu ù-upisiyál natu ári, se datu ngámin na agtuturáy ka Egipto. 8 Ay

kummíwid pe datu akkobung tu Jose, datu wawwági na, se datu akkobung natu ama na. Tittu datu bibitti a annána ya nabansi ka Gosen, se datu kak-kalding se kak-karneru se datu bak-báka da. ⁹Ay adu tutu wala datu kummíwid kaggína. Datu suldádu, ay sittatakay da kadatu takay suldádu kampela ngin nin, ay atán pe datu nakakabalyu wala nga suldádu.

¹⁰Ay kane dumatang da kitu agaggián ka Atad nga atán kitu dáya Jordan, ay naggiinnatay da manin. Nagsasángit da tutu wala manin. Ay pittu walgaw da manin na naggiinnatay kitúni. ¹¹Ay kane masingan datu iCanaan tu nagsasángit datu tolay kitu agaggián ka Atad, ay nán da, “Napgus gáyám ya aggiinnatay daya iEgipto,” nán da. Ay díkod nengágan datun na giyán na atán kitu dammáng Jordan ka Abel-mizraim. (Ya piyán na nga kagiyan yán ay tanáp daya iEgipto.) ¹²Ay tinungpál kurug datu pútupútut natu Jacob tu nebílin natu ama da kaggída, ¹³áta nippan datu baggi na ka Canaan se da netaman kitu liyáng kitu lusà ka Macpela nga adanni ka Mamre. Ittu tun tu lusà a ginátang tu Abraham kitu Efron na Heteo ka agtamnán da. ¹⁴Ay kane mabalín da magtal-ud, ay nagulli tu Jose yin ka Egipto kabulun na datu wawwági na se datu ngámin na nepagtal-ud kaggída kitu ama da.

Tu namakawan tu Jose kadatu wawwági na

¹⁵Ay kalpasán natu pannakatay natu ama da, ay nalídug datu wawwági natu Jose nga nán da kitu isaisa kaggída, “Paanna nád nu lùsawan nitta pikam ne Jose, se nitta baltan gapu kadatu nadakè a kinuw-kuwa tada kaggína?” nán da. ¹⁶Ay díkod nepekagi da ngala ngin kitu Jose nga nán da, “Kitu kasibbiyág pikam ne ama, ay nebílin na kadakami nga ¹⁷ikagi mi kikaw nga pakawanan nakami kadatu kinuw-kuwa mi nga nadakè se datu bas-básul mi kikaw. Ay lugud kiddi yin ay pakawanan nakami din, ta ikur-kurug mi pe ye Dios, nga Dios natu ama tada,” nán da. Ay summángit tu Jose kane magina na tu nepekagi da kaggína.

¹⁸Ay kalpasán nayán ay inumbet pe datu wawwági na. Nagukkab da kitu àráng na se da nán kaggína, “Atán kami kídi, ta alà nakami ka asassu mu win,” nán da. ¹⁹Ay nán natu Jose kaggída, “Akkan kayu magansing ta akkan takayu panísan ta akkan nà wayya nga Dios,” nán na. ²⁰“Ta oray nadakè tu panggap nu kiyà kitun, ay napiya mà tu panggap ne Dios, ta senu adu tutu wala daya tolay nga mabiyág, nga ummán ki nàwa kadedi nga al-algaw. ²¹Túya akkan kayu magansing, ta iyà ya makammu kadakayu se kadaya pútupútut nu,” nán na. Gapu kadatun na kinagi tu Jose se tu kinamáru na kaggída, ay bumagkad se pummiya datu uray da.

Tu nekatay natu Jose

²²Nagyán tu Jose se datu ngámin akkobung tu ama na ka Egipto. Magatut se sangapúlu dagun tu Jose se la nga natay. ²³Ngamay nasingan

na pikam datu apúku tu Efraim se datu apúku tu Manase ke Makir nga an-anà na. Ay kinobung ne Jose da pikam pe. ²⁴Ay nán tu Jose kadatu wawwági na, “Tagay yà a matay yin. May e Dios ya magtagasíngan kadakayu. Ay itálaw nakayu kanedi se na kayu ippan kiya lusà a nekari na kitu Abraham se kitu Isaac se kitu ama tada nga Jacob nga ipakin-kuwa na kaggída,” nán na. ²⁵Ay se la nebílin tu Jose kadatu kamungayán na nga Israelita nga nán na, “Isipata nu kiyà nga nu ippan nakayu ne Dios sin kiyán na lusà, ay alà nu pe daya tuláng ku,” nán na. ²⁶Ay natay tu Jose ka Egipto kitu magatut se sangapúlu tu dagun na. Binalsamár da se da nelungun.